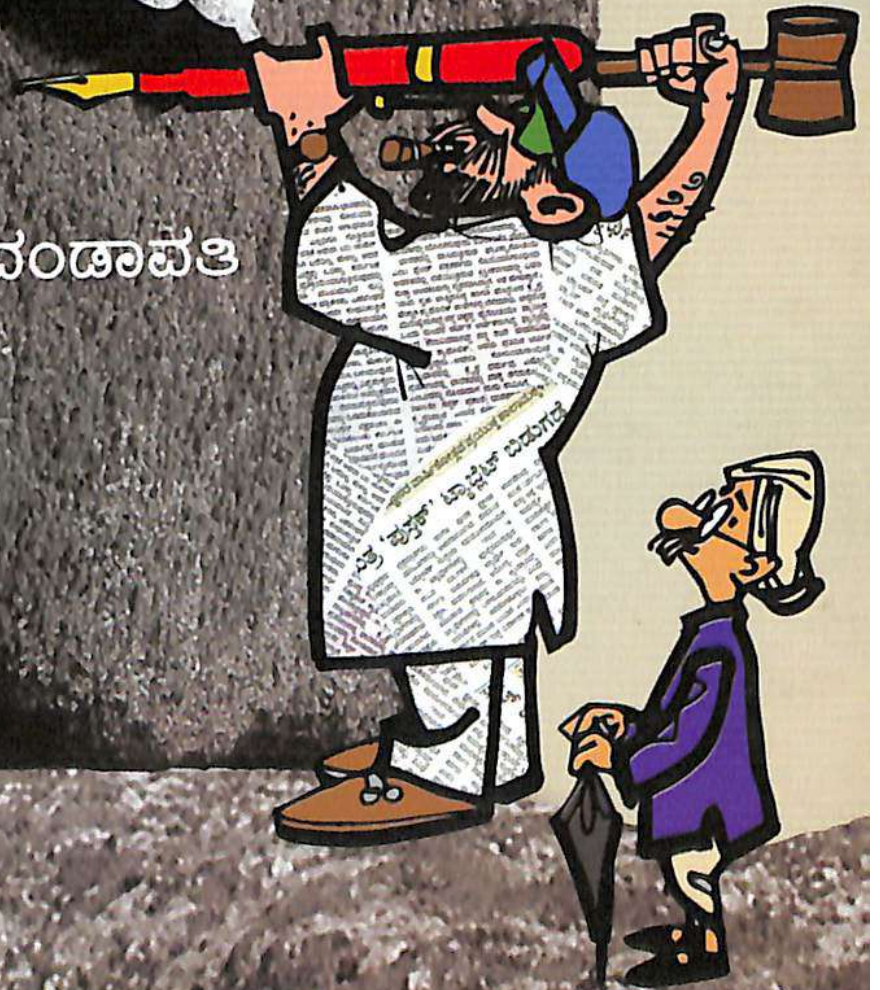

ಜಿಜ್ಞಾಸೆ

ಡಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾಪತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ
ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ

30

ವರ್ಷದ
ಸಂಖ್ಯೆ

30 ರ ಸಂಭ್ರಮ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆ

ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ

ಡಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಡಾ|| ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೀದಿ, ಪೋಡಿಯಂ ಬ್ಲಾಕ್
ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001

PATRIKĀ BHĀSHE – Language Of Journalism by

Dr. Padmaraj Dandavati Cell No: 9845320489

padmarajdandavati@gmail.com

*Published By: Karnataka Media Academy, Podium Block,
Vishweshwaraiah Tower, Dr. B R Ambedkar Veedi, Bengalooru-560001.*

Ph: 080-22860164, Fax: 22864185.

email: karnatakamediaacademy@gmail.com

Printed at : ILA Mudrana, Bengalooru Ph : 9886023439

Cover design by: Chandranath Acharya.

DTP & Text Design : Rekha Naik Ph : 9739055899

No of Pages: 146 Paper used: Light weight NS Maplitho 80 GSM

First Edition: 2001 Second Revised Edition: 2004

Revised Third Edition : November 2011

Revised Fourth Edition: 2014

Price: ₹ 120

* * *

© Dr. Padmaraj Dandavati

***

*No part of this book may be reproduced in any form without written
permission from the Copyrights holder*

***

30ರ ಸಂಭ್ರಮ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆ

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಗಂಗಾಧರ ಮೊದಲಿಯಾರ್

ಸದಸ್ಯರು : ಡಾ. ಯು.ಬಿ. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಡಾ ಬಿ.ಪಿ. ಮಹೇಶ್‌ಚಂದ್ರಗುರು,

ಸರಜೂ ಕಾಟ್ಕರ್, ಎನ್.ಆರ್.ವಿಶುಕುಮಾರ್, ಎಸ್.ಶಂಕರಪ್ಪ

* * *

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎ. ಪೊನ್ನಪ್ಪ

ಸದಸ್ಯರು : ಡಾ. ಸರಜೂ ಕಾಟಕರ್, ಶ್ರೀ ಕೆ.ರಾಜಾರಾವ್, ಡಾ.ಯು.ಬಿ. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ,

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎನ್. ತಿಲಕ್‌ಕುಮಾರ್, ಶ್ರೀ ಮನೋಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಸೊಂಥಾಲಿಯ,

ಶ್ರೀ ತೊ.ಗ. ಅಡವೀಶಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ಹಿರೇಗುತ್ತಿ, ಶ್ರೀ ಮಹಮದ್ ಯೂನುಸ್,

**ಶ್ರೀ ಬಿ.ಜಿ. ಅನಂತಶಯನ, ಶ್ರೀ ಬಿ.ಟಿ. ಅಮುದನ್, ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ಮೊದಲಿಯಾರ್,
ಶ್ರೀ ರಾಮಮನಗೊಳಿ, ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಶ್ರೀ ಅಂಶಿ ಪ್ರಸನ್ನಕುಮಾರ್, ಶ್ರೀ ಮಾಳಪ್ಪ ಅಡಸಾರೆ,**

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಗಂಗಾಧರಪ್ಪ, ಡಾ. ನಿರಂಜನ ವಾನಳ್ಳಿ, ಶ್ರೀ ಪಿ.ಕೆ. ಖಂಡೋಬ,

ಶ್ರೀ ಎನ್.ಆರ್.ವಿಶುಕುಮಾರ್, ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಸಾದರ, ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಂಕರಪ್ಪ

ಅರ್ಪಣೆ

ನಾನು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ
ಕೈ ಹಿಡಿದ ಅಕ್ಕ
ಸುಂದ್ರಾಬಾಯಿಗೆ
ಮತ್ತು ಅಭಯ ನೀಡಿದ
ಅಣ್ಣ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಅವರಿಗೆ

ನಾಲ್ಕನೇ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು

2011ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೂರನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನಾಲ್ಕನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ನಾಲ್ಕನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿತ್ತು. ಮೂರನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಪೆಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗ ನಾಲ್ಕನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿಯೇ ತನ್ನ ಮೂವತ್ತನೇ ವರ್ಷಾಚರಣೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊರತರುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಆವೃತ್ತಿ ಹೊರಗೆ ಬರುವಾಗಲೂ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಾನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಲೂ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶೈಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಎಂದು ಇದ್ದರೆ ಇದು ಒಂದೇ ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿನೀತನಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದರೆ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳು ನಿವಾರಣೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಾದ ಡಾ.ಗುರುರಾಜ ಕರ್ಜಗಿಯವರು, 'ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪನವರ 'ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ'ಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿಯವರ 'ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ'ಯನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗುವುದು' ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದ ಮಾತು ಆಡಿದರು. ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾ ಗುರುಗಳೂ, ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು, 'ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ನಿದರ್ಶನ' ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಮಾತು ಆಡಿದ ಭಾಷಾತಜ್ಞ ಡಾ.ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಅವರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬ್ಲರ್ಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಇನ್ನಷ್ಟು ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರಿಗೆ ತಲುಪಲಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಭಾಷೆ ಶುದ್ಧವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಕಳಕಳಿ ಮಾತ್ರ ಕಾರಣವೇ ಹೊರತು ಸ್ವಪ್ರಶಂಸೆ ಅಲ್ಲ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ನಾಲ್ಕನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ನನ್ನ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎಂ.ಎ.ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಅವರು ಕಾರಣ. ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಾರ್ಥಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನಿಮಿತ್ತ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನದೂ ಒಂದು ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಸಮಿತಿಯ ಸಂಪಾದಕ ಹಾಗೂ ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ನನ್ನ ಜತೆ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಸೋದರನ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಗೆಳೆಯ ಗಂಗಾಧರ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅವರನ್ನು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೂರನೇ ಆವೃತ್ತಿಯ ಮುದ್ರಣ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ಇದು ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕವೇ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹಿರಿಯ ಮಿತ್ರ ಜೆ.ಸು.ನಾ. ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದ. ಈಗಲೂ ಅವನೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತು

ನಾಲ್ಕನೇ ಆವೃತ್ತಿಯ ಪುಸ್ತಕವೂ ಇಷ್ಟು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ನಿರ್ವಾಹ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು ಶಬ್ದಗಳು ಸಾಲವು. ಆತನಿಗೆ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಶುಭ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಮುಖಪುಟವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಪುಸ್ತಕದ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದ ಚಂದ್ರನಾಥ ಆಚಾರ್ಯ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ, ಕಾಲೇಜುಗಳ ಮಾಧ್ಯಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಬೇಕು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆ.

ಡಾ.ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು

26.05.2014

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಈಗ 30ರ ಸಂಭ್ರಮ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೃತ್ತಿ ಆಯಾಮವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಪೂರಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಗುರಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ವೃತ್ತಿ ಗರಿಮೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪತ್ರಿಕಾವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುವುದು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಮೂವತ್ತರ ಸಂಭ್ರಮ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮೂವತ್ತು ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆವು. ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಅನುಭವಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವೆರಡರ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮಹತ್ತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೇಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶರವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಸೈಬರ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕವಲೊಡೆದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾದಿಯ ವಿಸ್ತೃತ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 30 ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರು ಮೂವತ್ತರ ಸಂಭ್ರಮದ ಮಾಲಿಕೆ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೆ ವಹಿಸುವ ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಆರ್. ರೋಷನ್ ಬೇಗ್ ಅವರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಬಂದ ನಂತರ, ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾ, ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವ್ಯಾಪಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ, ನೆಲ,ಜಲ, ನೀರು, ನದಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕುರಿತು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುವುದು ಮಾಹಿತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪತ್ರಕರ್ತರುಗಳ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಪತ್ರಕರ್ತರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ, ಸಂವಾದಗಳು ನೆರವಾಗಿದೆ. ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಸಂಘದ

ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಇಂತಹ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಮುಖಿಯಾಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರ ಕೂಡ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು ಈ ಸಂಬಂಧ ತಜ್ಞರಿಂದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಇಂದು ಸಂವಹನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾಗುತ್ತಿದೆ. ಟಿ.ವಿ. ವಾಹಿನಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸುದ್ದಿ ನೀಡುವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವಿದೆ. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದಾಖಲು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯ ಅವಿರತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಲಿದೆ. ಮೂವತ್ತರ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ 30. ಅಮೂಲ್ಯ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರಾದ ಗಂಗಾಧರ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಹೊರಿಸಲಾಯಿತು. ಪತ್ರಕರ್ತರಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಪರಿಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ. ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಕೈ ತುಂಬ ಕೆಲಸ. ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಪತ್ರಕರ್ತರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಬರೆಯಿಸಿದ, ಅವರ ಅನುಭವದ ಸಾರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗ ಬಯಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇವು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆ.

ಅಕಾಡೆಮಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಂಕರಪ್ಪ ಅವರಿಗೂ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಆರ್. ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೂ, ಬೆಂಬಲಿಸಿದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.

ಎಂ.ಎ.ಪೊನ್ನಪ್ಪ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

1907ರ ಸಮಯ. ಡಿವಿಜಿ ಅವರು ಆಗ 'ಸೂರ್ಯೋದಯ ಪ್ರಕಾಶಕ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತು ಅವರು ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು, ಮೊಳೆ ಜೋಡಿಸಲು ಕಂಪೋಸಿಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪ್ರೆಸ್‌ಗೆ ವಾಪಸು ಬಂದು, ಕರಡು ಓದುವಾಗ 'ಭಾಷೆ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ಭಾಸೆ' ಎಂದಿತ್ತು. ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಬರೆದಿದ್ದೆ ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ತಿದ್ದಿದವರಾರೆಂದು ಡಿವಿಜಿ ಅವರು ಕೂಗಾಡಿದರು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಬಳಗದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಚನ್ನಕೇಶವ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ತಿದ್ದಿದ್ದು ನಾನೇ ಅದೇ ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. "ನಾವು ಬರೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಹೊಸಗನ್ನಡವನ್ನು. ಆದುದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾಷೆಯ ತದ್ಭವ ರೂಪವಾದ 'ಭಾಸೆ' ಎಂಬುದೇ ಲೇಸು. ಅದು ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಸುಲಭ" ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ವಾದವಾಗಿತ್ತು.

ತದ್ಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪದ್ಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ವಚನಕ್ಕೆ ಅದು ಅವಶ್ಯವಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಜನಬೋಧೆ. ಪದದ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ರೂಪ ಕೆಡಿಸದೆ ಬಳಸಿದರೆ ಇಂಡಿಯಾದ ನಾನಾ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಏಕಭಾಷಿತ್ವ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಭ' ಎಂಬ ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅಂಥವರನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಎಂದು ಡಾ. ಡಿವಿಜಿಯವರು ವಾದಿಸಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದವನ್ನು ಲಘುಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

107 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಡಿವಿಜಿ ಅವರು 'ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪತ್ರಕರ್ತರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಹೊಸ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳವರೂ ಬಳಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಹಾದುಬಂದ ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ಎನ್ನುವ ಪದ ಅವರದೇ ಸೃಷ್ಟಿ. ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಷನ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 'ಗೊತ್ತುವಳಿ' ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್‌ಗೆ 'ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ' ಥಿಯರಿ ಆಫ್ ರಿಲೆಟಿವಿಟಿಗೆ 'ಸಾಪೇಕ್ಷತಾವಾದ' ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾದವು. ಆನಂತರ 80ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಖಾದ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣನವರು 'ಶೈಲಿ ಪುಸ್ತಕ' ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಸರಿಯಾದ ಶಬ್ದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಆ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಸಿದ ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಬಹುದಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಿದರು.

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಟಿವಿ ಚಾನಲ್‌ಗಳು ಬಂದವು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಸರಣ ವೃದ್ಧಿಯ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು, ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಡಿವಿಜಿ ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ, ಖಾದ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಮೊದಲಾದವರು ಸರಿಯಾದ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಬ್ದ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಯಿತೇನೋ ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಂದುವರೆದ ಕೊಂಡಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಡಾ.ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ.

'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ, ಮೂಲತಃ ಸಾಹಿತಿ. ಪತ್ರಕರ್ತನಾಗಿರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಾದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ತುಡಿತವಿರುವುದು ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪತ್ರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ, ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಮೊದಲಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವರು ಸದಾ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಬಹುತೇಕ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ಶುದ್ಧತೆಯೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿರುವ ಗಟ್ಟಿ ಸತ್ಯವುಳ್ಳ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿಯವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ 'ನಾಲ್ಕನೇ ಆಯಾಮ' ಅಂಕಣಬರಹ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾಲಂ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಆಳವಾದ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಾರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಸುಭಗತೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳದ ಹೋರಾಟಗಾರನ ಚಿತ್ರಣವಾಗಲಿ, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣೆಯಾದ ನಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ, ಡಾ.ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರನ್ನು ನೆನಪಿನ ಆಳದಿಂದ ಕಂಡಾಗಲಾಗಲಿ ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿಯವರ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಸುಲಭತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಖಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಬರಹಗಳಂತೂ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಿಖರತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಪತ್ರಕರ್ತನಾಗಿ ಅವರು ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

'ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರದು ನಿಖರ ಮಾತು. ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತು, ಇಂದಿನ ಶೀಘ್ರಗತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವೇಗದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪತ್ರಕರ್ತನಿಗೆ 'ಭಾಷೆ ಮುಖ್ಯ ಸರಕು, ವಿಷಯ ಸಂಪತ್ತು ಎರಡನೇ ಸರಕು' ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ ಅವರು 'ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ' ಕುರಿತಂತೆ ಬರೆದಿರುವ ಕೃತಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದೇ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ 30 ರ ಸಂಭ್ರಮ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಟಿವಿ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸುದ್ದಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರೂ ಜನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಓದಿಯೇ ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ ಅವರಿಗೆ, 'ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ರಿವಾಜು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪುಗಳು ನುಸುಳತೊಡಗಿರುವುದು' ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ 'ಪತ್ರಿಕಾಭಾಷೆ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಕರ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವರದಿಗಾರ/ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಗಲು 'ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ' ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು

ಗಂಗಾಧರ ಮೊದಲಿಯಾರ್
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲೇ ಓದಿ

- ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ/ 17
ಎಂಥ ಭಾಷೆ?/ 19
ಮಾದರಿಯಾದ ಭಾಷೆ/ 21
ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಶುದ್ಧತೆ/ 23
ಶಂಕೆ - ಸಮಾಧಾನ/ 26
ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಮ/ 28
ಭಾಷೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು?/ 30
ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಯ ವಿಧಾನ/ 33
ಇಂಟ್ರೊ ಹೇಗಿರಬೇಕು?/ 45
ತದ್ವತ್ ಅನುವಾದದ ಅಪಾಯ/ 62
ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದ/ 68
ಸ್ತ್ರೀನಾಮಗಳು/ 70
ಪುಧಾರಿ ಎಂದರೆ ಆಕ್ಷೇಪವೇಕೆ?/ 72
ಊರಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು/ 75
ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ/ 80
ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪಗಳು/ 82
ಸುದ್ದಿ ಕಟ್ಟುವ ಬಗೆ/ 84
ನಿಮ್ಮ 'ಸಂಪಾದಕ' ನೀವೇ ಆಗಿರಿ/ 86
ಅಂಕಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರ ಇರಲಿ/ 89
ಚಿತ್ರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ/ 92
ಹೊಸ ರಚನೆಗಳು/ 96
ಸರಿಯೋಲಿ/ 101
ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳು/ 103
ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ / ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ/ 104
ಮಾನವೀಯ ವರದಿ/ 109
ನುಡಿಚಿತ್ರ/ 113
ಒಂದು ಯಶಸ್ವಿನ ಕಥೆ/ 116
ಅಪರಾಧ/ 121
ಚಿತ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ/ 125
ನಾಟಕ ವಿಮರ್ಶೆ/ 128
ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ/ 131
ಸಿನಿಮಾ ಲೇಖನ/ 136
ರಾಜಕೀಯ ವರದಿ / ಸುದ್ದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ/ 139

ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ

'ದೇಶ ಸುತ್ತು ಕೋಶ ಓದು' ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾದೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಎರಡೂ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದು ಈ ಗಾದೆಯ ಸಾರ. ದೇಶ ಸುತ್ತುವುದರಿಂದ ಏನು ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಪ್ರಸ್ತುತ. ಆದರೆ ಕೋಶ ಓದುವ ಮಹತ್ವವೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಶಬ್ದಕೋಶ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಗಳು ಎದುರಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕುವುದೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೊಸ-ಹೊಸದನ್ನು ಓದುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಕೋಶದ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಓದುವ ರೂಢಿಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಟಿ.ವಿ. ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಸಂಗತಿ, ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನ. ಈ ಸಾಧನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಏನಾಗಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ. ಪರಸ್ಪರ ನಡುವೆ ಸಂವಹನವೇ ಇಲ್ಲದಂಥ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ಅದು. ಭಾಷೆ, ಮಾತಿನ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ ಆಗಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು

ಮಾಧ್ಯಮ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಮಾತಿನ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿರುವ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಪಾತಳಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ ಭಾಷೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತಳಿಯಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇವೆರಡರ ಮಾಧ್ಯಮ ಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದೂರದರ್ಶನದಂಥ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮ ಬಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಇರುವ ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಓದುಗನ ಮೇಲೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಛಾಪು ಒತ್ತಿದೆ. ಆ ಛಾಪು ಅಳಿಸಿಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಎಂಥ ಭಾಷೆ?

ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಮಾತು ಇದೆ. ಇರಬಹುದೇನೋ? ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಲು, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೆಲಮಟ್ಟಿನ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ ಬೇಕಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಲು ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಿದ್ಧತೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರ ಬಲ್ಲವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಬಹುದು. ಇದೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿರುವ ಅಂಶವೂ ಹೌದು. ಜತೆಗೆ ಈ ಅಂಶವೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಳ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದವರೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪು ಇಡಬೇಕು. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಕೆಲಮಟ್ಟಿನ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ ಇರುವ ಜನರು ಮತ್ತು ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೂಡ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದೂ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಓದುಗನನ್ನು ತಣಿಸುವ ಕೆಲಸ ಪತ್ರಕರ್ತನದು. ಹೀಗಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪತ್ರಕರ್ತನು ನೇರವಾದ, ಸರಳವಾದ, ಸುತ್ತುಬಳಸು ಇಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದರೂ ಅದು ಲಲಿತವಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಓದಲು, ಗ್ರಹಿಸಲು ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರವಾಗಿರಬಾರದು. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಪಿತಾಮಹರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಎನಿಸಿರುವ ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕಾ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳು ಮೂರು : 1. ಸುಲಭತೆ. 2. ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು 3. ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ. ಓದುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಕಾಲ ವೆಚ್ಚವಾಗುವಂತೆ ಇರಬಾರದು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಎಷ್ಟೊ ಅಷ್ಟು ಖಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು.

‘ಹೀಗೆಂದರೆ ಸೊಟ್ಟು ಮಾತುಗಳೂ, ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಗಳೂ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಟೀಕು-ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಕುನುಡಿ, ಹಾಸ್ಯ, ಉತ್ತೇಕ್ಷೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಇವೆಲ್ಲ ಅನುಚಿತಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಟೀಕು ಲೇಖಕನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಆದರೆ, ವಸ್ತು ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ (Statement of fact) ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಲ್ಲದು. ಅಲ್ಲಿ ಯಥಾರ್ಥ ಒಂದೇ ಬೇಕಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ಮಾತು, ಸರಳವಾದ ಮಾತು ನ್ಯೂನಾತಿರೇಕಗಳಿಲ್ಲದ ಮಾತು- ಇವು ಸರಿಹೊಂದುತ್ತವೆ.

‘ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪದೇಶ ಮಾಡ ಹೊರಡುವುದು ಸಾಹಸ ಪ್ರಯತ್ನ. ತಾರತಮ್ಯ ತರ್ಕವೂ ಹಾಗೆಯೇ.’

ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರೇ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಹೊರಡುವುದು ಸಾಹಸ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನನ್ನಂಥವರು ಉಪದೇಶದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಬರೆಯುವುದು ಧಾಷ್ಟ್ಯದ ಮಾತೇ ಆದೀತು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ‘ಕಸ್ತೂರಿ ಕನ್ನಡ’ ಎಂದೂ ‘ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂಥ ಭಾಷೆ’ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರದ, ಭಾಷಾ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲ ಎಂದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ, ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ ಆಗಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ಓದುಗನಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸಲು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಹೋದರೆ ಕಾಗುಣಿತದ ತಪ್ಪುಗಳೂ ಆಗದೇ ಇರುವುದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬರೆಯಲು ತೊಂದರೆಯೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಇಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು, ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿನ ದೋಷಗಳು ತುಂಬ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು ಓದುಗನಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

1. ವ್ಯತ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪುಟ 157

20 / ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ

ಮಾದರಿಯಾದ ಭಾಷೆ

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇತ್ತು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾಲವೂ ಒಂದು ಇತ್ತು. ಮುದ್ರಣ ದೋಷಗಳು ಇರುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅದರ ಸರಿಯಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪತ್ರಕರ್ತರು ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರದಿಂದಲೇ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಅಷ್ಟು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು - ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂದು ಕಲಿತವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೂಲಭೂತ ಅರ್ಹತೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಸಂಪತ್ತು ಆಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ ಎಂ.ಬಿ.ಸಿಂಗ್‌ರಂಥವರು ಭಾಷೆಯ ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಬಗೆಗೆ ಎಷ್ಟು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವರು ಆಯಾ ದಿನದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಬರೆದವರ ಮುಖಕ್ಕೆ

ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ವೈ.ಎನ್.ಕೆ., ಖಾದ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣ ಅಂಥವರೂ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಈಗಂತೂ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿನ ದೋಷದ
ಬಗೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಸ್ವರೂಪದ ಸಭೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಶುದ್ಧತೆ

ಮನುಷ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ತಾಯಿಯಿಂದ. ಶಿಶು ಮೊಲೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಲೇ ತೊದಲು ನುಡಿ ಆಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಹಾಲಿನೊಂದಿಗೇ ಹರಿದು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಾವು ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ ಮಾತನಾಡುವುದು? ತಾಯಿಯಿಂದ ಕಲಿತ ಪದಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರೌಢ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವು ಹರಳುಗಟ್ಟುತ್ತ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಭಾಷೆ ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಥವಾ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳು, ಸಂಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಸಮಾಸ ರೂಪ, ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಕ್ರಮ ಅಥವಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಈ ಎರಡು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿತುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಕೋರ್ಸ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಕೋರ್ಸ್

ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಹಲವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳು ಕರಗತವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶವೇ ಆದ ಭಾಷೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು ಆಗದು. ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಪದವೀಧರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ವಾದವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಚಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಖಂಡಿತ.

ಹಲವು ಹಂತಗಳು

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಕಾಪಿ (ಸುದ್ದಿ-ವರದಿ) ಹಲವು ಹಂತಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ವರದಿಗಾರ ಅಥವಾ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಬರೆದ ವರದಿಯನ್ನು ಆ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ನೋಡಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಥವಾ ತಲೆಬರಹ ಹಾಕಿ ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ಗ್ಯಾಲಿ, ಕರಡು ತಿದ್ದುವ ಮೇಜಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕರಡು ತಿದ್ದುವ ಮೇಜಿನಲ್ಲಿ ಶಬ್ದದ ಸರಿಯಾದ ರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಿಣತ ಕರಡು ತಿದ್ದುವವರು ಉಪಸಂಪಾದಕ ಬಳಸಿದ ಶಬ್ದ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ಸರಿ ರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಲು ಅವರೇನೂ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರಡು ಮೇಜಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ತಿದ್ದಿದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹೊಸ ಗ್ಯಾಲಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಬಂದ ನಂತರ ಉಪ ಸಂಪಾದಕ ಅಥವಾ ವರದಿಗಾರ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆವೃತ್ತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಯವರು ಎಲ್ಲ ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಸಂಖ್ಯ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಆವೃತ್ತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಸಹ ಸುದ್ದಿಯ ಮೊದಲ ಪ್ಯಾರಾವನ್ನು ಓದಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪುಟಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ವರದಿಗಾರ ಅಥವಾ ಉಪ ಸಂಪಾದಕನಾದವನು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಕಾಪಿಯನ್ನು ನೋಡುವವ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ. ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು, ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ಆತನ ಕೆಲಸ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ತಾನು ಬರೆದ ಸುದ್ದಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ, ಸರಿಯಾಗಿ ಮುದ್ರಣವಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕನಿಷ್ಠ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ. ಪತ್ರಕರ್ತರು ಯಾವಾಗಲೂ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದು ತಾವು ಬರೆದ ಕಾಪಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಓದಲು ಅವರಿಗೆ ವೇಳೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಎಂದೂ

ಅನಿಸಿಲ್ಲ. ತನಗಿಂತ ಮುದ್ರಣದ ಹೊಣೆಯಿರುವ ಗೆಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಬ್ಬ ವರದಿಗಾರ-ಉಪಸಂಪಾದಕ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಜತೆಗೆ ತನಗೆ ಅದು ಒಂದು ಸುದ್ದಿ. ಮುದ್ರಣದ ಹೊಣೆಯಿರುವ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಅಂಥ ಹಲವು ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪುಟಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಆತ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸುದ್ದಿ ಬರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಅದರಲ್ಲಿನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಬಿಡುವುದು ಒಟ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳು ಇರಲೇಬಾರದು ಎಂಬ ಕನಿಷ್ಠ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ, ಶ್ರದ್ಧೆಯ, ಕಸುಬುದಾರಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯ. ಎಲ್ಲ ಸುದ್ದಿಗಾರರು ಅಥವಾ ಉಪ ಸಂಪಾದಕರು ಹೀಗೆ ತಾವು ಬರೆದ ಸುದ್ದಿ ಅಥವಾ ಲೇಖನವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಓದಿಬಿಟ್ಟರೆ ಇಡೀ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಶಂಕೆ - ಸಮಾಧಾನ

ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಎಷ್ಟೇ ಅನುಭವಿಗಳಿಗೇ ಆಗಲಿ ಶಂಕೆ ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಜನಾರ್ದನ ಪೂಜಾರಿ ಹೆಸರು ಬರೆಯುವಾಗ 'ದ' ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣವೇ, ಮಹಾಪ್ರಾಣವೇ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಬರಬಹುದು. ಅದು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಎಂದು ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈಗ ಮಹಾಪ್ರಾಣವೇ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಅದೇ ರೀತಿ ಕನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಗರಿಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಸರಿಯೇ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಸರಿಯೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬರಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಶಂಕೆ ಬಂದರೆ ತಕ್ಷಣ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಂತರ ನಮಗೆ ಅದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಒಳಗೇ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುವ ರೀತಿಯೂ ಹೌದು.

ಅದು ಬಿಟ್ಟು ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದೇ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಅಥವಾ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅದನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಓದುಗ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಗೇಲಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಗಾರನ ಅಥವಾ ಉಪಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲದ ಸುದ್ದಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಇರುತ್ತವೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಜನರು ಒಂದು ಶಬ್ದದ ಸರಿಯಾದ

ರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರ ನಂಬಿಕೆ ಹುಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುಗ ದಡ್ಡ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಆತ ಕಾಸು ಕೊಟ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ನಾವು ಅರಿತರಬೇಕು.

ಪತ್ರಿಕಾ ಲೇಖಕನು ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವನು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವ ಅಪಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತು. ತಾನು ಬರೆದಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ತನ್ನ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಇದ್ದಾರು; ಅವರು ಈ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಓದಿದರೆ ಏನೆಂದುಕೊಂಡಾರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಹುಟ್ಟುವ ಭಯವೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬುದ್ಧಿಯ ತಾಯಿಬೇರು. ಆ ಭಯ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಲೇಖಕನಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವ್ಯಾಸಂಗವೂ ಪೂರ್ವಾಪರ ಪರಿಶೀಲನೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಬರುವ ಬರವಣಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ವಾಚಕರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಲೋಕದ ಗೌರವ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.²

ಪತ್ರಕರ್ತನಿಗೆ 'ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಬೇರೆ ಇದೆ. ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಅವಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಪ್ರತಿದಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯೂಸ್ ಡೆಸ್ಕಿನ ವಿಭಾಗದವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು ಅನೇಕ. ವೇಳೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಸಂವಹನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೊಸ-ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆತ ನಾಣ್ಯೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಕನ್ನಡದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ವ್ಯಾಕರಣದ ಕನಿಷ್ಠ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿರಬೇಕು.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗದ ಕಸುಬನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವವರ ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನತೆಯ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಮಾತು ಜೋಡಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ಹೆಣೆಯುವಷ್ಟರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇದ್ದಂತೆ ಗಣನೆಯಾಗದು.³

'ಸರಳವಾಗಿಯೂ, ವಿಶದವಾಗಿಯೂ, ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಿಂದಲೂ, ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಬರೆಯುವ ಶಕ್ತಿ' ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಅವಶ್ಯವೆಂಬುದು ಶತಸ್ಥಿಧವಾಗಿದೆ⁴.

2. ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ-ಡಿ.ವಿ.ಜಿ ಪುಟ, 168 ಅದೇ ಪುಟ, 165

4. ಅದೇ ಪುಟ, 166

ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಮ

ತಾಯಿಯಿಂದ ದತ್ತವಾಗಿ ಬರುವ ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ? ಭಾಷೆಯೇ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಸುಬಿಗೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಸಾಹಿತಿಗೆ ಮತ್ತು ಪತ್ರಕರ್ತನಿಗೆ ಭಾಷೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸರಕು. ಅದರ ಬಣ್ಣ-ಬೆಡಗು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಸಹ ಈ ಭಾಷಾ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಲೇ. ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಒಳಗೇ ಅದು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಓದುವುದು ಒಂದೇ ಉಪಾಯ. ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ರೂಢಿಯಾಗಬೇಕು. ಪತ್ರಕರ್ತನಿಗೆ ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅರಿವು ಇರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಂಧ ಇರಬೇಕು. ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೊರಡುವವರು ಬೇಕಾದರೆ ಎನ್.ನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಅವರ 'ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಸಾಹಸ'ಗಳನ್ನೇ ಓದಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಓದುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಈ ಓದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಓದುಗನ ಮಟ್ಟವೂ ಏರುತ್ತ ಆತನ ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ತಾನು ಓದಬೇಕು. ಯಾವುದನ್ನು ಓದಬಾರದು ಎಂಬ ವಿವೇಕ, ಪರಿಣತಿಯೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಓದಿನ ಮೂಲಕ ಗಳಿಸಿದ ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತೇ ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ನಮಗೇ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಹೊಸ, ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳು

ನಮ್ಮ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಅಕ್ಷರರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ ನಾವೇ ಬೆರಗುಪಡುತ್ತೇವೆ. 'ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತನೂ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಓದಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ ನಾನು. ಅದಿಲ್ಲ ಗದುಗಿನ ಭಾರತ ಓದಬೇಕು. ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಬೇಕು.... ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನವರು ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ನಾನು ಈ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಅವರ ಪೂರ್ವಿಕರು, ಅವರಿಗೂ ಒಂದು ತಲೆಮಾರು ಹಿಂದಿನವರು, ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಕಾಲದವರು ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಪರಿಶ್ರಮ ಉಳ್ಳವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಅವರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಇತ್ತು... ಈಚೆಗೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಧನ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಧನ ಸಂಪಾದನೆ ಆದರೂ ಆಗಬಹುದು (ನನಗದರ ಅರಿವಿಲ್ಲ). ಆದರೆ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಹಸನಾಗಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ತೃಪ್ತಿ-ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ, ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಕೃಷಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ....⁵

ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂದರೆ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರು ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಈ ಮಾತು ಈಗಲೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಓದದೇ ಕೆಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಓದಿ ಕೆಡುವುದೇ ಲೇಸು!

5. ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ-ಡಿ.ವಿ.ಜಿ ಪುಟ, 196

ಭಾಷೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ?

ಪತ್ರಕರ್ತನ ಭಾಷೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ವರದಿಗಾರನೇ ಆಗಲಿ, ಉಪ ಸಂಪಾದಕನೇ ಆಗಲಿ ತನ್ನ ವರದಿ ಅಥವಾ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದುಗ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದಬೇಕು ಎಂಬ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಕ್ಷ್ಯ ವಹಿಸಬೇಕು. ವಾಚಕ ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂಥ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಇಂಥದೇ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆ ತುಂಬಿ ಹೋದರೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುವುದನ್ನೇ ವಾಚಕ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಓದುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಜನರು ದುಡ್ಡುಕೊಟ್ಟು ಓದಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಹಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಣ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಆತ ತನ್ನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ ತಾನೇ?

ನಾವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಬೇಕು. ಆಡಂಬರದ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ದೂರ ಮಾಡಬೇಕು. ವಾಕ್ಯದ ರಚನೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಜನಕ್ಕೆ ಪರಿಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಮಾತುಗಳು ಯಾವ ಭಾಷೆಯದಾದರೂ ಸರಿಯೇ; ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಸಾಕು. ಹಿಂದೀ, ಉರ್ದು, ತೆಲುಗು,

ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ತಮಿಳು ಪದಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ ಅವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತುಗಳಾಗಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪದಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅವು ಕೂಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದವಾಗಿರಬೇಕು. ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಗಮನವಿಡುವುದು ಅಗತ್ಯ.⁶ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಹೇಳಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಖಚಿತತೆ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳು ಇರಬಾರದು. ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಉಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.⁷

‘ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಶಬ್ದ ಸೌಷ್ಠವಕ್ಕೂ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹೇಗೋ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ ಇಳಿದದ್ದೇ, ಬಹುಶಃ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ ಇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ... ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲವೂ ಸೊಗಸು. ಇಂದಿನದೆಲ್ಲವೂ ಸೊಗಸಿಲ್ಲದ್ದು ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳರು. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನವನವೀನತೆಯೇ ಒಂದು ಸೊಗಸು. ಆದರೆ ಈ ನವನವೀನತೆಯ ಲಕ್ಷಣದ ಹಿಂದುಗಡೆ ಒಂದು ಸಂತತವಾದ ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

‘ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅದನ್ನು ಕಲಿತು ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಮತ ... ಬೆಳವಣಿಗೆಯೆಂದರೆ ಬದಲಾವಣೆ. ಅದು ಒಂದು ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಬದಲಾವಣೆ. ಯಾವುದು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಆಕಾರ ಮೊದಲಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯಿಸುವಷ್ಟಾಗಬಹುದು. ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿ ಬೆಳೆದಾಗ ಕಾಡಾನೆಯಂತೆ ಇರಬಾರದು. ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಒಂದು ಆಧಾರೈಕ್ಯದ ತತ್ವವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು...’

‘ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ತಂದು ಬೆಳೆಸುವ ಕೆಲಸ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯದು. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವವರು ಪೂರ್ವಗ್ರಂಥ ವ್ಯಾಸಂಗದಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ

6. ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ - ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ, 157

7. ಭಾಷೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ - ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ; ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜ್, ಪುಟ 143

8. ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ-ಡಿ.ವಿ.ಜಿ

ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಚಯದಿಂದಲೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.
ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹುಚ್ಚಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.⁸

---

8. ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆ-ಡಿ.ಎ.ಜಿ

ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಯ ವಿಧಾನ

ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಯ ವಿಧಾನ ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಾವು ವ್ಯಾಕರಣ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಢಿಯಿಂದಲೇ ಅದು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. 'ನನ್ನ ತಂಗಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದನು' ಎಂದು ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಒಂದೇ ಲಿಂಗಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಪ್ರಿತಪ್ಪಿಯೂ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಈ ಲಿಂಗ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕರ್ತೃ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಬಳಸುವ ಗ್ಯಾರಂಟಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ತೃಪದ ಯಾವ ಲಿಂಗದ್ದು ಎಂಬುದು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಆತನಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪದವಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದವರಿಗೂ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ ಗಲಿಬಿಲಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಾವು ಬಳಸುವ ತಪ್ಪು ರೂಪವನ್ನೇ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ ಎಂಬ ಖಾತ್ರಿಯಿಂದ ಬಳಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಎಂದರೆ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮತ್ತು ಅಸಮಧಾನ ! ಮಧ್ಯಾಹ್ನ

ಮತ್ತು ಅಸಮಾಧಾನ ಸರಿಯಾದ ರೂಪಗಳು. ಅಹ್ಮ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ, ಅಪರ, ಮಧ್ಯ ಶಬ್ದಗಳ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಪೂರ್ವಾಹ್ಮ, ಅಪರಾಹ್ಮ, ಮಧ್ಯಾಹ್ಮ ಶಬ್ದಗಳ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಧಾನ ಪದದ ವಿರುದ್ಧ ಶಬ್ದ ಅಸಮಾಧಾನ. ಅದು ಅಸಮಾಧಾನ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ?

ಅದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳ ನಡುವಿನ, ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ, ಇಬ್ಬರು ಘಟಾನುಘಟಿಗಳ ನಡುವಿನ ಶೀತಲ ಸಮರವನ್ನು ಶೀಢಲ ಸಮರ ಎಂದೇ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಶೀಢ' ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬುದು ಅವರ ಭಾವನೆಯಾಗಿರಬೇಕು! ಶೀಢಲ ಗೃಹಗಳು ಎಂಬ ಪದವನ್ನೂ ಇದೇ ಮಹನೀಯರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಶೀತಲ ಗೃಹಗಳೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಂಪಾಗಿರುತ್ತವೆ! ಶೀಢಲ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದು ಶಿಥಿಲ ಮಾತ್ರ. ಶಿಥಿಲ ಎಂದರೆ ಸಡಿಲ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಾಸಾಶನ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ಸ, ಶ ಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡುವುದು ತೀರಾ ಸಹಜ. ಮಾಸಾಶನ ಎಂದರೆ ಆ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಸ ಮತ್ತು ಅಶನ ಸೇರಿ ಮಾಸಾಶನ ಎಂಬ ಸಂಧಿಪದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಶನ ಎಂದರೆ ಆಹಾರ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಮಾಸ ಎಂದರೆ ತಿಂಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಮಾಸ ಮತ್ತು ಆಸನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಅರ್ಥ ಹಚ್ಚೋಣ?

ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅಡಿ = ಕೆಳಗು, ಅಡಿಗೆ = ಕೆಳಕ್ಕೆ. ಅಡು -ಅಟ್ಟು ಎಂದರೆ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಸುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ. 'ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಅರ್ಥಾಂತರ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈಯಾಕರಣಿಯಾದ ಕೇಶಿರಾಜ, ಇಂಥ ಅರ್ಥಾಂತರದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಕನ್ನಡ ಒಂದು ಸುಕೋಮಲವಾದ ಭಾಷೆ. ಕರ್ಕಶವಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಅದರ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಆತನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಕೇಶಿರಾಜನ ಪ್ರಕಾರ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಪುನರ್ರಚನೆ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಕಶವಾಗಿವೆ. ಹಿದಾಯತುಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸಹ ಕೇಶಿರಾಜನ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲ. ಹಿದಾಯತ್‌ಲುಲ್ಲಾ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯ ಸಭ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗೆ ಪೂರಕ. ಹಾಗೆಯೇ ಪುನಾರಚನೆ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಿಯಾದ ರೂಪಗಳು.

ಒಂದು ಲಿಂಗ ಒಂದು ವಚನ

ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಿಂಗ ಒಂದು ವಚನದ ಬಳಕೆ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಯ ಕನಿಷ್ಠ ನಿಯಮ. ಕರ್ತೃ ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾದರೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವೂ ಪುಲ್ಲಿಂಗವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಏಕವಚನ-ಬಹುವಚನಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಗುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಚಳವಳಿ ವಾಟಾಳ್ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಕ್ಷಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಬಂದ್‌ಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದೆ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಬಂದ್‌ಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿವೆ ಎಂದಾಗಬೇಕು. ವ್ಯಾಕರಣದ ಕನಿಷ್ಠ ನಿಯಮಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇಂಥ ತಪ್ಪುಗಳು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ಆಗಿವೆ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಿಂಗ, ಒಂದು ವಚನ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಓದಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಏಕವಚನ, ಗಂಟೆಗಳು ಬಹುವಚನ. ಒಂದು ಗಂಟೆಗಳು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ? ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಎಂದು ಬರೆದುದನ್ನೂ ನಾನು ಓದಿರುವೆ! ಅದೇ ರೀತಿ ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷದಿಂದ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೂ ತಪ್ಪು! ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿ.

ವಿದೂಷಕಿಯಾದ ವಿದುಷಿ !

‘ಖ್ಯಾತ ಸಂಗೀತ ವಿದೂಷಕಿಯಾದ ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್.ಸುಬ್ಬುಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ’ ಎಂಬುದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಸುದ್ದಿ. ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ವಿದೂಷಕಿ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆ ಎಳೆಯ ಉಪಸಂಪಾದಕನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಿರಿಯ ಉಪಸಂಪಾದಕರು ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ಉಪಸಂಪಾದಕರು ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನೋಡದೆ ಅಚ್ಚಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಮುದ್ರಿತವಾಯಿತು. ವಿದೂಷಕಿಗೆ ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಪದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿದುಷಿ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ವರದಿಗಾರ ಬಳಸಬೇಕಿತ್ತು ಎಂದು ಮರುದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ಓದಿದ ಸಂಪಾದಕರು ಹೇಳುವ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿತ್ತು. ವಿದೂಷಕ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಹಾಸ್ಯ ಪಾತ್ರ! ವಿದುಷಿ ಎಂದರೆ ಪಂಡಿತೆ. ವಿದುಷ ಎಂದರೆ ಪಂಡಿತ.

‘ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಶಕ್ತಿಗಳು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ’ ಎಂಬ ಸಾಲನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಓದಿಲ್ಲ? ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬುವುದು ವರದಿಗಾರನ ಇಚ್ಛೆ ಇರಬಹುದು! ಆದರೆ ಅವು ಪಟ್ಟಭದ್ರ

ಹಿತಾಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿರದೆ 'ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು' ಎಂಬುದು ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿತ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸರ್ವಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಎಂಬ ಸಂಧಿಪದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಹಿತಾಶಕ್ತಿ' ಪದಪುಂಜದ ಸಂಧಿಯನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಹಿತ+ಅಶಕ್ತಿ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಅಶಕ್ತಿ ಹಿತಗಳು ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ?

'ಪ್ರಸಕ್ತ ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆ ನಂತರ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಧ್ರುವೀಕರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿದರು' ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಸುದ್ದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನೋ ನಾವು ಓದಿರುವುದು ಉಂಟು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವೀಕರಣ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೇ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದು ಧ್ರುವೀಕರಣ ಎಂಬ ಶಬ್ದ. ಧ್ರುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಕ್ಷತ್ರದ ಹೆಸರು ಸೂಚಿಸುವಾಗಲೂ ಪೃಥ್ವಿಯ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಾಗಲೂ ನಾವು ಬಳಸುವುದು ಉಂಟು. ಅಂದರೆ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವದಂತಿರುವ ಪಕ್ಷಗಳು ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಆ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರ ಭವಿಷ್ಯ. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ 'ಧ್ರುವೀಕರಣ' ಮಾಡಿದಂತೆ ವರದಿಗಾರರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಸ್ತರೂಪ

ಜಾತ್ಯತೀತ, ಸಾನಿಧ್ಯ, ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ, ಒಟ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯ ವಿನಃ, ಸಧ್ಯ, ಸುದ್ಧಿ, ಶಬ್ದ, ವೃತ ಇತ್ಯಾದಿ ತಪ್ಪು ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವರದಿಗಾರರು, ಉಪಸಂಪಾದಕರು ಬಳಸುವುದು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ಶಬ್ದ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ರೂಪವನ್ನು ದೊಡ್ಡವರು ಬಳಸಿದ್ದನ್ನೂ ನಾನು ಗಮನಿಸಿರುವೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಈ ಅಥವಾ ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳು ಅಥವಾ ಪದಪುಂಜಗಳು ಯಾವ ಸಂಧಿ ಅಥವಾ ಸಮಾಸ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳು ಬೇರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳು ಬೇರೆ ಎಂಬುದೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳಿಗೂ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಬಳಸುವವರಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ.

ಜಾತ್ಯತೀತ ಎಂಬ ಸಂಧಿಪದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದುದು. ಯಣ್ ಸಂಧಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ 'ಇ' ಕಾರದ ಮುಂದೆ 'ಆ'ಕಾರ ಬಂದರೆ ಅದು ಸಂಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ 'ಯ'ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ಯತೀತ ಪದವನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ

ಜಾತಿ+ಅತೀತ ಎಂಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷ ಜಾತಿಗೆ ಅತೀತವಾದುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಅದನ್ನೇ secular/ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು ರೂಪ.

ಇದೇ ಯನ್ ಸಂಧಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ 'ಕೋಟ್ಯಾಂತರ' ಸಂಧಿರೂಪ ತಪ್ಪು ಬಳಕೆ. ಕೋಟಿ+ ಅಂತರ ಸೇರಿದಾಗ ಕೋಟ್ಯಂತರವಷ್ಟೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಸಂಧಿ ರೂಪದಲ್ಲಿನ ದೀರ್ಘ ಅಥವಾ ಒತ್ತು ಕೋಟ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ. ಒಂದು ತಪ್ಪು ರೂಪ ಇನ್ನೊಂದು ಸರಿ ರೂಪ.

ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ prejudice ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಪೂರ್ವ + ಆಗ್ರಹ ಎಂದು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ 'ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅನೇಕರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವಗ್ರಹವೇ ಸರಿಯಾದ ಪದ ಎಂಬುದು ವ್ಯಾಕರಣ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ.

ಅದೇ ರೀತಿ 'ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ವಹಿಸಿದ್ದರು' ಎಂದು ಅನೇಕ ವರದಿಗಾರರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸನ್ನಿಧಾನ ಶಬ್ದದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು 'ನ' ಅಕ್ಷರದ ಒತ್ತು ಮಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿನಃ ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದದ ಅಪಭ್ರಂಶ. 'ತೇನ ವಿನಾ ತೃಣಮಪಿ ನ ಚಲತಿ' ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ಸಾಲು ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಿನಾ ಎಂಬ ರೂಪವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ವಿನಃ ಎಂದು ಇಲ್ಲ. 'ತೇರೆ ಬಿನಾ ಜೀ ನಹಿ ಸಕತಾ' ಎಂಬ ಹಿಂದಿ ಹಾಡೂ ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬಿನಾ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ವಿನಃ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ವಿನಾ ಎಂಬುದೇ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ. 'ಹೊರತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ 'ವಿನಾ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಫಲಶ್ರುತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಶೃತಿ ಮತ್ತು ಫಲಶೃತಿ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೂ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಚಿತ್ರನಟಿಯೊಬ್ಬರ ಹೆಸರನ್ನು ಶೃತಿ ಎಂದೇ ಬರೆಯುವುದೂ ರೂಢಿ. ಆದರೆ ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಫಲಶ್ರುತಿಗಳೇ ಸರಿಯಾದ ರೂಪಗಳು.

ಸಂಚಾರ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಸಂಚಾರಿ ಪೊಲೀಸ್ ಎಂದು ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬರೆಯುವುದುಂಟು. ಸಂಚಾರಿ ಪದವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಸಂಚಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ಟ್ರಾಫಿಕ್‌ಗೆ

ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಪೋಲೀಸ್, ಹೋಟೆಲ್ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಪೋಲೀಸ್ ಎಂದು ಬರೆದರೆ 'ಪೋಲಿಗಳು' ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಂಡ ಬಂಡ ಸಂಧಿ

ಒಟ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರಿ ಆದ ಒಂದು ಹಂಡಬಂಡ ಸಂಧಿ. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ವಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಯಾದ ಕಾರಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲು ಬಾರದು. ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳೇ ಇರಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳೇ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಒಟ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯ' ಎಂಬುದು ಒಟ್ಟು + ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೇರಿ ಆದ ಸ್ವರಲೋಪಸಂಧಿ ಎಂದು ಪಂಡಿತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಜಿಲ್ಲಾಸ್ವತ್ತೆ ಎಂಬ ಸಂಧಿರೂಪವನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾ+ಆಸ್ವತ್ತೆ ಎಂಬ ಸರ್ವಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ ನಿಯಮವನ್ನು ವರದಿಗಾರ ಅನ್ವಯಿಸಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಆಸ್ವತ್ತೆಗಳೆರಡೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲ. ಅರಬ್ಬೀ ಮೂಲದಿಂದ ಮರಾಠಿಗೆ ಬಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಮೂಲದಿಂದ ತಮಿಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆಸ್ವತ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡುವುದು? ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ವತ್ತೆ ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು.⁹

ಇದೇ ರೀತಿ ಗುಣಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ 'ಊಟೋಪಚಾರ' ಎಂಬ ಸಂಧಿ ಪದವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಊಟ+ಉಪಚಾರ ಎಂದು ಈ ಸಂಧಿಪದವನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ 'ಅ' ಕಾರದ ಮುಂದೆ 'ಉ'ಕಾರ ಬಂದರೆ 'ಓ'ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ರಾಜೋಪಚಾರ ಸಂಧಿಪದದ ಹಾಗೆ ಊಟೋಪಚಾರ ಪದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಊಟ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ. ಉಪಚಾರ ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಶಬ್ದ. ಇದು ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದರೂ ಜನರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದ ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಂಬಂತೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ನಿಜ. ಸದ್ಯ, ಶಬ್ದ, ಸುದ್ದಿ ಸಂತ್ರಸ್ತ, ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಾಣದ ಗೊಡವೆ ಬೇಡ. existance ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಂದು ಬಳಸುವುದೂ ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಅಸ್ತಿ

9. ಎರವಲು ಪದಕೋಶ : ಪ್ರೊ|| ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ

ಎಂದರೆ ಮೂಳೆ, ಎಲುವು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಂದರೆ ಎಲುವು ಇರುವುದು ಎಂದಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು existance ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೇ ಸರಿ. ಅಂತ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಎಂಬ ಪದಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣದು. 'ಅಂತ' ಪದವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಯರೂಪವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಂತ, ಹೀಗಂತ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಂತ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಉದಾ: 'ಆ' ಕಾರಾಂತ. ಆದರೆ 'ಅಂಥ' ಪದಕ್ಕೆ point out ಮಾಡುವ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಉದಾ : 'ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ' ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಸೂರ್ಯೋದಯ - ನಿರ್ದೇಶನ

ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಕಾವತ್ತು ಎಲ್ಲಿರಬೇಕು? ದೀರ್ಘದ ನಂತರ ಬರಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಮುಂಚೆಯೇ ಬರಬೇಕೇ ಎಂಬ ಕುರಿತು ವೈಯಾಕರಣಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಆಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾದರಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಈಚೆಗೆ ಪ್ರೊ|| ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಅವರು "ಒಂದು ವರ್ಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಬರೆದ ಮೇಲೆಯೇ ದೀರ್ಘ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಬರೆಯುವಾಗ ಅರ್ಕಾವತ್ತು ಮೊದಲು ಬರೆದು ದೀರ್ಘ ನಂತರ ಬರೆಯಲು ಆಗುತ್ತದೆಯೇ" ಎಂದು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ಈ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಕೊನೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ದೀರ್ಘವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಕಾವತ್ತಿನ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಅರ್ಕಾವತ್ತು ಕೊಡಬೇಕು ನಂತರ ದೀರ್ಘ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಬಳಕೆಗೆ ಹೊರತಾದ ಶಬ್ದಗಳು

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಸವಕಳಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಲ್ಪಡು ಎಂಬ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗ ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತವೆ. 'ಟಾಸ್ ಗೆದ್ದು ಬ್ಯಾಟಿಂಗ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾರತ ತಂಡವು ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸಚಿನ್ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್ ಅವರ ಹುದ್ದರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು' ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಓದಿಲ್ಲ? ಈ ಅಲ್ಪಡು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬಳಸದೆ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಓಸ್ಕರ, ಗೋಸ್ಕರ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳೂ ಈಗ ಸವಕಳಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಲು ಯಾರೂ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಲುವಾಗಿ ಎಂಬುದೂ ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಗತ್ಯ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಓದುವ ಸಲುವಾಗಿ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಓದಲು ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಸಾಕಲ್ಲವೇ?

ಸ.ಶ.ಷ ಅಕ್ಷರಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಎಡವುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವ ಈ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊಂದಲದ ವಿಚಾರ. 'ಸ್ಮಶಾನ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಸ, ಶಗಳು ಸ್ಥಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುವುದು ಉಂಟು. ಕಲುಷಿತ, ಕಲ್ಮಶ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿನ 'ಷ' ಮತ್ತು 'ಶ'ಗಳು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಹಿತೈಷಿಯನ್ನು ಹಿತೈಶಿ ಎಂದು ಬರೆಯುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಜನ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭೇದಿ ಹಾಗೂ ಭೇದ ಶಬ್ದಗಳ ನಡುವೆ ಬಹಳಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೂ ಎರಡೂ ಶಬ್ದಗಳ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರಗಳೇ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಎಂಬುದೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಾಧೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು.

|| ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಪದಗಳ ನಡುವಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಂತೂ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೂ ತಿಳಿದಂತೆ ಕಾಣದು. ಪ್ರಸ್ತಾವ ಎಂಬುದನ್ನು proposal ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಎಂಬುದನ್ನು introduction ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಇವು ಅದಲು ಬದಲಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಕಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ದರೋಡೆ

ಅಪರಾಧ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಕಾಯಿತಿ, ದರೋಡೆ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳತನ ಪದಗಳ ನಡುವಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅರಿಯದೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಕೇವಲ ಪದಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ದಂಡಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ ಇದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಕಳ್ಳ ಒಳಗೆ ನುಸುಳಿ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಹೋಗುವುದು ಕಳ್ಳತನ. ನಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಾಗಲೂ ಬೀಗ ಒಡೆದು, ಬಾಗಿಲು ಮುರಿದು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಹೋಗುವುದೂ ಕಳ್ಳತನವೇ. ಆದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಚಾಕು, ಚೂರಿ ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಾಣ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೋಚುವುದು ದರೋಡೆ ಅಥವಾ ಡಕಾಯಿತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ವರು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮಾರಕ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ, ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ದೋಚಿದರೆ ಅದನ್ನು ದರೋಡೆ ಎಂತಲೂ ನಾಲ್ವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇದೇ ಕೃತ್ಯ ಎಸಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಡಕಾಯಿತಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಬೇಕು.

ಆಭಾಸಕಾರಿ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಎಂಥ ಆಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈಚೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು.

‘ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿಯ ಕಂಚಿನ ಪುತ್ಥಳಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆ’ ಎಂಬುದು ಈ ವಾಕ್ಯ.

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಓದಿದ ಓದುಗ ಥಟ್ಟನೆ ಅವಾಕ್ಯಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿಯು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಳು? ಆಗ ಈಗಿನ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೇ ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೇ? ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೂ ಇದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ? ಭಾರತ ಇನ್ನೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಈ ವಾಕ್ಯ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಬರೆದ ವರದಿಗಾರನ ಪ್ರಕಾರ ‘ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿಯು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದಳು’ ಎಂಬ ಇಂಗಿತವಿದೆ. ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ಆಭಾಸದ ಉದಾಹರಣೆಯೇ ಸಾಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ‘ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿಯ ಕಂಚಿನ ಪುತ್ಥಳಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆ ಮೇರೆಗೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆ’ ಎಂದರೆ ಈ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ, ‘ಸಾವಿರಾರು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಲೋಕ ಜನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೇರಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಪರ್ಕ ಖಾತೆ ಸಚಿವರೂ ಆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲೋಕ ಜನಶಕ್ತಿ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಂ ವಿಲಾಸ್ ಪಾಸ್ವಾನ್ ಹೇಳಿದರು’ ಎಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ಸುದ್ದಿ. ಈ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿನ ‘ಸಾವಿರಾರು’ ಎಂಬ ವಿಶೇಷವನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೆ? ಭಾರತದಲ್ಲಿ 20-30 ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟು ಗೊಂದಲವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಸುದ್ದಿಗಾರ ಸಾವಿರಾರು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಏನು ಅನಾಹುತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?

‘ಕುಲಸಚಿವರ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರಿತ ನಿಲುವಿನಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿವಾದದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದು

ಬಾಲಗ್ರಹಪೀಡಿತವಾಗಿದೆ. 'ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕುಲಘೃತಗಳ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರಿತ ನಿಲುವಿನಿಂದಾಗಿಯೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿಜವೇ? ಅಲ್ಲವಲ್ಲ?

'ಹದಿನೆಂಟು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಡತನ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿನ ಆಭಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

'ಕಡುಬಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ' ಎಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಿದರೆ ಅರ್ಥ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

'ಕಳೆದ ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೂ ಕಲಿಸದಂಥ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಆಗಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದ್ದು ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೇ ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗಿವೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥಭಾಯೆ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ? ಆಗಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ... ಎಂದು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದಿದರೆ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ.

ವಾಕ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ, ಅರ್ಧ ವಿರಾಮ, ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ, ಉದ್ಗಾರ ವಾಚಕ, ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ, ಆವರಣ, ವಿವರಣ ಮುಂತಾದವು ವಾಕ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ , ; . ! ? “ ” : ಇವುಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯದ ಭಾವವೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಕ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸದಿದ್ದರೆ ಏನು ಗೊಂದಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದರ್ಶನ:

'ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಜೆಡಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿತು'.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಶಬ್ದದ ನಂತರ ಒಂದು ಅಲ್ಪವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಯಾದ

ಕಾಮಾವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಅರ್ಥಸ್ವಷ್ಟತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಶಬ್ದದ ಮುಂದೆ ಪಕ್ಷವು ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನಾದರೂ ಬಳಸಬೇಕು.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉದ್ಧರಣೆಯ ಮಾತುಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂದರೆ ನಾವು ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ವಾಚಕನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಸುತ್ತ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಕೋಟ್ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ವಾಕ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ.

‘ವಿವಿಧ ನಿಗಮ ಮಂಡಲಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನೇಮಕವನ್ನು ಶೀಘ್ರವೇ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ‘ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯು ಸಭೆ ಸೇರಲಿದೆ. ಸಂಪುಟ ಪುನರ್ರಚನೆ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲ’ ಎಂದರು. ಇದು ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವಾಕ್ಯ ಎಂದು ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆಯ ನಡುವೆ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿದ್ದು ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ.... ಅನುಷ್ಠಾನ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆ ಸೇರಲಿದೆ ಎಂದರು ಅಥವಾ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ. ಅಥವಾ ಸಭೆ ಸೇರಲಿದೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮದ ಬದಲು ಅಲ್ಪವಿರಾಮ ಅಥವಾ ಅರ್ಧ ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದ್ಧರಣೆ ಚಿಹ್ನೆ

ಸುದ್ದಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಅಂದರೆ “ಸಂಪುಟ ಪುನಾರಚನೆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ನಾನು ಮುಂದಿನ ವಾರ ದೆಹಲಿಗೆ ತೆರಳುವೆ” ಎಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ತಿಳಿಸಿದರು ಎಂಬ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಕ್ಯ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಸಂಪುಟ ಪುನಾರಚನೆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮುಂದಿನ ವಾರ ತಾವು ದೆಹಲಿಗೆ ತೆರಳುವುದಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹೇಳಿದರು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ವರದಿಗಾರ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಂಡು ವಾಚಕನಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವರದಿಗಾರರು ‘ ನಾನು ಮುಂದಿನ ವಾರ ದೆಹಲಿಗೆ ತೆರಳುವುದಾಗಿ’ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ತಿಳಿಸಿದರು ಎಂದು ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತೆರಳುವುದು + ಆಗಿ ಎಂಬ ಎರಡು

ಪದಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು 'ತೆರಳುವೆ' ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಾತು. 'ಆಗಿ' ವರದಿಗಾರನ ಪದ. ಹೀಗಾಗಿ ತೆರಳುವುದಾಗಿ ಪದಪುಂಜಕ್ಕೆ ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆ ಬಳಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ 'ನಾನು ಮುಂದಿನ ವಾರ ದೆಹಲಿಗೆ ತೆರಳುವೆ' ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೇ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷದಲ್ಲಿ ಆಡದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾರಾಗಟ್ಟಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವಾಗ ಪ್ಯಾರಾದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉದ್ಧರಣೆ (") ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರತಿ ಪ್ಯಾರಾದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉದ್ಧರಣೆ ಚಿಹ್ನೆ ಬಳಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕೊನೆಯ ಪ್ಯಾರಾದ ಕೊನೆಯ ವಾಕ್ಯದ ನಂತರ ಉದ್ಧರಣೆ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇಂಟ್ರೋ ಹೇಗಿರಬೇಕು?

‘ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಿ. ಗೌಡಗೆರೆಯ ಪ್ರತಿಭಾಳ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಡಿವೈಎಸ್‌ಪಿ ಜವಾಹರಲಾಲ್‌ರವರ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪದ ಹುಲಿಯೂರು ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು 1 ಗಂಟೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮೈಸೂರು-ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಂಚಾರ ತಡೆ ಮಾಡಿ, ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೂರಿ, ಹಳೆಯ ಟೈರ್‌ಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆಸಿದ ಜನರನ್ನು ಚದುರಿಸಲು ಪೊಲೀಸರು ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ, ಮೂರು ಅಶ್ರುವಾಯು ಷೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು’.

ಇದು ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದು ಸುದ್ದಿ. ಒಬ್ಬ ವರದಿಗಾರ ಎಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ವಾಕ್ಯ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಇದು ಆ ಸುದ್ದಿಯ ‘ಇಂಟ್ರೋ’ ಅಥವಾ ‘ಮೊದಲ ವಾಕ್ಯ’ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸುವ ಒಳಗೆ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ದೂರವೇ ಉಳಿಯಿತು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 51 ಪದಗಳು ಇವೆ. ಇಂಟ್ರೋದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ 20 ಪದಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ, ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಬಿಡಬೇಕು ಎಂಬ ಅವಸರ ವರದಿಗಾರನಿಗೆ. ಸುಲಭವಾಗಿ

ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು, ಇಂಟ್ರೋವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪುನರ್ರಚಿಸಬಹುದು. “ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಿ.ಗೌಡಗೆರೆಯ ಪ್ರತಿಭಾಳ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಡಿವೈಎಸ್‌ಪಿ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹಿಸಿ” ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹಿಂಸಾರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಹುಲಿಯೂರು ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರು ಒಂದು ಗಂಟೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮೈಸೂರು-ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಂಚಾರ ತಡೆಮಾಡಿದರು. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ತೂರಿದರು. ಹಳೆಯ ಟೈರುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಆಕ್ರೋಶ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರನ್ನು ಚದುರಿಸಲು ಪೊಲೀಸರು ಲಾಠಿಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದರು. ಮೂರು ಸುತ್ತು ಅಶ್ರುವಾಯು ಷೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸಿದರು.

ಇಂಟ್ರೋ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಸುದ್ದಿಯ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ವಾಚಕನಿಗೆ ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ವರದಿಗಾರ ಅಥವಾ ಉಪಸಂಪಾದಕ ಏನೋ ‘ರಬಿಷ್’ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ವಾಚಕ ಬೇರೆ ಸುದ್ದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಾಚಕನಿಗೆ ಬೇಸರವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಒಬ್ಬ ವರದಿಗಾರ ಅಥವಾ ಉಪಸಂಪಾದಕ ತನಗೆ ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನ್ಯಾಯ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗತಿಯಂತೂ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಇಡೋಣ. ತಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಓದುಗನಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕೆರಳುವಂತೆ ಬರೆಯದಿದ್ದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಟ್ರೋ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರಬೇಕು. ನಂತರದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೆಲವೇ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಒಂದೇ ಶಬ್ದದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕರು ಸಹ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ದುಡ್ಡುಕೊಟ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವಾಚಕರ ಬಗೆಗೆ ವರದಿಗಾರ, ಉಪ ಸಂಪಾದಕ ಚೂರು ಕರುಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಇಂಟ್ರೋ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ

‘ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು (ಸುಮೋಟೊ) ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ‘ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ’ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಹೇಳಿದರು’.

ಇದು 28 ಶಬ್ದಗಳ ಒಂದು ಇಂಟ್ರೋ. 50 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಬ್ದಗಳ ಒಂದು ಇಂಟ್ರೋ ಬರೆದ ಪ್ರಭೃತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವೆ. ಆದರೆ, ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಇಂಟ್ರೋಗಳು ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೇ ದೊಡ್ಡ ಅಡಚಣೆ. ಇದೇ ಇಂಟ್ರೋವನ್ನು ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿಸಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಎರಡು ಪ್ಯಾರಾ ಮಾಡಿ ಬರೆದರೆ ಓದುಗನಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಸುಲಭವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಇಂಟ್ರೋವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ರೀರೈಟ್ ಮಾಡಬಹುದು :

‘ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಬಗೆಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲು ಲೋಕಾಯುಕ್ತಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಎನ್.ವೆಂಕಟಾಚಲ ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ವಿಷಾದಿಸಿದರು.

ಅವರು, ‘ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ’ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಗರಭಾವಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಇಂಟ್ರೋದಲ್ಲಿ ತುರುಕಲು ಈ ವರದಿಗಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊಸ ಹುಡುಗರು ಇಂಥ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಬದಲು ಚಿಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಅನುವಾದದ ಸಮಸ್ಯೆ

ಡೆಸ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಜಾಯಮಾನ ಬೇರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಜಾಯಮಾನವೇ ಬೇರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಡೆಸ್ಕ್‌ನ ಉಪ ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕ ಒಂದು ಕಾಪಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಕೊಟ್ಟರೆ ಉಪಸಂಪಾದಕನಾದವನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಅದನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಓದಿ ಅದರ ಸಾರ ಅಥವಾ ಭಾವ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಂತರ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ, ಆ ಸುದ್ದಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯಂತೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಉಪ ಸಂಪಾದಕ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ : “ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವರದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದು ದಾಳಿ ನಡೆಸಿರುವ ಉಗ್ರರು ಕಳೆದ 48 ಗಂಟೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಗಡಿಯಿಂದ ನುಸುಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದು ಆತ್ಮ ಹತ್ಯಾ ಪಡೆಯ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿರಬಹುದು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.”

ಈ ಸುದ್ದಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ, ಎಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಟು ಪ್ರಿಲಿಮಿನರಿ ರಿಪೋರ್ಟ್ಸ್... ಎಂದು ತುರುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಕಾಪಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಲು ಕೂಡುವ ಬದಲು.... ಹೀಗೆ ಬರೆಯಬಹುದಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ :

‘ಇಂದು ದಾಳಿ ನಡೆಸಿರುವ ಉಗ್ರರು 48 ಗಂಟೆಗಳ ಹಿಂದೆ (ಕಳೆದ 48 ಗಂಟೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗವಲ್ಲ) ಗಡಿಯಾಚೆಯಿಂದ ನುಸುಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವರದಿಗಳು ತಿಳಿಸಿವೆ. ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ದಳ (ಪಡೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸೇನೆಯ ತುಣುಕು ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ)ದ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ದಾಳಿ ನಡೆದಿರಬಹುದು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ’.

“ನನ್ನ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮನ್ ಅವರು ತುಂಬ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು” ಎಂದು ಹೆಸರಾಂತ ರೂಪದರ್ಶಿ ಹಾಗೂ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಬರಹಗಾರ ಸಲ್ಮಾನ್ ರಶ್ಮಿಯವರ ಪತ್ನಿ ಪದ್ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅನುವಾದದ ಆಭಾಸವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ. ನನ್ನ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು ಎಂದರೆ ಏನು ಅರ್ಥ? ನಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅಶ್ಲೀಲದ ಛಾಯೆ ಇರಬಾರದು. “ನಾನು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮನ್ ಅವರು ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರು” ಎಂಬ ಅನುವಾದದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.

‘ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಬುಧವಾರ ಸೀರೆಯುಟ್ಟ ಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಹಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಳು’ ಎಂಬ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿನ ‘ಹಾಸ್ಯ’ ಗಮನಿಸಿ. ಈ ಯುವತಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಬುಧವಾರ ಮಾತ್ರ ಸೀರೆಯುಡುತ್ತಾಳೆಯೇ? ಉಳಿದ ದಿನ ಏನು ಉಡುತ್ತಾಳೆ? ಸೀರೆಯುಟ್ಟ ಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಬುಧವಾರ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತಳು ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಆ ವಾಕ್ಯದ ಸೊಗಸೇ ಬೇರೆ.

ಕನ್ನಡದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದದ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ. ಇದು ಅಪರಾಧ ವರದಿಯೊಂದರಲ್ಲಿನ ತುಣುಕು : ‘ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಅರ್ಚಕರಾದ

ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರನ್ನು ಇಂದು ನಸುಕಿನ ಜಾವ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ಕತ್ತು ಕುಯ್ದು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.'

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಓದಿದರೆ ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಅರ್ಚಕರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ವರದಿಗಾರನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಬಳಸಬಾರದು ಎಂಬ ಬಗೆಗೆ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. 'ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಅರ್ಚಕರಾದ ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂಬುವರನ್ನು ಇಂದು ನಸುಕಿನ ಜಾವ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕತ್ತು ಕುಯ್ದು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ.

ಸಖೇದಾಶ್ಚರ್ಯ!

'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಖೇದಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ.' - ಇದು ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದ ಡಾ.ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ ಅವರು ನಾಡಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರ ಧಾರವಾಡ ವರದಿಗಾರನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ. ಆದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಾಪಸೆ ಅವರಿಗೆ ಸಖೇದಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತೇ? ಯಾರಾದರನ್ನೂ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಖೇದವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಬಳಸಿದರೆ ಆಗುವ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಇದು ಮತ್ತೊಂದು ನಿದರ್ಶನ. ಸಖೇದಾಶ್ಚರ್ಯ ಪದದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮಾತ್ರವಿಲ್ಲ 'ಸಖೇದ'ವೂ ಇದೆ. ಅದರ ಅರ್ಥ 'ಖೇದ ಸಹಿತ' ಎಂಬುದು ವರದಿಗಾರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಆತ ಆ ಉದ್ಗಾರವನ್ನು ಕಾಪಸೆ ಅವರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಈ ರೀತಿ ಬಳಸುವುದು ಕ್ಷಮ್ಯ ಅಲ್ಲ. ತನಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದೋ ಅಥವಾ ಅವರೇ (ಭಾಷಣಕಾರರು) ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರು ಎಂದೋ ಕಾರಣ ಹೇಳುವುದು ಕೂಡ ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಭಾಷಣಕಾರ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬಳಸಿದರೂ ಅದರ ಸರಿರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಪತ್ರಕರ್ತನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ನೀರೆ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

‘ಬಾಯಾರಿದ ಜನರಿಗೆ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ನೀರೆ ಗತಿ!’

– ಇದು ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರ ಬಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನರು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗಾಗಿ ಹಾಹಾಕಾರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಆ ಊರಿಗೆ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಮೂಲಕ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸುದ್ದಿಗೆ ನೀಡಿದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಇದು. ಹಾಗೆಂದು ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ? ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರದ ದೋಷ ಅದರಲ್ಲಿ ಇದೆ.

‘ನೀರೆ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಆ ಶಬ್ದ ಗೊತ್ತಿರದ ಉಪ ಸಂಪಾದಕರೊಬ್ಬರು ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿ ‘ನೀರೆ’ ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಬದಲು ‘ನೀರೇ’ ಎಂಬ ಒತ್ತು ಇರಬೇಕಿತ್ತು. ಇವೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು. ಜತೆಗೆ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಅರ್ಥ ಕೊಡುವಂಥ ಪದಗಳ ಬಗೆಗೆ ‘ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ’ರೇ ಎಂದೆನಿಸಿರುವ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡುವ ಅಪಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಏಕೆಂದರೆ, ಬಾಯಾರಿದ ಜನರಿಗೆ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ನೀರು ಕುಡಿಸುವ ಬದಲು ‘ಟ್ಯಾಂಕರ್ ನೀರೆ’ಯನ್ನು ‘ಸರಬರಾಜು’ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಉಪ ಸಂಪಾದಕ ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಇಂಥದೇ ಅಪಾರ್ಥವನ್ನು “ ‘ನೀರಾ’ಹಾರಿ ಸೋಜಿಗ” ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ತಿಂಗಳು ಬದುಕಿದ್ದ ವೃದ್ಧರ ಬಗೆಗಿನ ಸುದ್ದಿಗೆ ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಉಪ ಸಂಪಾದಕರ ಪ್ರಕಾರ ಆ ವೃದ್ಧ ನೀರನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ‘ನೀರಾಹಾರಿ’. ಆದರೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ‘ನೀರಾ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ನೀರಾ ಎಂದರೆ ಈಚಲು ಅಥವಾ ತೆಂಗಿನ ಮರದಿಂದ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸುವ ದ್ರಾವಣ. ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಹೆಂಡವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಸ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಧಾವಂತದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ್ಥ ಕೊಡುವ ಶಬ್ದ ಬಳಸಬಾರದು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂಥ ತಪ್ಪು ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ‘ನೀರಾಹಾರಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ಶಬ್ದ ನಿರ್+ಆಹಾರಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳ ಸಂಧಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಎರಡೂ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಚಿಹ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಅಭಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರೆ ಶಬ್ದದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ 'ನೀರೇ' ಎಂಬ ದೀರ್ಘ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎರಡನೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ನೀರಾಹಾರಿ' ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದು ಸರಿಯಾದ ಶಬ್ದರೂಪವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳ ನಿದರ್ಶನ.

ಕೂಡ-ಸಹ

ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಬರೆಯುವಾಗ 'ಕೂಡ' ಮತ್ತು 'ಸಹ' ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಉದಾ: ಅವರು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಜತೆಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಇದನ್ನು ಕೆಲವರು 'ಅವರೂ ಕೂಡ...' ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರೂ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೇ ಒತ್ತು ಇರುವುದರಿಂದ 'ಅವರೂ ಜತೆಗಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಸಾಕು. ಇಲ್ಲವೆ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅವರು ಕೂಡ... ಎಂದು ಬರೆದರೂ ಆಯಿತು. 'ಅವರೂ ಕೂಡ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಇನ್ನು-ಇನ್ನೂ

ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಬಗೆಗೂ ಅನೇಕ ಉಪ ಸಂಪಾದಕರು ಅಥವಾ ವರದಿಗಾರರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣದು.

'ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ 'ಇನ್ನು' ಶಬ್ದ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ, 'ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಿದೆ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಇನ್ನು' ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಇರಬೇಕಾದ ಒತ್ತು ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು 'ಇನ್ನೂ' ಎಂದು ಬಳಸಬೇಕು

ಆಯಾ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಊಹಿಸಿ, ಭಾವಿಸಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಪತ್ರಕರ್ತರು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ರೂಢಿಯಿಂದಲೇ (ಇನ್‌ಸ್ಟಿಂಕ್ಟಿವ್) ಬರಬೇಕಾದುದು.

ಅರು.....ಗಳು.....

ಸುದ್ದಿ ಬರೆಯುವಾಗ ನಾಮರೂಪಕ್ಕೆ ಅಗೌರವ ಆದೀತು ಎಂದು ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ 'ಅವರು' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸೇರಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣ ಅವರು

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು..... ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರು.... ಎಂದು ನಾವು ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಾಕ್ಯದ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಗೌರವ ಸೂಚಕವೇ ಆಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.¹⁰ ಹೀಗಾಗಿ 'ಅವರು' ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ 'ಅವರು' ಬಳಕೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಎಷ್ಟು ಹಿಂಸೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಮಠದ ಉಚ್ಚಾಟಿತ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ರುದ್ರಮುನಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸುದ್ದಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ರುದ್ರಮುನಿ ದೇವರು ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಅವರು ಎಂಬ ಗೌರವಸೂಚಕ (ರುದ್ರಮುನಿ ದೇವರು ಅವರು!) ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು. ರುದ್ರಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ದೇವರು ಎಂಬ ಉಪಾಧಿಯನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಮತ್ತೆ 'ಅವರು' ಎಂಬ ಗೌರವಸೂಚಕ ಶಬ್ದ ಏಕೆ ಬೇಕು? ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳ ಪೋಲಿನಿಂದ ವಾಚಕನಿಗೆ ಓದಲು ಕಿರಿಕಿರಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಗಳು' ಎಂಬ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ವಸ್ತು, ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಸಸ್ಯಗಳಂಥ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಅಥವಾ ಕುಲಪತಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ 'ಗಳು' ಎಂಬ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕಿಂತ ಅರು ಅಥವಾ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಲೇಸು.¹¹ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮೇಯರ್‌ಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿನ ಆಭಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. 'ನಾಲ್ವರು ಮೇಯರ್‌ರು' ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೇಯರ್‌ಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರು (!) ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರೂ ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಬದಲು ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಶ್ರೀ... ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ

ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ, ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲ ಹಳೆಯ ಕಾಲ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಈಗ ಬಹುತೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಹಾಗೆಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಅದನ್ನು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಬಾರದು. ಉದಾ : ಶ್ರೀಮನ್ಮಾಧ್ವ ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೀ ಮನ್ಮಾಧ್ವ ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು. ಈ ಪದ ಶ್ರೀಮತ್ +ಮಾಧ್ವ ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳ ಸಂಧಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ

10. ಭಾಷೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕೆ.ವಿ.ಎನ್ ಪುಟ, 163

11. ಭಾಷೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕೆ.ವಿ.ಎನ್ ಪುಟ, 163

ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೀ ಮನ್ನಾರಾಯಣ ಎಂದೂ ಬರೆಯಬಾರದು. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂದು ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹೆಸರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ' ಬರೆಯಬಾರದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬರೀ ಮತಿ ಎಂದು ಅವರ ಹೆಸರು ಬರೆದರೆ ಏನು ಅರ್ಥ?

ಆಗಮಿಸು ಹಾವಳಿ

ಒಂದು ಪದ ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ "ಆಗಮಿಸು" ಪದವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನಿ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ಸಚಿವರು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆಗಮಿಸಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಸರಿ. ಆದರೆ ಕಳ್ಳರು ಆಗಮಿಸಿದರು ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಏನು ಅರ್ಥ? ಅದು ಮುಂದುವರಿದು ರೈಲು ಆಗಮಿಸಿತು ಎಂದೂ ಈಗ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದರು, ಬಂದಿತು, ಬಂತು ಎಂಬ ಸುಲಭಗ್ರಾಹ್ಯ ಪದಗಳೂ ಇವೆಯಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಧಾನಿಯೂ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕಳ್ಳರೂ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ, ರೈಲೂ ಆಗಮಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಭಾಯೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲವೇ?

ಸೌಲಭ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗುಣ ಸೌಲಭ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ. ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣದಿಂದ ಬಂದುದು. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ನಾಲಗೆಗೆ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆತ ಬಿಟ್ಟೇಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಕ್ಷರವಿಲ್ಲದ, ಹೇಳಲು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಲ್ಲದ ಪೊಲೀಸ್ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆಯವರು ಆರಕ್ಷಕ ಎಂಬ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟರೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ? ಪೊಲೀಸ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್‌ಗೆ ಆರಕ್ಷಾಧೀಕ್ಷಕ ಎಂಬುದು ಅನುವಾದ ರೂಪ. ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೋದರೆ ರಾಕ್ಷಸ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ, ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರಕರ್ತನಾದವನು ಜನರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಭಿಯಂತರ, ಸೆಷನ್‌ಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸತ್ರ ಎಂಬ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯೂ ಬೇಡ. ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಹಟ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಭಿಯಂತರ, ಸತ್ರ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. 'ಆಡಳಿತ ಪದಕೋಶ ರೂಪಿಸುವಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ವಿಕಾರ ರೂಪಗಳು ಇವು. 'ಆತ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಿರಬಹುದು.

ಆದರೆ ವಾಚಕನ ನಾಲಗೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದ ಎಂಬುದರ ಬದಲಿಗೆ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಆಟೋ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಆಟೋ ಚಾಲೂ ಮಾಡಿದ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಲೇಸು.

ಗಡ್ಡರಿಗೆ... ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು....

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಬಿಜೆಪಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ನಿತಿನ್ ಗಡ್ಡರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ- ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಗಡ್ಡರಿಗೆ ಎಂದು ಬರೆಯುವಾಗ 'ಗೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಡ್ಡರಿ ಅವರಿಗೆ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಗಡ್ಡರಿ ಅವರೂ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. "ಪದ್ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿ 2007 ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಮಾನ್ ರಶ್ಮಿಗೆ ವಿಚ್ಛೇದನ ನೀಡಿದ್ದರು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲೂ ರಶ್ಮಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಛಾಯೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅಡ್ವಾಣಿಗೆ, ವಾಜಪೇಯಿಗೆ, ಸೋನಿಯಾಗೆ ಎಂದು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಏಕವಚನದ ಪ್ರತ್ಯಯ ಲಗತ್ತಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೊದಲು ಟಿ.ವಿ. ವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶುರುವಾಗಿ ಈಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸಿದೆ.

ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ ಅವರು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ, ಅದೇ ಅಗೌರವದ ಭಾಷೆಯೇ ಇದೆ. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಅವರನ್ನು ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಸಲ್ಮಾನ್ ರಶ್ಮಿಯ ಮಾಜಿ ಪತ್ನಿ ಪದ್ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಶ್ಮಿಯ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ರಶ್ಮಿ ಅವರ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಆಗುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ. ಭಾಷೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮವಿದು. ಆದರೆ ಇದು ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪರವರನ್ನು, ಸದಾನಂದಗೌಡರವರನ್ನು, ಅಶೋಕ್‌ರವರು ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ ಅವರನ್ನು, ಸದಾನಂದಗೌಡ ಅವರನ್ನು, ಅಶೋಕ್ ಅವರು ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಸಭಿಕ- ಪ್ರೇಕ್ಷಕ

ಕೆಲವರು ಈ ಎರಡೂ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂ ಪದಗಳ ನಡುವೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಸಭಿಕರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು ಸಭಿಕರು. ನಗೆಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಕ್ಕರು ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಭಾಷೆ ಬಲ್ಲವರು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗುತ್ತಾರೆ. ನಗೆಕೂಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಭಾಗವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಭಿಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಭಿಕರು ಎಂಬ ಪದ ಕಿಟೆಲ್ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ! ಕಿಟೆಲ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಭಿಕರು ಎಂದರೆ ಜೂಜುಕೋರ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ! ಕಿಟೆಲ್ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಸಭಾಸದ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಈಗಿನ ಸಭಿಕ ಪದದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ “ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶ” ದಲ್ಲಿ ಸಭಿಕ ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಆಡಿಯನ್ಸ್ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಸಭಿಕ ಅಥವಾ ಸಭಾಸದ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡಿಟೋರಿಯಮ್‌ಗೆ ಹೋಗುವವರು ಆಡಿಯನ್ಸ್. ಅಂದರೆ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸಭಾಸದರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟವನ್ನು, ನಾಟಕವನ್ನು ಸಭಿಕರು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ ಅಥವಾ ಆಕೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ/ಕಿ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಿಟೆಲ್ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಎಂಬ ಪದವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಪ್ರೇಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗೆಂದರೆ ನೋಡುವುದು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಾಗಿರುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಸ್ಟೆಪ್ಪೆಟರ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಪದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಪದದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಸ್ಟೆಪ್ಪೆ, ಸ್ಟೆಪ್ಪಾಕುಲರ್ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅರ್ಥವೇ ಇದೆ. ಸ್ಟೆಪ್ಪಾಕುಲರ್ ಎಂದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಶ್ರೋತೃ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವಾಗಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗ್ರತೆ ಅಗತ್ಯ. ನಾಟಕ ನೋಡುವವನು ಶ್ರೋತೃ ಅಲ್ಲ. ಶ್ರೋತೃ ಪದದಲ್ಲಿ ಕಿವಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಇದೆ. ಆತ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ರೇಡಿಯೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೋತೃ ಎಂಬ ಪದವನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರೂ ಶ್ರೋತೃಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಿವಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ, ನೃತ್ಯ ನೋಡಲು ಮತ್ತೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನೇ ಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ. ಟಿ.ವಿ ನೋಡುವವರು ಶ್ರೋತೃಗಳು ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಆಡಿಯನ್ಸ್ ಅಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಸಭಿಕರು ಅಲ್ಲ, ಅವರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು. ಅಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೆಲಸ ಇದೆ.

ಹೀಗೆ ಯಾವ ಪದವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಸು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಓದುಗನಿಗೆ ಇಂಥ ಪತ್ರಕರ್ತ ತಾನು ಬಳಸುವ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರಸ್ಥಾನ- ಕಾರ್ಯಸ್ಥಾನ

ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳ ಕಾರಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಿಯವರು ಅಮೆರಿಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಜತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ದೂರಿದರು ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ‘ಕಾರಸ್ಥಾನ’ದ ಅರ್ಥವೇನು?

ಕಾರಸ್ಥಾನ ಎಂದರೆ ಪಿತೂರಿ ಅಥವಾ ಸಂಚು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಸ್ಥಾನ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೋದರ ಮಾವನ ಶಕುನಿ ಕಾರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದವನು.

ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳ ಕಾರ್ಯಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ. ನಮಗೆ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಶಬ್ದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಶಬ್ದಕೋಶ ನೋಡಿ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವೇನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪರ್ಯಾಯ ಶಬ್ದ ಹುಡುಕಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿದೆ, ಅಡಗುತಾಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿ. ಅದು ಸರಿ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಇನ್ನೇನೋ ಬರೆದು ತಾವು ಮಾತ್ರ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾಗದೇ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡಬಾರದು.

ಪುತ್ರ-ಪುತ್ರಿ

ಡಿ.ಎಂ.ಕೆ. ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಎಂ.ಕರುಣಾನಿಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಿ ಕನಿಮೋಳಿಯವರನ್ನು ತಿಹಾರ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದರು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಓದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಕರುಣಾನಿಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಕನಿಮೋಳಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಏಕೆ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ? ಮಗಳು ಕನ್ನಡ ಪದ. ಪುತ್ರಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನು ಏಕೆ ಬಳಸಬೇಕು? ಮಗಳು ಪದದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಪುತ್ರಿ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪುತ್ರ ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಗ ಎಂದು ಬರೆಯಬಹುದಲ್ಲ? ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಆರಂಭವಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೂಢಿಯನ್ನು ಈಗಿನ ಯುವಕರೂ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಪದ ಇರುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ (ಅದೇ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ) ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನೇರ ದರ್ಶನ ನೀಡಿತು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿನ ದರ್ಶನ ಎಷ್ಟು ಆಭಾಸಕಾರಿ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿ. ಒಂದು ಹುಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರೆಯಬಹುದಾದುದನ್ನು ದರ್ಶನ ನೀಡಿತ್ತು ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು? ದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಅದೇನು ದೇವರೇ?

ನಾವು ಬಳಸುವ ಪದ ಎಷ್ಟು ಜನರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪರಭಾಷಿಕರು ಪದವನ್ನು ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸ ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣ ಬೇರೆ ನುಡಿಯವರು ಎಂದು ಬಳಸಿದ್ದರು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಛಾಯೆಯ ಪದಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಸಮರೋಪಾದಿ ಎನ್ನುವ ಪದ ಕನ್ನಡ

ಮೂಲದ್ದು ಅಲ್ಲ. ಅದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ವಾರ್ ಫೂಟಿಂಗ್ ಎಂಬ ಪದಸಮುಚ್ಚಯದ ಭಾಷಾಂತರ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಸಮರೋಪಾದಿ ಪದಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧೋಪಾದಿ ಎಂದು ಬಳಸಿದರೂ ಅರ್ಥ ಒಂದೇ. ಇಂಥ ಪದಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬಳಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ವೀಕ್ಷಣೆ ಪದವೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನೋಡಿದರು ಎಂಬ ಸುಲಭವಾದ ಕನ್ನಡ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ವೀಕ್ಷಣೆ ಪದ ಹೇಗೆ ಬಂತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೆಟ್ರೋ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಪ್ರಗತಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೋಡಿದರು ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ? ವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಪದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಾವು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಓದುಗ ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ಖಂಡಿತ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ!

ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರುವ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಇದು. ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು ಎಂದರ್ಥ. ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು, ಸಂಗತಿಗಳ ನಡುವೆ ಭಾರಿ ಅಂತರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಶಬ್ದಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಅಜ ಎಂದರೆ ಆಡು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಗಜ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಆನೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಆಡು ಮತ್ತು ಆನೆ ನಡುವಿನ ಅಂತರವೇ ಅಜಗಜಾಂತರ. ಈ ಸಂಧಿ ಪದದಲ್ಲಿನ ಅಂತರಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎಂಬ ಪದವೂ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅಜಗಜಾಂತರ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಎರಡು ವಿಷಯ, ಸಂಗತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಅಥವಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಪದಗಳು ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ, ಅರ್ಥ ತಿಳಿದ ನಂತರವಾದರೂ ಇಂಥ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ಪಾದನೆ- ತಯಾರಿಕೆ

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವ ಎರಡು ಪದಗಳು ಇವು. ಉತ್ಪನ್ನ, ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಪ್ರೊಡಕ್ಟ್, ಪ್ರೊಡ್ಯೂಸ್ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಪದಗಳು. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಈ ಪದದ ಬಳಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ತಯಾರಿಕೆ ಪದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಎಂದೇ ಹೇಳುವ

ರೂಢಿ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾರು, ಯಂತ್ರ, ಮೋಟಾರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವವರ ಒಂದು ಸಂಘವೇ ಇದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ತಯಾರಿಕೆ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಇಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಬಾರದು. ಅದು ಆಭಾಸಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಸರು- ಹುದ್ದೆ

ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಬರೆಯುವ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಹುದ್ದೆ ಎಂದರೆ ಹೆಗಡೆ-ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ. ಅವರು ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಆಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂಬ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಅವರ ಮನೆತನದ ಹೆಸರು ಅಲ್ಲ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತಂದೆ ರತ್ನವರ್ಮ ಮತ್ತು ತಾತ ಮಂಜಯ್ಯ ಅವರೂ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿಕಾರವದು. ಆದರೆ, ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಸುರೇಂದ್ರ, ಹರ್ಷೇಂದ್ರ, ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳ ಮುಂದೆಯೂ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಆ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅದು ನಿಜಸಂಗತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ಅಣ್ಣ ಆ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವೀರೇಂದ್ರ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಪತ್ನಿ ಹೇಮಾವತಿಯವರು ಪತಿಯ ಅಧಿಕಾರದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಯಾರು ಹೆಗ್ಗಡೆ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಪತ್ನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಲ್ಲುವ ಅಧಿಕಾರ. ಸುರೇಂದ್ರ, ಹರ್ಷೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದೋ ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯವರ ಹೆಸರುಗಳ ಮುಂದೆಯೂ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು.

ಹೆಗ್ಗಡೆ ಒಂದು ಹುದ್ದೆಯ ಹೆಸರಾದರೆ ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗೆ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷ ಹೆಗ್ಗೆ ಅವರ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಆದರೆ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗೆ ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು ಹಾಗೆಯೇ ಸಂತೋಷ ಹೆಗ್ಗೆಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಹೆಗಡೆ ಎಂದೂ ಬರೆಯಬಾರದು. ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗೆ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಹೆಗಡೆಯವರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಮತ್ತು ಹವ್ಯಕರು. ಸಂತೋಷ ಹೆಗ್ಗೆಯವರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಮತ್ತು ಬಂಟರು. ಹೀಗೆ

ಹೆಸರುಗಳ ಜತೆಗೆ ಅವರ ಹುದ್ದೆ, ಪ್ರದೇಶ, ಸಮುದಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಖಂಡಿತ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರೆದಾಗಲೇ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ನಿಖರತೆ ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆ. ವರದಿಗಾರ ಅಥವಾ ಉಪಸಂಪಾದಕನ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಇರುವುದು ಇಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಹಿತನಲ್ಲಿಯೇ!

ಒಂದೆರೆಡು - ಕೆಸರೆರೆಚಾಟ!

ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿಚಿತ್ರಗಳ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಭಾಷಾ ನಿಯಮ ಗೊತ್ತಿದ್ದವರೂ ಹೀಗೆ ತಪ್ಪು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡು ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಒಂದೆರೆಡು ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಲೋಪ ಸಂಧಿಯ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಆಗುವ ಸಂಧಿಪದ. ಆದರೆ, ಈ ಸಂಧಿಪದವನ್ನು ಒಂದೆರೆಡು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆರೆಡು ಉಚ್ಚರಿಸಲೂ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಪದ. ನನಗೆ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಅನಿಸಿದೆ ತಪ್ಪು ಪದ ಬಳಕೆ ಸದಾ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದೇ ಎಂದು! ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಧಿಪದಗಳು, ಶಬ್ದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಕೆಸರೆರೆಚಾಟ ಕೂಡ. ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಸಂಧಿ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಪದಗಳು. ಕೆಸರು ಮತ್ತು ಎರಚಾಟ ಸೇರಿ ಕೆಸರೆರೆಚಾಟ ಪದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಕೆಸರೆರೆಚಾಟ ಎಂದು ಏಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ? ಎರಡು ಮತ್ತು ಎರಚು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ರಕಾರವೇ ಇದೆ. ಅದು ರೆಕಾರ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಸಂಧಿಪದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವಾಗ ಏಕೆ ತಪ್ಪು ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಬೇಕು? ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಮಾಡಲು ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ!

ಎಡರು ತೊಡರು

ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರೊಬ್ಬರು ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪಟ್ಟ ಫಜೀತಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಆಗದ ಉಪಸಂಪಾದಕರೊಬ್ಬರು ಈ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿನ 'ರ' ಮತ್ತು 'ಡ' ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅಶ್ಲೀಲ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಬದಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮರುದಿನ ಆ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗಲೇ ಆಗಿರುವ ಆಭಾಸ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅವರು ಮರುದಿನ ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಾನೇ ತಪ್ಪು ಬರೆದುಬಿಟ್ಟೆನೇ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಅವರಿಗೆ. ಅವರು ತಪ್ಪು ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಓದಿದವರು ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಕ್ಕರೋ, ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಆಗ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕಾಲವಲ್ಲ. ಯಾರು ಯಾವಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಬದಲು ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲು

ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಆ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಬಳಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಆ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ತುಂಟಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರು ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ಲೇಸು. ಎಡರು ತೊಡರು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಡಚಣೆ, ಅಡ್ಡಿ ಎಂಬ ಸುಲಭ ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಸುಲಭ ಪದಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಪತ್ರಕರ್ತರು ರೂಢಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉಚ್ಚರಿಸಲು, ಬರೆಯಲು ಕಷ್ಟವಾದ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಷ್ಟೂ ಒಳ್ಳೆಯದೇ.

ಅಪರ- ಹೆಚ್ಚುವರಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಿತ್ರ ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದುವು. ಸರ್ಕಾರಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಶಬ್ದಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡುವು. ಸಹಜವಾಗಿ ಇದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಇಂಥ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಅಡಿಷನಲ್ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆ ಕನ್ನಡದ 'ಹೆಚ್ಚುವರಿ' ಪದವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಬದಲು 'ಅಪರ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿತು. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ತಂದಂತೆ ಆಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಎರಡೂ ಅರ್ಥವಾಗದ ಪದಗಳೇ! ಅಪರ ಎಂದರೆ ಕಿರಿಯ, ನಂತರದ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇದೆ, ಆದರೆ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಅಪರ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಎಂದೂ ಅರ್ಥ. ಅಪರ ಪದಕ್ಕೆ ಅಪರಕ್ರಿಯೆ ನಂಟು ಕೂಡ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಅದು ಬೇಗ ಅರ್ಥವೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪೊಲೀಸ್ ಮಹಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಓದುಗನಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೆಷನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಸತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ, ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗೆ ಅಭಿಯಂತರ, ಪೊಲೀಸ್‌ಗೆ ಆರಕ್ಷಕ ಎಂದು ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪದಗಳು ಕೂಡ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಂಥವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಮೋಹದ ಇಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ಲೇಸು.

ಇಲಾಖೆ- ಖಾತೆ

ಇವೆರಡೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು. ಇಲಾಖೆ, ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಪದ. ಖಾತೆ, ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೊ ಪದಕ್ಕೆ

ಸಂವಾದಿಯಾದ ಪದ. ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸಚಿವರಿಗೆ ಖಾತೆ ಅಥವಾ ಖಾತೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವ... ಎಂದು ಆ ಸಚಿವರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಬಾರದು. ನೀರಾವರಿ ಖಾತೆಯ ಸಚಿವ... ಎಂದು ಅವರ ಹೆಸರು ಬರೆಯಬೇಕು. ನೀರಾವರಿ ಖಾತೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂದೂ ಬರೆಯಬಾರದು. ಅದು ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂದೇ ಇರಬೇಕು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೀ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಖಾತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಗೃಹ, ಸಾರಿಗೆ, ಕಂದಾಯ, ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಖಾತೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇಲಾಖೆಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಖಾತೆಗಳು ಸಚಿವರಿಗೆ; ನೆನಪಿಡಿ.

ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರವೇ?

ಕೋಮು ಗಲಭೆ ಆದಾಗಲೆಲ್ಲ “ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರದತ್ತ ಕಲ್ಲು ಎಸೆದರು ಅಥವಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳು ತೂರಿ ಬಂದುವು” ಎಂದು ಬರೆದುದನ್ನು ನಾವು ಓದಿರುತ್ತೇವೆ. ಮಸೀದಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಾರದು ಎಂಬ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ, ಮಂದಿರ ಅಥವಾ ಗುಡಿ ಎಂದರೆ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ಇರುವ ತಾಣ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಮೂರ್ತಿಪೂಜಕ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಅವರು ನಿರಾಕಾರ ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ತಾಣ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದದು. ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ತಾಣ, ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಜಾಗ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಮೂರ್ತಿಪೂಜಕ ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ತದ್ವತ್ ಅನುವಾದದ ಅಪಾಯ

'ಸಿವಿಲ್ ವಾರ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು 'ನಾಗರಿಕ ಯುದ್ಧ' ಎಂದು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ? ಇಂಥ ಅನುವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಪತ್ರಕರ್ತರು ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮರು ನಿಜ. ಹಾಗೆಂದು ಅವರು ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮರು ಎಂದು ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಗರಿಕ ಯುದ್ಧ ಎಂದರೆ ಏನು ಅರ್ಥ ಎಂದು ಹಾಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ನಂತರ ಅವರು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಈ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಹಾಗೆ ಅನುವಾದ ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಮಗೆ ತಾವೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಿರಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹೀಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ, ಹಿರಿಯರೇ ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೀಗೆ ಒಂದು ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಯುದ್ಧ ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ ಓದುಗರು ಏನು ಅಂದುಕೊಂಡಾರು? ಸಿವಿಲ್ ವಾರ್ ಶಬ್ದ ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೆ ಅಂತಃಕಲಹ ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದ. ಯಾದವೀ ಕಲಹ ಎಂಬ ಪದ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಯಾದವರು ತಾವು ತಾವೇ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಂಡು ಸರ್ವನಾಶವಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಾರಿಯ ಶಾಪ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದೇಶದ ಜನ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾದವೀ ಕಲಹ

ಎಂದೇ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಯಾ, ಸುನ್ನಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಕಲಹವನ್ನೂ ಯಾದವೀ ಕಲಹ ಎಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದು. ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅಂತಃಕಲಹ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಜಸ್ಪೀಸ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾದರೂ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅದು ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2008 ರಿಂದ 13ರವರೆಗೆ ಬಿಜೆಪಿ ಸರ್ಕಾರ ಇದ್ದಾಗ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಕೆ.ಜಿ ಬೋಪಯ್ಯ ಅವರು 11 ಜನ ಬಿಜೆಪಿ ಶಾಸಕರ ಸದಸ್ಯತ್ವ ರದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದು ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಜಸ್ಪೀಸ್‌ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಸಹಜ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಸಹಜ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಬದಲು ನೈಸರ್ಗಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅರ್ಥ ಏನೆಂದೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದರು! ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಜಸ್ಪೀಸ್ ಶಬ್ದ ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಾತ್ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಬೋಪಯ್ಯ ಅವರು 11 ಜನ ಶಾಸಕ ಸದಸ್ಯತ್ವ ರದ್ದು ಮಾಡುವಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ಸಹಜ ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸಹಜ ನ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಆರೋಪಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಎಲ್ಲ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎತ್ತರದ ಕೇಂದ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೋಗುವ ವಿಮಾನಗಳಿಗೆ ಸಂದೇಶ ಕೊಡುತ್ತ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಿಗ್ನಲ್ ಸಿಗುವವರೆಗೆ ಯಾವ ವಿಮಾನವೂ ಹಾರಾಟ ಆರಂಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಳಿಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಏರ್ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಮಾನ ಸಂಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೇಂದ್ರ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಆದರೆ, ಏರ್ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಅಷ್ಟನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಾಯು ಸಂಚಾರ ... ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅದು ಆಭಾಸಕಾರಿ. ವಾಯು ಸಂಚಾರವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಏಕೆ?

ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರರ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಬದುಕಿ ಉಳಿದ ಮಲಾಲಾ ಎಂಬ ಬಾಲಕಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಸಭೆ (ಜನರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ)ಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಜನರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಎಂದು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿತ್ತು. ಜನರಲ್

ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಪತ್ರಕರ್ತ ಅಥವಾ ಪತ್ರಕರ್ತೆಯರ 'ಪ್ರತಿಭೆ' ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದೇ ಹೀಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ! ಅವರು ಹಾಗೆ ಏಕೆ ಶಬ್ದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಕಾಪಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಜನರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಎಂದೂ ಅನುವಾದ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಸಭೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕೇಳುವುದು ವಾಸಿ. ಕೇಳದೇ ತನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಬರೆದರೆ ಬರೆದವರು ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಘನತೆಗೇ ಕುಂದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರಿನ ಮೃಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಾಲಿ ಎಂಬ ಚಿಂಪಾಂಜಿ ಸತ್ತ ದಿನ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ತದ್ವತ್ ಅನುವಾದದ ಅಪಾಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ವಾಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅದರ ತಾಯಿಯು ಮರಿಯನ್ನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡದ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಹಸ್ತಪಾಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿನ ವಾಕ್ಯ. ಹಸ್ತಪಾಲನೆ ಎಂದರೆ ಏನು? ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುದ್ದಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಬಹುಶಃ ಮೂಲದಲ್ಲಿ 'ಹ್ಯಾಂಡ್ ಫೀಡಿಂಗ್' ಎಂದು ಇದ್ದುದನ್ನು ವರದಿಗಾರ ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಆಭಾಸ. ಹಸ್ತಪಾಲನೆ ಎನ್ನುವ ಬದಲು 'ಪುಟ್ಟ ವಾಲಿ ಮರಿಗೆ ಮೃಗಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೈ ತುತ್ತು ಉಣಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದರು' ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ? ತಾಯಿ ಅಥವಾ ತಂದೆ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೈ ತುತ್ತು ಉಣಿಸಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೇ ಮೃಗಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೂಡ ವಾಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಂತಲೇ ಅದು ತನ್ನ 52ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿತ್ತು. ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ನಿದರ್ಶನ ಇನ್ನೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಉದಾಹರಣೆ.

ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆ

ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಕಟುಟೀಕಾಕಾರ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಿಂಗ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಇದು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು; 'ಚಿರತೆ ತನ್ನ ಜಾಗವನ್ನು ಎಂದೂ ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ.' ಹಾಗೆಂದರೆ ಏನು ಅರ್ಥ? ಚಿರತೆ ತನ್ನ ಜಾಗವನ್ನು ಏಕೆ ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ? ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಹೇಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ? ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರುವ ಚಿರತೆಗೂ ಮೋದಿ ಅವರಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ?

ಸುದ್ದಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದವರು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಿಂಗ್ ಹಾಗೆ ಏಕೆ ಹೇಳಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅವರು ತಾವೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ

ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಯಾರಾದೂ ಹಿರಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೊಳೆಯಬಹುದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ Lepord will not change its spots ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ತದ್ವತ್ ಅನುವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದ್ದರೂ spot ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅರ್ಥಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ '(ಚರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಮಚ್ಚೆ, ಚುಕ್ಕೆ, ಕಲೆ)' ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳು ಇವೆ. "ಚಿರತೆ ತನ್ನ ಮೈ ಮೇಲಿನ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದು ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಮೋದಿ ಎಂದೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಮಾತಾಗಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ನಾಣುಡಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಅನುವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರ ಜತೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಬ್ದಕೋಶ ನೋಡಬೇಕು. ಮಾತಿನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯವಧಾನ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಂಥ ತಪ್ಪನ್ನು ಇಂಥವರು ಮಾಡಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಅವರು ನಿವೃತ್ತರಾಗುವರೆಗೂ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ನಿವೃತ್ತರಾದ ನಂತರವೂ ಅವರ ವೃತ್ತಿಯ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ!

ಸಮನ್ - ಸಮನ್ಸ್

ಭಾಷೆ ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡು ಪದಗಳ ನಡುವಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಎರಡೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳು. ಒಂದಕ್ಕೆ ಸ್ ಒತ್ತು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಬರಹೇಳು, ಕರೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಇದ್ದರೂ ಸಂದರ್ಭ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಬರಹೇಳುವವರು, ಕರೆಯುವವರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. 'ಸಮನ್' ಪದವನ್ನು ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಎರಡು ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ಒಂದು ದೇಶದವರು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶದ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಹೈ ಕಮೀಷನರ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ವಿವರಣೆ ಕೇಳುವುದೋ ಅಥವಾ ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವುದೋ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಸಮನ್ಸ್' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ವಿದೇಶಾಂಗ ಸಚಿವಾಲಯವು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಹೈ ಕಮೀಷನರ್‌ಗೆ 'ಸಮನ್ಸ್' ಕಳುಹಿಸಿತ್ತು ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. "ಸಮನ್ ಮಾಡಿ" ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅಥವಾ "ಬುಲಾವ್ ಕಳುಹಿಸಿ" ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿ.

'ಸಮನ್ಸ್' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕಾದ ಆರೋಪಿಗಳಿಗೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ

ಸಮನ್ಸ್ ಕಳುಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಸಮನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ದಿನ ಮತ್ತು ವೇಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಹಾಜರಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕೇಳಿದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಸಮನ್ಸ್' ಪದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನದ ಆದೇಶ ಅಥವಾ ಆಜ್ಞೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ದೂರಾಗುತ್ತಾರೆ - ಬೇರಾಗುತ್ತಾರೆ

ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ ಎಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟದಾಗುತ್ತಿದೆ, ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ನಿಯಮಗಳೇ ಹೇಗೆ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು ಉದಾಹರಣೆ. ದೂರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ದೂರವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನೂ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಈಗ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ನಿಯಮ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಶಬ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಇರಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಕೊಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಂದಿಗ್ಧಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಸಂದಿಗ್ಧವೇ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿ ದೂರ ಮತ್ತು ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಂಧಿ ಪದ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗಿದೆ. ಇವು ಎರಡೂ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು. ಈ ಸಂಧಿ ಪದದಲ್ಲಿ ಆಗಮ ಸಂಧಿಯ ನಿಯಮ ಪಾಲನೆ ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೂರ ಮತ್ತು ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಎರಡೂ ಪದಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಂಧಿಪದ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೂರ ಮತ್ತು ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಎರಡೂ ಪದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಂಧಿಯಾದಾಗ ನಡುವೆ 'ವ' ಕಾರ ಆಗಮ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ದೂರವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದೂರವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ದೂರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅದೇ ಅರ್ಥ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೇ 'ದೂರು' ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ, ದೂರ ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದೇ ಪತ್ರಕರ್ತನಿಗೆ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಪದ ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಹೀಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಪದಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬೇರೆ ಮತ್ತು ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು 'ಯ' ಕಾರ ಆಗಮ ಆಗುವುದರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಆದರು ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಬೇರು ಆದರು ಎಂದು ಅರ್ಥ

ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಬೇರು ಆದರು ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಬರೆದವರ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆಯಾದರು ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದೂರಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಬೇರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಎರಡೂ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ಎರಡೂ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆದವರಿಗೆ ನಿಮಗೆ ಏನು ಬರೆಯಬೇಕಿತ್ತು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ದೂರವಾಗುತ್ತಾರೆ, ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದೇ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಶುದ್ಧವಾದ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಅಗತ್ಯ. ಪದಗಳು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕನಿಷ್ಠ ಜ್ಞಾನ ಅಗತ್ಯ. ಜತೆಗೆ ನಾವು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಅಗತ್ಯ. ಅದೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೆ ಇಂಥ ಆಭಾಸಕಾರಿ ಶಬ್ದಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದ

ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಂದರೆ ಏಕೀಕರಣದ ನಂತರವೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಸ್ಪಷ್ಟ ಭಾಗಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಅಂತರ್ಗತ ಭಾಗಗಳೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಅಂದರೆ ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ, ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು, ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕಗಳು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಪ್ರಭಾವ ಇದ್ದರೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉರ್ದು ಮತ್ತು ಕೆಲಮಟ್ಟಿನ ಮರಾಠಿ ಹಾಗೂ ತೆಲುಗು ಪ್ರಭಾವವೂ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ವಿಚಿತ್ರ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತುಳು, ಕೊಡವ ಮುಂತಾದ ಕನ್ನಡದ ಉಪ ಭಾಷೆಗಳ ಜತೆಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವೂ ಆಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗವಂತೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತದ ರೀತಿ, ರಿವಾಜುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಅನ್ಯ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಧ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು, ಆತನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಮನೆತನದ ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು ಎಂಬ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದು ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸೋಮನಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಪಾಟೀಲ ಎಂಬುದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು 'ಲ' ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಅರ್ಧಾಕ್ಷರ ಮಾಡಿ ಲ್ ಎಂದು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಪಾಟೀಲ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅಗೌರವವಾದೀತು ಎಂಬ ಅಳುಕು ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಾಟೀಲ್, ಬಿರಾದಾರ್ ಎಂದೆಲ್ಲ ಬರೆದರೆ ಅದು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯುವ ರೀತಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಆ ಭಾಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಶಬ್ದಗಳ ಬಿಗುವು - ಸಡಿಲತೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಬಿಗುವು ಕಾರಣವಾದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉರ್ದು, ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಡಿಲತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸೈಕಲ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಯಕಲ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ 'ಸೈಕಲ್ ಶಾಪ್' ಹೋಗಿ 'ಸಾಯಕಲ ಶಾಪ' ಆಗುತ್ತದೆ. 'ಕಾಂಚನ್ ಬಾರ್' ಎಂಬುದು 'ಕಾಂಚನ ಬಾರ್' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಯಕಲ ಶಾಪ ಮತ್ತು ಕಾಂಚನ ಬಾರ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೆ ಸೋಜಿಗ ಎನಿಸಿದರೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದವರ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಂಜನಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗನಾಥ ಎಂಬುದು ರಂಗನಾಥ್ ಎಂದೂ, ರಮೇಶ್, ಗೋಪಾಲ್, ಗಣೇಶ್, ಗಂಗಾಧರ್, ಅಶ್ವಿನ್ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಈಗ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಸರಿ ಎಂದು ವಾದಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳು ನಮ್ಮ ದೇವರ ಹೆಸರುಗಳು, ಮೂಲತಃ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆಮದಾದವು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಾಕ್ಷರ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲ.

ಸ್ತ್ರೀನಾಮಗಳು

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಳ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಮಾತು ಇದೆ. 'ಅ' ಕಾರಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ, 'ಆ' ಕಾರಂತ ಮತ್ತು 'ಇ' ಕಾರಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಎಂಬುದೇ ಈ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮ. ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಶಬ್ದ 'ಅ' ಕಾರಾಂತವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದರೆ ಅದು ಪುಲ್ಲಿಂಗ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಪುರುಷರ ಹೆಸರು) ಅದೇ ರೀತಿ 'ಇ' ಅಥವಾ 'ಆ' ಕಾರಾಂತವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡರೆ ಅದು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೆಂದೂ ಅರ್ಥ.

ಹಾಗಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಲಲಿತ, ರತ್ನ, ಪ್ರೇಮ, ಸುಶೀಲ, ವನಜ ಎಂದೆಲ್ಲ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇ? ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲ 'ಆ' ಕಾರಾಂತ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷಣ ಅಥವಾ ಅಲಂಕಾರ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂಥವು. ಪ್ರೇಮ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ನೋಡಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿನ ರೂಪ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರೇಮಾ ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಲಲಿತ ಎಂದರೆ ಸುಂದರವಾದುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ, ಲಲಿತಾ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿನ ರೂಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರತ್ನ-ರತ್ನಾ, ವನಜ-ವನಜಾ, ರಂಜನ-ರಂಜನಾ, ಸುಶೀಲ-ಸುಶೀಲಾ, ಗೀತ-ಗೀತಾ ಶಬ್ದಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ನದಿಯ ಹೆಸರುಗಳು ಸಹ 'ಇ' ಅಥವಾ 'ಆ' ಕಾರಂತವೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಾಕಿ ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳೇ. ಆದರೆ ಅನೇಕರು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯನ್ನು ಪುಲ್ಲಿಂಗಗೊಳಿಸಿ ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಗೃಹ ಕಚೇರಿಯ ಹೆಸರು 'ಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ಇಲ್ಲ. 'ಕೃಷ್ಣಾ' ಎಂದೇ ಇದೆ. ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್ ಅವರ ಮಗಳು ಕೃಷ್ಣಾ ಹಾನಗಲ್ ಸಹ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಗಾಯಕಿ. ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಹಾನಗಲ್ ಎಂದೇ ಬಹುತೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬರೆಯುತ್ತವೆ. ಕೃಷ್ಣ ಹಾನಗಲ್ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಅವರ ಮಗ ಆಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಮಗಳು ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪುಥಾರಿ ಎಂದರೆ ಆಕ್ಷೇಪವೇಕೆ?

ಇದು 2003 ರ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು ನಡೆದ ಘಟನೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ (ಕಾರವಾರ) ಶುಭಾ ಅಸೋಟಿಕರ್ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ್ದರು.

ಅವರು ಒಂದು ದಿನ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಭಾಷಣ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪುಥಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಆಗಿನ ಕೆಪಿಸಿಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಿ.ಜನಾರ್ದನ ಪೂಜಾರಿ ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಪುಥಾರಿ ಪದ ಬಳಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡರ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದರು. ಶುಭಾ ಕೂಡ ಬಾಯಿ ತಪ್ಪಿ ಆಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ವಿಷಾದ ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಆದರೆ, ಆಗಿದ್ದೇನು? ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುಥಾರಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗೌರವವಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟ ರಾಜಕಾರಣಿಗೆ ಪುಥಾರಿ ಎಂದು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ. ಆದರೆ, ಮರಾಠಿ ಮೂಲದ ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಅರ್ಥವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಯಕ, ಮುಂದಾಳು ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಇದೆ!

ಶರದ್ ಪವಾರ್‌ರಂಥ ಹಿರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ 'ಫಾರ್ ಮೋರೆ ಪುಥಾರಿ ಆಹೆ' ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ 'ಅವರು ಬಹುದೊಡ್ಡ ರಾಜಕೀಯ ಧುರೀಣ' ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ 'ಪುಥಾರಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮರಾಠಿ ದೈನಿಕಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಸಾರವೂ ಇದೆ.

ಶಬ್ದಗಳ ಸವಕಳಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಅಪಾರ್ಥ ಮೂಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಘಟನೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ತಂದಿಡುವ ಗೊಂದಲಕ್ಕೂ ಇದು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

ಶುಭಾ ಅಸೋಟಿಕರ್ ಅವರ ಮನೆ ಮಾತು ಮರಾಠಿ, ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಧುರೀಣರೆಲ್ಲ ಪುಥಾರಿಗಳು! ಆದರೆ, ಪುಥಾರಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಟಿರುವ ಕಳಂಕದ ಅರ್ಥದಿಂದ ಪೂಜಾರಿ ಅವರಂಥವರಿಗೆ ಆಗುವ ಕಸಿವಿಸಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.

ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇಂಥ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಶುಭಾ ಅಸೋಟಿಕರ್ ಏನೋ ಆಡಬಾರದ ಮಾತು ಆಡಿದರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಪತ್ರಕರ್ತರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಏಕರೂಪತೆ ಅಗತ್ಯ

ಒಂದೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದೊಂದು ಭಾಷಾಕ್ರಮವನ್ನು, ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಪದವನ್ನು, ಹೆಸರನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬರೆಯುವುದು ಸರಿ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜನತಾದಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಜನತಾದಳ ಜಾತ್ಯತೀತ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಇದ್ದು ಒಂದೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಕ್ಷಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಜನತಾದಳ(ಯು) ಮತ್ತು ಜನತಾದಳ (ಎಸ್) ಎಂದು ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಬರೆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಜನತಾದಳ (ಸಂ) ಜನತಾದಳ (ಜಾ) ಎಂದು ಬರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಥವಾ ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಿಂದ ಸುದ್ದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು ಸರಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಜನತಾದಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂ ಬದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಎಸ್

ಅಂಟಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅರ್ಥಪಲ್ಲಟವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಪಕ್ಷಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸ್ಥಾನವೂ ಪಲ್ಲಟವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ಮಾತು ಕಳ್ಳಬಟ್ಟಿ, ಬತ್ತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳಬಟ್ಟಿ, ಬತ್ತ ಹಾಗೂ ಭತ್ತ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ standardisation ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಆ ಪದಗಳು standard.

ಊರಿನ - ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಊರು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲದೆ ವರದಿ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿ ವರದಿ ಕೂಡ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಊರಿನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು 'ಡೇಟ್‌ಲೈನ್' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲ ಊರಿನ ಹೆಸರುಗಳು ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವರು ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಭೂಗೋಳ ಎರಡೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಾಗೆಂದು ಒಂದು ಊರು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬರೆಯಲು ನಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲ. ಪತ್ರಕರ್ತನಿಗೆ ಏನನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಶಂಕೆ ಬಂದರೆ, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಈ ಊರು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರೇನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಅಭಿಮಾನದ ವಿಚಾರವೂ ಅಲ್ಲ.

ಆದರೆ, ಈಗ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿಯೋ, ಅವರಿಗೇನು ಕೇಳುವುದು ಎಂಬ ಉದಾಹರಣೆಯೋ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಊರು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು ಒಂದೇ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಆಭಾಸದ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಇರಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದು ಸರಿ ಎಂಬ

ಗೊಂದಲ ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಚೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಟರ್ಕಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನಗರ ಇಸ್ತಾನ್ಬುಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ ಬಗೆಗೆ ಸುದ್ದಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಇಸ್ತಾನ್ಬುಲ್ ನಗರವನ್ನು ಟರ್ಕಿಯ ರಾಜಧಾನಿ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದರು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಶ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಟರ್ಕಿಯನ್ನು ಕೆಲವರು ತುರ್ಕಿ ಎಂತಲೂ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತುರ್ಕಿ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ, 'ಸಂಶಯ' ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಈಚಿನವರೆಗೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ನಗರದ ಹೆಸರನ್ನು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಎಂದೇ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈಗ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಎಂದು ಬದಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈಚೆಗೆ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶ ಇರಾಕ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ, 'ಅಮೆರಿಕಾ ಮಿತ್ರಪಡೆಗಳು ಟೆಗ್ರಿಸ್ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿದವು' ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದು ಟೆಗ್ರಿಸ್ ನದಿಯೇ? ಅಥವಾ ಟೈಗ್ರಿಸ್ ನದಿಯೇ? ಇಂಥ ಶಂಕೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪು ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿ. ಟೈಗ್ರಿಸ್ ನದಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಟೆಗ್ರಿಸ್ ಎಂದು ಪ್ರಕಟವಾದ ನಂತರ ತಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ವರ್ಚಸ್ಸಿಗೇ ಧಕ್ಕೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಊರಿನ ಹೆಸರುಗಳು, ಅದೇ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಸರುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಈಗಲೂ ಅನೇಕರು ಬೆಳಗಾಂ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಹೆಸರು ಬೆಳಗಾಂ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಇದೇ ರೀತಿ ಅನುಸ್ವಾರ. ಅನುನಾಸಿಕ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಉಚಗಾಂವ ಅನ್ನು 'ಉಚಗಾನ್' ಎಂದೂ ವಡಗಾಂವಿಯನ್ನು ವಡಗಾನ್ ಎಂದೂ, ಶಿಗ್ಗಾವಿಯನ್ನು ಶಿಗ್ಗಾನ್ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯದ ಮಡಗಾಂವ್ ಅನ್ನು ಮಡಗಾನ್ ಎಂದೂ ಬರೆಯುವವರು ಉಂಟು! ಲೋಂಡಾವನ್ನು ಲೊಂಡಾ ಎಂದೂ ಮುಂಡಗೋಡವನ್ನು ಮುಂದಗೋಡ್, ಮುಂಡರಗಿಯನ್ನು ಮುಂದರಗಿ ಎಂದೂ ಬರೆಯುವವರು ಇಲ್ಲ ಎಂತಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿ ಲಕ್ನೋ ನಗರದ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಗೆ ಬರೆಯುವುದು? ಅದೇ ರಾಜ್ಯದ ಮೇರತ್ ನಗರದ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು? ಗುವಾಹಟಿ ಸರಿಯೇ? ಗೌಹಾತಿ ಸರಿಯೇ? ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು 200 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಡಿದ, ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಆಭಾಸಗಳೇ ಕಾರಣ. ಈಚಿನವರೆಗೆ ನಾವೇ ಧಾರವಾರ್ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಮಡಿಕೇರಿಯನ್ನು ಮರ್ಕೆರಾ ಎಂದೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಆಭಾಸಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಊರಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದರೆ, ಆ ಊರಿನ ಜನರಿಗೆ, 'ಇದು ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಊರಿನ ಹೆಸರಿನ ಬಗೆಗೆ ನಮಗೆ ಅನುಮಾನವಿದ್ದರೆ ಆ ಭಾಗದ ಕಡೆಯ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರಿಯಾದ ರೂಪವನ್ನೇ ಬರೆಯುವ ರೂಢಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಊರಿನ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಗುವಾಹಟಿ, ಮೇರತ್, ಲಕ್ನೋ ಊರಿನ ಹೆಸರುಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದುದೇ ಹಾಗೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಊರಿನ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪತ್ರಕರ್ತರಾದವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ವಿದೇಶಿ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ವೀಕ್ಷಕ ವಿವರಣೆ ಕೇಳಬೇಕಾದುದು ಕಡ್ಡಾಯ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ಪ್ರತಾಪ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಖಾದ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣ, ಸಿಂಹ ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಇದು ಆಯಾ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಚಾರ. ಸಿಂಗ್ ಎಂದರೂ ಸಿಂಹ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಯ ಒಳಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೂ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಲೇಬೇಕು. ಸುದ್ದಿಯ ಮೊದಲ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಧಾನಿ ವಾಜಪೇಯಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಾರದು. ಎ.ಬಿ.ವಾಜಪೇಯಿ ಅಥವಾ ಅಟಲ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ ಎಂದು ಆಯಾ ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಇರಲೇಬೇಕು. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ವಾಜಪೇಯಿ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ, ಪ್ರತಿ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿಯೂ ಅಟಲ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ

ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಓದುಗನಿಗೆ ಕಿರಿ ಕಿರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿ ವಾಜಪೇಯಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಸರ ಆದೀತೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಪ್ರತಿ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಗೇಲಿ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಇದೆ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು 'ಅವರು' ಎಂದೋ ಅಥವಾ ಅವರು ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳಿಂದಲೋ (ಉದಾ-ಪ್ರಧಾನಿ) ನಂತರದ ಪ್ಯಾರಾಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಮಲ್ಲಿಕಾ ಸಾರಾಭಾಯ್, ಹೋಮಿಭಾಭಾ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾ ಸಾರಾಬಾಯಿ, ಹೋಮಿಬಾಬಾ ಎಂದು ಬರೆಯಲೇಬಾರದು.

ಹಲವರು ವರದಿಗಾರರು ಲೋಕಾಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎನ್.ವೆಂಕಟಾಚಲ ಅವರನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎಂ.ಎನ್.ವೆಂಕಟಾಚಲಯ್ಯ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಜತೆಗೆ ಗೊಂದಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಇವರಲ್ಲ. ಇವರು ಅವರಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಇದ್ದುದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಅವರ ಚಿತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ವೆಂಕಟಾಚಲಯ್ಯ ಎಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬರೆದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ನೋಡಿ ಓದುಗ ನಗುತ್ತಾನೆ ಅಷ್ಟೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜತೆಗೆ ಅವರು ಹೊಂದಿದ ಹುದ್ದೆ ಅವರ ಪಕ್ಷದ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಜಾಗ್ರತೆ ಅಗತ್ಯ. ಜ್ಯೋತಿಬಸು ಅವರನ್ನು ಸಿಪಿಐ ಮುಖಂಡ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ತಪ್ಪು. ಎ.ಬಿ.ಬರ್ಧನ್ ಅವರನ್ನು ಸಿಪಿಎಂ ಮುಖಂಡ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೂ ತಪ್ಪು. ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಬರೀ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಬರೀ ತಪ್ಪು ಸಂಗತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅಪಚಾರ!

ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಹಿರಿಯ ಐ.ಎ.ಎಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅವರ ಹೆಸರು ಹಲವು ಬಾರಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ಜಯಚಾಮರಾಜ ಅರಸು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಜಯರಾಮರಾಜ ಅರಸು ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಜಯರಾಮ ಅರಸು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು! ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರಾದ ಎಸ್.ವಿ.ಜಯಶೀಲರಾವ್ ಹೆಸರನ್ನು ವಿ.ಎಸ್.ಜಯಶೀಲರಾವ್ ಎಂದೂ ವಿ.ಎನ್.ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಹೆಸರನ್ನು ವಿ.ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾಮ ಎಂದು ಬರೆದ ನಿದರ್ಶನಗಳೂ ಇವೆ. ಹೆಸರು ಬರೆಯುವಾಗ ಇನೀಷಿಯಲ್ ಅಥವಾ ಆದ್ಯಕ್ಷರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಇರಲೇಬೇಕು. ಕಲಾವಿದ ಚಂದ್ರನಾಥ ಆಚಾರ್ಯ ಹೆಸರನ್ನು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಕಿಡಿಶೇಷಪ್ಪ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಕೆ.ಡಿ.ಶೇಷಪ್ಪ ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಅಧಿಕಾರ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾರತ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ತಂಡದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಓಪನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿ ಹೆಸರನ್ನು ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿ ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು. ಶಾಂತಮಾಣಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಂತಮಾಣಿ ಎಂದೂ, ಕೇಸರಿಮಲ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಸರಿಮಾಲ್ ಎಂದೂ ಉತ್ತಮಚಂದ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಉತ್ತಮಚಾಂದ್ ಎಂದೂ ನಾ.ಗೀತಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ನ.ಗೀತಾಚಾರ್ಯ ಎಂದೂ ಬರೆಯಬಾರದು. ಇವೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳು. ತಪ್ಪು ರೂಪ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರ ನಮಗೆ ಸದಾ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅದು ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ನಿಖರತೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತು ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ

ಪತ್ರಿಕೆಯ ನ್ಯೂಸ್ ಡೆಸ್ಕ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮ, ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಅದೇ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಶಬ್ದವೊಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಆ ಪತ್ರಕರ್ತ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಹಿರಿಯರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆಭಾಸಕಾರಿಯಾದ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಜಾತ್ಯತೀತ ಶಕ್ತಿ

'ಅಜಾತ್ಯತೀತ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಇದು ಸಕಾಲ...' ಎಂಬುದು ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ. ಜಾತ್ಯತೀತ ಎಂಬುದು ಜಾತೀಯ ಶಬ್ದದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಜಾತ್ಯತೀತ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕವಾದ 'ಅ' ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ non secular ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಹೋಗಿ ಅಜಾತ್ಯತೀತ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಂತಿದೆ. 'ಜಾತೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು

ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಇದು ಸಕಾಲ...' ಎಂದು ಬರೆದುಬಿಟ್ಟರೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭ. ಅಜಾತ್ಯತೀತ ಶಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ ಅವರು ಯಾರು ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾಷಾ ಪರಿಣತಿಯಿರುವ ವಾಚಕರಿಗೂ ಕಷ್ಟ.

ಅನಾಡಂಬರ

ನಿರಾಡಂಬರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಸರಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅ.ನ.ನಿರ್. ನಿ. ಇತ್ಯಾದಿ ವಿರೋಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಇದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭ, ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಸುವುದು ಜನರಿಗೆ ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿರ್ಜನಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಜನ, ನಿಷ್ಕಾಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಕಾಮ, ನಿರ್ಗುಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಗುಣ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬಳಸಬಹುದು. ಇದೇ ರೀತಿ ಅನಾತುರ ಎಂಬ ಸಂಧಿಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆತುರಕ್ಕೆ ನಿಧಾನ ಎಂಬ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದವೇ ಇರುವಾಗ ಅನಾತುರ ಎಂಬ ಆಭಾಸಕಾರಿ ಶಬ್ದಸೃಷ್ಟಿ ಅನಗತ್ಯ.¹²

12. ದಿನೇ ದಿನೇ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪಗಳು

ಇದು ವೇಗದ ಯುಗ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇಗ ಮುಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಆತುರ. ಮಾತು ಕೂಡ 'ತಂತಿ' ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ದೂರದರ್ಶನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಈಗ ಯಾರೂ ಹಾಗೆ ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏನಿದ್ದರೂ ಟಿ.ವಿ. ಶಬ್ದವೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಟಿ.ವಿ. ಎಂದು ಯಾರೂ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಟಿವಿ ಎಂದೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ಟಿ.ವಿ.ಗೂ ಟಿವಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ನ ಸರಿಯಾದ ಹ್ರಸ್ವ ರೂಪ ಟಿ.ವಿ; ಟಿವಿ ಅಲ್ಲ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಡಿಸ್ಕ್‌ಗೆ ಸಿಡಿ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ ಸಿ.ಡಿ; ಏಕೆಂದರೆ ಸಿಡಿ ಎಂದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕೊಂಡಿ ಸಿಲುಕಿಸಿಕೊಂಡು ನೇತಾಡುವ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ.

ಹ್ರಸ್ವರೂಪದ ಯಾವುದೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಅದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಿರಾಮವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಸೋಮವಾರವನ್ನು ಸೋಮ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭ ಇದ್ದರೆ ಸೋಮದ ಮುಂದೆ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಬರೆಯಲೇಬೇಕು (ಸೋಮ.)

ಅದೇ ರೀತಿ ಬಿ.ಕೆ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಹೆಸರನ್ನು ಬಿಕ್ಕಿಸಿ ಎಂದೂ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಡಿಕ್ಕಿಸಿ ಎಂದೂ ಬರೆಯಬಾರದು. ಬೇಕೆಂದರೆ ಬಿ.ಕೆ.ಸಿ ಮತ್ತು ಡಿ.ಕೆ.ಶಿ ಎಂದು ಬರೆಯಬಹುದು.

ಸುದ್ದಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಹ್ರಸ್ವ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನ ಹ್ರಸ್ವ ರೂಪವನ್ನು ಅ. ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳನ್ನು ಸೆ. ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಡಾಕ್ಟರ್ ಶಬ್ದಗಳ ಹ್ರಸ್ವ ರೂಪಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಮತ್ತು ಡಾ. ಗಳ ಮುಂದೆ ಕೂಡ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಇರಲೇಬೇಕು.

'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ತಿಂಗಳುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಉದಾ : ಮಾರ್ಚ್, ಮೇ. ಉಳಿದ ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಮೊದಲಿನ ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗೂ ಭಿನ್ನವಾದ ಕ್ರಮ. ಅಲ್ಲಿನ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಆಯಾ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

ಯಾವುದೇ ಹೆಸರಿನ ಮೊದಲಿನ ಇನೀಷಿಯಲ್‌ಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಇರುವುದು ಭಾಷಾ ಶಿಸ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯ. ಉದಾ : ಎ.ಬಿ. ವಾಜಪೇಯಿ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳನ್ನು ಈಗ ಜಿಪಂ, ತಾಪಂ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೂ ರೂಢಿ. ಆಗಲೂ ಜಿ ಮತ್ತು ತಾ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಆದರೆ ಸುದ್ದಿಯ 'ಬಾಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹ್ರಸ್ವ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು ಎಂದೇ ನಿಯಮವಿದೆ. ಜಿ.ಪಂ ಅಥವಾ ತಾ.ಪಂ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಅದನ್ನು 'ಬಾಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಾಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಎಂದೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಓದುಗನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಸಾರಿ ಆ ಶಬ್ದ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಜಿ.ಪಂ, ತಾ.ಪಂ ಎಂದು ಓದುವುದು ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಭಾಷಾ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಬರವಣಿಗೆ.

ಸುದ್ದಿ ಕಟ್ಟುವ ಬಗೆ

ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ವರದಿಗಾರರು ಎದುರಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಏನು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಇಂಟ್ರೊ ಏನು ಬರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವರು 'ಸುದ್ದಿ ಪುರುಷ' ಮಾತನಾಡಿದ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಬರೆದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಘ್ರಾಣಶಕ್ತಿ ಇರುವ ವರದಿಗಾರ 'ಸುದ್ದಿ ಪುರುಷ' ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ 'ಸುದ್ದಿ'ಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ನೋಸ್ ಫಾರ್ ನ್ಯೂಸ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ಓದುಗನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತಿ ಕೆರಳಿಸುವ ಸಂಗತಿ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವರದಿಗಾರ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನೇ ಇಂಟ್ರೊ ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಅಥವಾ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಓದುಗ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ

ವರದಿ ಓದುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ವರದಿಗಾರನಿಗೇ ಆಸಕ್ತಿ ಕೆರಳಿಸದ ಸುದ್ದಿ ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲಾಗದು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ, ಅದನ್ನು ಓದುಗ ಏಕೆ ಓದಬೇಕು ಎಂಬುದು ವರದಿಗಾರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಜಾಗ ತುಂಬಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬರೆದರೆ, ಅದು ಜಾಗ ತುಂಬಿಸುವ ಸುದ್ದಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಜಾಗ ಎಂದರೆ ಹಣ' ಎಂಬುದನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಬಾರದು.

ನಿಮ್ಮ 'ಸಂಪಾದಕ' ನೀವೇ ಆಗಿರಿ

ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ವರದಿಯನ್ನೋ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ನೀವು ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಓದಿ. ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಗೆಲೆಯ ಅಥವಾ ಗೆಲತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಓದಲು ಹೇಳಿರಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ಎರಡನೇ ಓದುಗ ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯೇ ಆಗಿರುವುದು ಒಳಿತು. ತಪ್ಪು ಬರೆದು ಓದುಗರಿಂದ ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯ ಸಲಹೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪಯುಕ್ತ.

ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ, ನಿಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿ. ಉಪ ಸಂಪಾದಕನಿಗೆ ಆ ವ್ಯವಧಾನ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಆತನಿಗೆ ನಿಮ್ಮಂಥವೇ ನೂರೆಂಟು ಕಾಪಿ. ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಶಿಶು ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಉಪ ಸಂಪಾದಕ 'ಎಡಿಟ್' ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಅಂದವೇ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ನಿಮಗೆ ನೋವಾಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ವರದಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜಾಗ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅಷ್ಟನ್ನೇ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬರೆದುಬಿಡುವುದು ಒಳಿತು.

ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಬರೆಯುವ ಧಾವಂತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಮರುದಿನ ಆ ಅಂಶವನ್ನು ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟಿರಿ ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ವರದಿಗಾರರಿಂದ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಮೊದಲ ದಿನವೇ ಆ ಅಂಶ ನಿಮ್ಮ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದಂತೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಲೇಸು.

ಒಂದು ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನೇ ಬಳಸದ ಪತ್ರಕರ್ತರೂ ಇದ್ದರು ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಆದರೆ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬರೀ 'ತಿಳಿಸಿದರು', 'ನುಡಿದರು', 'ಹೇಳಿದರು' ಎಂದು ನೀರಸವಾಗಿ ಸುದ್ದಿಯ ಪ್ರತಿ ಪ್ಯಾರಾವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಬದಲು ಒಂದಿಷ್ಟು ಬಲವಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಸುದ್ದಿಯ ರಂಜಕತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಟೀಕಿಸಿದರು, ಖಂಡಿಸಿದರು, ಖಂಡಿತುಂಡವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದರು, ಚುಚ್ಚಿದರು, ಹರಿಹಾಯ್ದರು, ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸಿದರು, ತಿರುಗೇಟು ನೀಡಿದರು, ಛೇಡಿಸಿದರು. ಹಂಗಿಸಿದರು, ತೇಲಿಸಿದರು... ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ 'ಸುದ್ದಿ ಪುರುಷ'ನ ಮಾತಿಗೆ ಭಾವದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಜಾರ್ಗನ್ ಬೇಡ

ಅಪರಾಧ, ಸಚಿವಾಲಯ, ಹೈಕೋರ್ಟ್ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ವರದಿಗಾರ ಜಾಡಿಗೆ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಜಾರ್ಗನ್‌ಗಳ ಜಾಡಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು, ಆತನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಪರಾಧ ವರದಿಗಾರರು ಅಪಘಾತದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಸಾರಿ ಹೀಗೆಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ : 'ಲಾರಿ ಮತ್ತು ಸ್ಕೂಟರ್ ಡಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನ ಸವಾರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಜಯನಗರದ ರಮೇಶ್ ಸತ್ತ ದುರ್ದೈವಿ'.

ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಂಗಳೂರಿನಂಥ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅಪಘಾತ ವರದಿಗಳನ್ನು ಇದೇ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ವರದಿಗಾರನ ಬರವಣಿಗೆ ಜಾಡಿಗೆ ಬಿತ್ತು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರದಿಯೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಕೊಂಚ 'ಶ್ರಮ' ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅದು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಜೀವವೇ ಇಲ್ಲದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಓದುಗ ಓದದ ಸುದ್ದಿ, ಮುಡಿಗೇರದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಲೆ ಎರಡೂ ಒಂದೇ.

ಜಾರ್ಗನ್‌ಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಅನಗತ್ಯ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಾರದು, ಅದರಿಂದ ಒಂದು ವರದಿಗೆ ಅಪಾರ್ಥ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಲೇಖಕ, ಕವಿ ಅಥವಾ ಸಂಗೀತಗಾರನಿಗೆ 'ಹಿರಿಯ', 'ಖ್ಯಾತ' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯಬೇಕಿಲ್ಲ. ಡಾ.ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರನ್ನು ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಸಾರಿ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಲೇಖಕ

ಎಂದೂ ಬರೆಯಬೇಕಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರೇನು ಓಡಿಹೋಗಿ ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪುರಸ್ಕೃತರು ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅಶ್ವಿನಿ ಅಕ್ಕುಂಜಿಗೆ ವಿಜೇತೆ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು.

ವಿಶೇಷ ವರದಿ ಅಥವಾ ಲೇಖನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಒಂದು ಸಾರಿ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಅದನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡಿ, ಒಂದು ಗಂಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಮರುದಿನ ಕುಳಿತು ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ವರದಿಯನ್ನು ಓದಿ. ಓದುಗನಿಗೆ ಏನೇನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿ, ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಇದ್ದರೆ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ, ನೀವು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಓದುಗ, 'ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೇ?' 'ಓದುತ್ತಾನೆಯೇ?' ತನ್ನದು ಎಂದು 'ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ, ಪ್ರತಿ ಪ್ಯಾರಾದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪ್ಯಾರಾಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಿ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ನಂತರ ಕೊನೆಯ ಪ್ಯಾರಾಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ, ಅದನ್ನು ಕೂಡ 'ಕಾದು ನೋಡಬೇಕು'. 'ಕಾಲವೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು' ಎಂಬ ಜಾರ್ಜ್‌ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೊಂಚ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ 'ದಿನಾ ಸಾಯುವವರ ವೃತ್ತಿ. ಹಾಗೆಂದು ಯಾರು ಅಳುತ್ತ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಬೆಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ, ನಿಮ್ಮ 'ಬೈಲೈನ್' (ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ) ಜತೆಗೆ ಹೋಗುವ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಜನ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಚಿವರ ಖಾತೆಗಳು, ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇಂಥ ಯಾವುದೇ 'ಸಂಗತಿ' ಎನ್ನುವಂಥ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ತಪ್ಪು ಇರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

'ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ವರದಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ' ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈಗ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ತಮ್ಮ ವರದಿಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ನೇರವಾಗಿ ಓದುಗ ಆ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಬೇಸರವನ್ನು ಕಳಿಸಬಹುದು, ಬೈಗುಳವನ್ನು ಕೂಡ!

ಅಂಕಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರ ಇರಲಿ

ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅವು ಧಂಡಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಆಗುವ ಆಭಾಸ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. 'ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಆರು ಟನ್ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ' ಎಂಬ ವರದಿಯಲ್ಲಿನ ಆಭಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಆರು ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಕಾಮಗಾರಿ ಸಾಧ್ಯ? ಆರು ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಧಾನ್ಯವೇ ಸಾಲದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುವಾಗ ! ಅದೇ ರೀತಿ ಇದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, 'ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ 167 ರೂಪಾಯಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ' ಎಂದು ವರದಿ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಂದು ತಲೆ ಎತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? 167 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ವರದಿಗಾರ ಅಥವಾ ಉಪ ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತೆ-ಮತ್ತೆ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಇಸವಿ ಮತ್ತು ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಎಚ್ಚರ ಅಗತ್ಯ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ನಿವೃತ್ತ ನೌಕರರ ಪಿಂಚಣಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು 'ಇಂಥ' ದೂರವಾಣಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿಯ ಸರಿಯಾದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಇವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು

ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೂ ಅದು ಯಾರ ಮನೆಗೋ ಹೋಗಿ ಇಡೀ ದಿನ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು ಖಚಿತ, ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಕರೆಗಳಿಗೆ ಅವರೇಕೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತ ಕೂಡಬೇಕು? 'ರಾಜ್ಯ ವಾರ್ತೆ' 'ನಗರ ವಾರ್ತೆ'ಯಂಥ ಅಂಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟರೂ ಅದೇ ಗೋಳು.

ಇಸವಿ ಬರೆಯುವಾಗಲೂ ಇದೇ ಎಚ್ಚರ ಅಗತ್ಯ, ಈಚೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರೊಬ್ಬರು ಆಚರಿಸಿದ 70ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ಬಗೆಗೆ ವರದಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಅವರು 1933 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಬದಲು 2003 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಎಂದು ವರದಿಗಾರ ಬರೆದ. ಈ ಪ್ರಮಾದಕ್ಕಾಗಿ ಮರುದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದರು. ವರದಿಗಾರ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸಂಪಾದಕರೇಕೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಬೇಕು?

ಈ ರೀತಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಸಾರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಪ್ರೊಬೇಷನ್ ಶುರು ಮಾಡಲು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೇ ಕಳುಹಿಸುವ ಕಾಲ ದೂರವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಯುಗ.

ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆ

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಪ್ರತಿ ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತು ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಚಿಕ್ಕ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇರಲಿ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ಲೇಖನವೇ ಇರಲಿ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ದೊಡ್ಡ ವರದಿಗಳು, ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಚಿಕ್ಕ ವರದಿಗಳು 100 ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆಯೂ ಇರಬಹುದು, ದೊಡ್ಡ ವರದಿಗಳು, ವಿಶೇಷ ವರದಿಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಮಹತ್ತರ ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸುದ್ದಿಗಳು 300 ಶಬ್ದಗಳಿಂದ 1,000 ಶಬ್ದಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ವರದಿಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ತಲೆಬರಹ ಸಾಕೇ?

ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಬ್ ಹೆಡಿಂಗ್ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. 500 ರಿಂದ 1,000 ಶಬ್ದಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುವ 'ಸ್ಪೋರಿ'ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಂಶ ಅಥವಾ ವಿಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಗುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಒಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಆ ಸ್ಪೋರಿಯ ಏಕತಾನತೆಯೂ ಭಂಗವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಓದುಗನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಸುಲಭವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒದುಗರದು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಿನ್ನ ಅಭಿರುಚಿ. ಅವರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸ್ಪೋರಿಯ ಬೇಕಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಓದಲು ಇಂಥ ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು ಇರಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಯ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪುರವಣಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪುರವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಂದು ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಲೇಖನವನ್ನು (ವಿಮರ್ಶೆ) ಬರೆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡುವುದು ಸರಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅನುಸ್ವಾರದ ಬಳಕೆ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ವಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಅನುಸ್ವಾರಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಆದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಬಳಸುವ ಬಗೆ ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಾರಾಮ್ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಾರಾಂ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯೇ, ಬರೆಯುವ ಬಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ.

ಆದರೆ, ರಾಜಾರಾಂಗೆ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ರಾಜಾರಾಂಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜಾರಾಮ್‌ಗೆ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಆಗದು. ರಾಜಾರಾಂಗೆ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ರಾ ಮತ್ತು ಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅನುಸ್ವಾರ ಕೊಂಡಿಯ ಹಾಗೆ ಕೂಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೇಡಂಗೆ ಮತ್ತು ಮೇಡಮ್‌ಗೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನೋಡಿ.

ವಿಪ್ರೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರ ಬದಲು ಪ್ರೇಂಜಿ ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೇ ಮತ್ತು ಜಿಗಳ ನಡುವೆ ಅನುಸ್ವಾರ ಕೊಂಡಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಉಚ್ಚಾರದ ಆಭಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ವಿವರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ

ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಸಾವಿರ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಮ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅಪರೂಪದ ಚಿತ್ರಗಳ ಜತೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುದ್ದಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಉಂಟು. ಅಪರೂಪದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪ ಸಂಪಾದಕ ಅಥವಾ ವರದಿಗಾರ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಂಚ ತಲೆ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರ ಬಿದ್ದ ಈಚಿನ ತಿಂಗಳು ಆಳ ಬಾವಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೊಡ ನೀರು ತುಂಬಲು ಬಟ್ಟಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ 'ಬೊಗಸೆ ನೀರಿಗೆ ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ!' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಸಾರ್ಥಕ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇತ್ತು. ಇಂಥ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನಗಳ ಕಾಲ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಘನತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, 'ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ', 'ಅದರಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ' ಅಥವಾ 'ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ದೂರುಗಳು ಅತಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಚಿತ್ರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡುವಾಗ ಈ ಕೆಲವು

ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿ : ನೀವು ಕೊಟ್ಟ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿ. ಆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಗಣ್ಯರನ್ನು ನೀವು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿನ ಘಟನೆ ನಡೆದ ದಿನದ ಉಲ್ಲೇಖ ಇದೆಯೇ? ಚಿತ್ರ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ 'ಇಂದು' ಅಥವಾ 'ನಿನ್ನೆ' ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು. ವಾರದ ಹೆಸರನ್ನೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿನ ಘಟನೆಯನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಅದರಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು, ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದೆಯೇ? ಅವರು ಇರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ? ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅನಗತ್ಯವಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದೀರಾ? ಆ ಚಿತ್ರ ಏನಾದರೂ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಮತ್ತೊಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆಯೇ? ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಚಿತ್ರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡುವಾಗ ನೀವು ಬಲತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಆಗ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದ ನಂತರ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಬಲತುದಿ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು. ನಂತರ ಎಡಬದಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಬಾರದು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಗೌರವ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ವರದಿಗಾರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಿಡಿ : ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡದೆ ಎಂದೂ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡಬೇಡಿ!

ಎರಡು ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು : ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ

1. ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ಸೋಮವಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ಮುರಸೋಳಿ ಮಾರನ್ ಅವರ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಡಿಎಂಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎಂ.ಕರುಣಾನಿಧಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಿದರು.

2. ಅಗಲಿದ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಮುರಸೋಳಿ ಮಾರನ್ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ಅಂತಿಮ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಡಿಎಂಕೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಹಾಗೂ ಮಾರನ್ ಅವರ ಸೋದರ ಮಾವ ಎಂ. ಕರುಣಾನಿಧಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸಿದರು.

ಇವು ನಾಡಿನ ಎರಡು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು. ಚಿತ್ರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಎರಡನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲನೆಯದು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಬರವಣಿಗೆ ಕೂಡ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ಹೆಸರು ಬರೆದ ಮೇಲೆ ಮುರಸೋಳಿ ಹೆಸರೂ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ

ಹೆಸರು ಬರೆದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಲ್ಪವಿರಾಮ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಮುರಸೋಳಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದಲಾದರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಓದಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುರಸೋಳಿ ಮತ್ತು ಕರುಣಾನಿಧಿ ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಕುರಿತು ಮೊದಲಿನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೆ ಮುರಸೋಳಿ ನಿಧನರಾದರೆ ಕರುಣಾನಿಧಿ ಅವರಿಗೇಕೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಎರಡನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುರಸೋಳಿ, ಕರುಣಾನಿಧಿ ಅವರ ಅಳಿಯ ಎಂಬ ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಆಗ ಇಡೀ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಮಾನವೀಯ ಮುಖ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ... ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಇದನ್ನೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಯಾವುದೂ ರಸಪೂರ್ಣ, ಭಾವಪೂರ್ಣ ಅನ್ನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬರೆದ ಮೇಲೆ ಉಪ ಸಂಪಾದಕರಾದವರು ಪುಟವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೇ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನೂತನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ವಿ.ಸದಾನಂದಗೌಡರು ಮತ್ತು ತುಮಕೂರಿನ ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳ ನಡುವಿನ ಭೇಟಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಅದೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದ ಜನರನ್ನು ರಬ್ಬರ್ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಚಿತ್ರದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ!

ಇನ್ನೊಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆ:

ಚಿತ್ರ 1 : ಸಂಗೀತ ದಿಗ್ಗಜರ ಸಮಾಗಮ... ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಬಾಲಮುರಳಿಕೃಷ್ಣ (ಕರ್ನಾಟಕ) ವಿದೂಷಿ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್ (ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ) ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು.

ಚಿತ್ರ 2 : ದಿಗ್ಗಜರ ಮಿಲನ : ಪಂಡಿತ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ್ ಸಮ್ಮಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ದಿಗ್ಗಜ ಬಾಲಮುರಳಿಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಗಾನಗಂಗೆ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಶುಕ್ರವಾರ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದರು.

ಎರಡೂ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಅಗಾಧ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಒರಟಾಗಿದೆ. ಬಾಲಮುರಳಿಕೃಷ್ಣ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಏಕೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಿದೆ. ಒಂದನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಉಭಯದಿಗ್ಗಜರ ಭೇಟಿಗೆ ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಗಜರ ನಡುವಿನ 'ಸಂಬಂಧ' ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದರು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಪತ್ರಿಕಾ ಬವರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ 'ವಿವರಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಮಹತ್ವ' ಎಂದು ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ?

ಹೊಸ ರಚನೆಗಳು

'ಹೊಸ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರಚನೆಯೊಂದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಥಾನುವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಒಂದು ಬಗೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಹೊಸ ರಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ. ಇವೆರಡೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. Key-Boardಗೆ ಕೀಲಿಮಣೆ ಎಂದೂ Spring board ಚಿಮ್ಮು ಹಲಗೆ ಎಂಬ ಅನುವಾದಗಳು ಮೊದಲ ಬಗೆಯ ನಿದರ್ಶನಗಳು. ಅನಾಸ್ತಿಕ, ಅನಾದರ್ಶ.... ಇವು ಎರಡನೇ ಬಗೆಯ ನಿದರ್ಶನಗಳು. ಏನೇ ಇರಲಿ ಹೊಸ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ'.

'ಹೊಸ ರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪದಕೋಶದ ಘಟಕಗಳು ದೇಶ್ಯವೋ, ಅನ್ಯದೇಶ್ಯವೋ ಎಂಬುದು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ಬಾರದಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಂಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯ ಮಾಡುವಾಗ ಎರಡು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡ (ದೇಶ್ಯ)ವಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ (ಸಂಸ್ಕೃತ-ಪರ್ಸೋ-ಅರೇಬಿಕ್) ವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ಯಾವ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು?

ಹೊಸ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವವರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾದ ಪೂರ್ವ ರಚನೆಗಳನ್ನೇ ಹೊಸ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.¹³

ಮದ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಪ್ರಕರಣ

ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಎಚ್ಚರ ಸಾಲದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮದ್ಯಾಭಿಷೇಕ, ಹೆಂಡಾಭಿಷೇಕ, ಮದ್ಯಮಜ್ಜನ ಸಂಧಿಪದಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತು ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸ ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಡಾ.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲವರು ತರುಣರು ಪಾನಮತ್ತರಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮದ್ಯ ಸುರಿದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಈ ಮೂರು ಸಂಧಿಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಅಭಿಷೇಕ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಗೌರವ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಭಾವ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದೇ ಎಂದಿನ ರೂಢಿ. ಆದರೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮದ್ಯವನ್ನು ಸುರಿಯುವಂಥ ಘಟನೆಯನ್ನು ಅಭಿಷೇಕ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದೇ ಎಂಬ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವರು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ, ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪದಗಳು ವಿವರಣಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಶೀಲವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ, ಅವಶ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ವರದಿ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ದೂರ ಇಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವನ್ನು ತಾವೇ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿವೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಮೆಯ ಮೇಲೆ ಮದ್ಯವನ್ನು ಸುರಿಯುವುದು ಒಂದು ಭೌತಿಕ ಕ್ರಿಯೆ. ಅದನ್ನು 'ಅಭಿಷೇಕ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಒಂದು ಭಾಷಾ ಕ್ರಿಯೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಅವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ಆ ಭಾಷಾ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಅವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.¹⁴

ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮದ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಪ್ರಕರಣ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದರ್ಶನ. ಪತ್ರಕರ್ತರು

13. ದಿನ - ದಿನ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

14. ಭಾಷೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ; ಕೆ.ವಿ.ಎನ್, ಪುಟ 149, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕ್ರೈಸ್ತ ಕಾಲೇಜ್

ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಪದವೂ ಎಂಥ ಗಂಭೀರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಇದು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಆಭಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಈ ಘಟನೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳು

ಖಾದ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣನವರು 'ಶೈಲಿ ಪುಸ್ತಕ' ಎಂಬ ನೋಟ್‌ಬುಕ್ ಅನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಗಾಗ ಸರಿಯಾದ ಶಬ್ದರೂಪಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಶಂಕೆ ಬಂದರೆ ಆ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರೆಫರ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಶೈಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಕಿಟಿಲ್‌ರ ಶಬ್ದಕೋಶವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕೋಶ, ಪತ್ರಿಕಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೊರತಂದಿರುವ ಮಾಧ್ಯಮ ಪದಕೋಶಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಡಾ.ಹಾ.ಮಾ ನಾಯಕರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ಹೊರತಂದಿರುವ ಪಾಕೆಟ್ ಶಬ್ದಕೋಶ (ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶ)ವನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯ ಈ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರೊ.ಜಿ.ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಅವರ 'ಎರವಲು ಪದಕೋಶ', 'ಇಗೋ ಕನ್ನಡ' ಮತ್ತು ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ 'ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ'ಗಳೂ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರಂತೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ.

ಇಂಥ ಪದಕೋಶಗಳು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ಶಬ್ದದ ಸರಿಯಾದ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಶಂಕೆ ಬಂದಾಗ ತಕ್ಷಣ ಹೋಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯನ್ನು ತೂಗುಬಿಟ್ಟು 'ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಶಬ್ದ'ವನ್ನು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹಿಂದಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಹಲಗೆ ತೂಗು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗುವ ತಪ್ಪುರೂಪಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಸರಿಯಾದ ರೂಪವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದು ತೋರಿಸಿದರೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಸಬರಿಗೆ ಏಕೆ ಹಳಬರಿಗೆ ಸಹ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಊರಿನ ಹೆಸರುಗಳೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ದೇಶದ

ಬೇರೆ ಕಡೆಯ ಊರುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳ ನಗರ/ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಸರಿಯಾದ ರೂಪವೂ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತಪ್ಪು ಹೆಸರು ಬರೆದು ಓದುಗರ ಗೇಲಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಊರ ಹೆಸರುಗಳು ತಪ್ಪಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಸರಿಯಾದ ರೂಪವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೂಸ್ಪನ್ ಸರಿಯೇ ಹ್ಯೂಸ್ಪನ್ ಸರಿಯೇ? ಥಾಯಲ್ಯಾಂಡ್ ಬರೆಯಬೇಕೇ, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಬರೆಯಬೇಕೆ ಹನಾಯ್ ಸರಿರೂಪವೇ ಹೊನೊಯ್ ಸರಿಯೇ, ಟೊರಾಂಟೊ ಬರೆಯಬೇಕೇ, ಟೊರೆಂಟೊ ಬರೆಯಬೇಕೇ. ಇಂಥ ಅನುಮಾನಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಗ್‌ಬುಕ್ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಆಯಾ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶೈಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋ ಅಥವಾ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೋ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಸವಾಗುವ ಕಸ

ಭಾಷೆಯ ಸೂಕ್ತ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕಸ ರಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಸ ಭಾಷೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಆರೋಪವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಟೀಕೆಯ ಮಾತು. ಏಕೆಂದರೆ ಸೊಗಸಾದ ಭಾಷೆಯ ಅನೇಕ ಮಾನವೀಯ ವರದಿಗಳನ್ನು, ಚಿತ್ರ ರೂಪಕ (feature) ಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಓದುಗರು ನೆನಪು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಓದುಗನಿಗೆ ಭಾರ ಎನಿಸದಂತೆ ಆದರೆ ಆತನ ಆಸಕ್ತಿ ವಿಚಲಿತವಾಗದಂತೆ ಓದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವರದಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ, ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮ, ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಪತ್ರಿಕಾ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಮತ್ತು ಪಂಡಿತರು ಒಪ್ಪಬಹುದಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರು ಬಳಸಿದರು. ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಶರ್ಮರು ಚಿತ್ರಮಯವಾದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರು. ತಿ.ತಾ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರದೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಭಾಷೆ. ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೈ.ಎನ್.ಕೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥದ ಪಲಕುಗಳನ್ನು ಅವರು ವಾಚಕನಿಗೆ ತಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ

ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಂತ ಮೊನಚಾದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರು. ಖಾದ್ರಿ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಇಲ್ಲದ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಗೆ ಹೆಸರಾದವರು.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಇವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಭಾವ ಇರುವುದು ಸಹಜ. ಇರಬೇಕಾದುದೂ ಅಗತ್ಯ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಂತದ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಬ್ಬನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ.

ಸರಿಯೋಲೆ

ತಪ್ಪು

ಅಬಾಲವೃದ್ಧ
ಅಮೂಲಾಗ್ರ
ಅಲಂಕಾರಿಕ
ಅಸಮಧಾನ
ಅವಲಂಬನ
ಅಸ್ತಿತ್ವ
ಐಕ್ಯತೆ
ಉಚ್ಚಾಟನೆ
ಉದ್ಧಾರ
ಉಪಹಾರ
ಕನಿಷ್ಠ
ಕವಿಯಿತ್ರಿ
ಕೂಲಂಕುಷ
ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ
ಗರಿಷ್ಠ
ಚಿನ್ಮೆ
ಜಯಂತ್ಯೋತ್ಸವ
ಜಾತ್ಯತೀತ
ತಿಳುವಳಿಕೆ
ದೃಷ್ಟಿ
ದುರಸ್ಥಿ
ದುಸ್ಥಿತಿ
ನಾಗರೀಕ
ಪರಿಣಿತ
ಪುಷ್ಟಿ
ಪೌಷ್ಟಿಕ
ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ
ಫಲಶ್ರುತಿ

ಸರಿ

ಆಬಾಲವೃದ್ಧ
ಆಮೂಲಾಗ್ರ
ಆಲಂಕಾರಿಕ
ಅಸಮಾಧಾನ
ಅವಲಂಬನ
ಅಸ್ತಿತ್ವ
ಏಕತೆ
ಉಚ್ಚಾಟನೆ
ಉದ್ಧಾರ
ಉಪಾಹಾರ
ಕನಿಷ್ಠ
ಕವಯಿತ್ರಿ
ಕೂಲಂಕಷ
ಕೋಟ್ಯಧೀಶ
ಗರಿಷ್ಠ
ಚಿಹ್ನೆ
ಜಯಂತ್ಯುತ್ಸವ
ಜಾತ್ಯತೀತ
ತಿಳಿವಳಿಕೆ
ದೃಷ್ಟಿ
ದುರಸ್ತಿ
ದುಃಸ್ಥಿತಿ
ನಾಗರಿಕ
ಪರಿಣತ
ಪುಷ್ಟಿ
ಪೌಷ್ಟಿಕ
ಪೂರ್ವಗ್ರಹ
ಫಲಶ್ರುತಿ

ಭಾದೆ
 ಭಾವೈಕ್ಯತೆ
 ಭೀಬತ್ಸ
 ಬೇಧ
 ಬೇಧಿ
 ಭೋದನೆ
 ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯೆ
 ಮಹಿಳಾ ಪತ್ರಕರ್ತೆ
 ಮಧ್ಯಾನ್ಹ
 ಮರಣಾಂತಿಕ
 ಮುಷ್ಟಿ
 ರಸಾಯನಿಕ
 ರಾಜಕಾರಿಣಿ
 ರಾಜಿನಾಮೆ
 ರೋಗಗ್ರಸ್ತ
 ರೋಧನ
 ವಿನಃ ಅಥವಾ ವಿನಹ
 ವಿಶಿಷ್ಟ
 ವೃತ
 ಸತ್ರ (ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ)
 ಸರ್ವೋಚ್ಚ
 ಸುದ್ದಿ
 ಸಮುಚ್ಚಯ
 ಸೃಷ್ಟಿ
 ಸ್ವಾವಲಂಬಿ
 ಸೌಹಾರ್ದತೆ
 ಸೌಹಾರ್ದ
 ಶಬ್ದ
 ಶೀಘಲ
 ಶೃತಿ
 ಶ್ಮಶಾನ

ಬಾಧೆ
 ಭಾವೈಕ್ಯ
 ಬೀಭತ್ಸ
 ಭೇದ
 ಭೇದಿ
 ಬೋಧನೆ
 ಸದಸ್ಯೆ
 ಪತ್ರಕರ್ತೆ
 ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
 ಮಾರಣಾಂತಿಕ
 ಮುಷ್ಟಿ
 ರಾಸಾಯನಿಕ
 ರಾಜಕಾರಣಿ
 ರಾಜೀನಾಮೆ
 ರೋಗಗ್ರಸ್ತ
 ರೋದನ
 ವಿನಾ
 ವಿಶಿಷ್ಟ
 ವ್ರತ
 ಸೆಷನ್ಸ್
 ಸರ್ವೋಚ್ಚ
 ಸುದ್ದಿ
 ಸಮುಚ್ಚಯ
 ಸೃಷ್ಟಿ
 ಸ್ವಾವಲಂಬಿ
 ಸೌಹಾರ್ದ
 ಸೌಹಾರ್ದ
 ಶಬ್ದ
 ಶೀತಲ
 ಶ್ರುತಿ
 ಸ್ಮಶಾನ

ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳು

ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ / ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ

ಮರೆಯಾದ ಸಾವಿರ ಹಾಡಿನ ಸರದಾರ

ಮೂರು ಬೆರಳು ಢಾಳವಾದ ವಿಭೂತಿ, ಪೇಟ, ಕೋಟು, ಪಂಚೆ ಧರಿಸಿದ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಬಾಳಪ್ಪ ವೇದಿಕೆ ಮೇಲೆ ಬಂದರೆಂದರೆ ವೇದಿಕೆಯೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಹೋಗುವಂಥ ಧಡೂತಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಅವರು ಹಾಡತೊಡಗಿದರೆಂದರೆ ಸಭಾಭವನವೆಲ್ಲ ಹರ್ಷದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದಂಥ ಸಂಭ್ರಮ

ಬಾಳಪ್ಪನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಅದು. ಅವರು ಹಾಡು ಹೇಳಿದ್ದು ಜನರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ. ಜನರಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ದುಃಖ ಮರೆಸುವುದೇ ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಾಳಪ್ಪನವರು ಈ ಹರುಷ ಹಂಚುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ (ನವೆಂಬರ್ 15, 1992) ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿದರು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸವದತ್ತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುರಗೋಡ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 81 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಾಳಪ್ಪ (ಜನನ 21-8-1911) ತಾಯಿಯ ಎದೆಹಾಲಿನ ಜೊತೆಗೇ ಹಾಡಿನ ಗುಂಗು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡವರು. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದ ಈ ಹುಡುಗನ ಹಾಡಿನ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಆತನ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಭಾಸ್ಕರ್ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಮಠ ಅಗತ್ಯ

ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದರು. ಬಾಳಪ್ಪನವರ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ದೊಡ್ಡ ಗವಾಯಿ. ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಹೆಜ್ಜೆ ಜಾಡಿನಲ್ಲೇ ಬಾಳಪ್ಪನೂ ಹೊರಟು ಮುರಗೋಡದ ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯತೊಡಗಿದ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪ್ರೊ. ಶಿ.ಶಿ. ಬಸವನಾಳರು ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡದ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಾಳಪ್ಪನ ಮಧುರ ಗಾಯನ ಕನ್ನಡದ ಹಾಡುಗಳಿಗೇ ಇರಲಿ ಎಂದು ಹರಸಿದರು. ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಮುಖ ತಿರುವಾಯಿತು. ನಂತರ ಬಾಳಪ್ಪ ಬರೀ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಾರನಾಗಲಿಲ್ಲ : ಜನಪದದ ಹಾಡುಗಾರ ಎನಿಸಿದರು.

ಏಕೆಂದರೆ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಬದುಕಬೇಕು; ಮರಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರೂ ಆದ ಬಾಳಪ್ಪ ಪಟ್ಟಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. “ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಗಿಯಾಗಿರಿ, ಚಿಗಿತು ಹೂವಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಮಂದಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿರಿ” ಎಂಬ ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಮಾತನ್ನೂ ಬಾಳಪ್ಪ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಾಳಿದರು. ದೆಹಲಿ. ಲಖನೌಗಳ ಗಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಡುವವರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನ. ಜನ ಹಾಡು ಎಂದ ಕೂಡಲೇ, ತಾಳ, ತಂಬೂರಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಮೂಡಿಗಾಗಿ ಕಾಯದೆ ಹಾಡುವವರು ಬಾಳಪ್ಪನಂಥವರು ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಬಾಳಪ್ಪ ಒಬ್ಬರೇ. ಹಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಷ್ಟೇ ಸಾಕು ಬಾಳಪ್ಪ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹಾಡತೊಡಗಿದರೆ ಅವರಿಗೂ ದಣಿವಿಲ್ಲ, ಜನರಿಗೂ ದಣಿವಿಲ್ಲ, ‘ಒನ್ಸ್ಮೋರ್’ ಕರೆಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಬಾಳಪ್ಪ ತಮ್ಮ ದಣಿವನ್ನು ಮರೆತವರು.

ಬಾಳಪ್ಪನವರಿಗೆ ಇದೇ ನವೆಂಬರ್ ಒಂದರಂದು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಿತು. ಬಾಳಪ್ಪ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅವರು ಹಾಡು ಹೇಳಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಜನರ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಅದು ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಂಬತ್ತರ ವಯಸ್ಸಿನ ಭಾರದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ವೇದಿಕೆ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಬಾಳಪ್ಪ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ‘ಏನಾದರೂ ಆಗು ಮೊದಲು ಮಾನವನಾಗು’ ಹಾಡು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಹಾಡು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಾಹಕರು ಮುಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಜನ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ‘ಒನ್ಸ್ಮೋರ್’ ಎಂದರು. ಬಾಳಪ್ಪನವರಿಗೂ ಒಂದೇ ಹಾಡು ಹೇಳಿ ಹೇಗೆ ಬಿಡುವುದು ಎಂಬ ಅರೆಮನಸ್ಸು ಇದ್ದಂತೆ ಇತ್ತು. ‘ನಾ ಸಂತಿಗೆ ಹೋಗಿವಿ’ ಹಾಡು ಹೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟರು. ಜನ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದರು. ಬಾಳಪ್ಪನವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಎಂದರೆ ಹಾಡಿಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುವುದು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಬೇಂದ್ರೆ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಕುವೆಂಪು, ಒಬ್ಬರೇ ಇಬ್ಬರೇ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು, ವಚನಕಾರರು, ಜನಪದ ಕವಿಗಳು ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಕಂಠದ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಳಪು ಪಡೆದರು.

ತಮ್ಮ ಹಾಡು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಾಳಪ್ಪ “ತಮ್ಮಾ ನವಂಬರ್ ಆರನೇ ತಾರೀಖು ಜೆ.ಎನ್.ಎಂ.ಸಿ. ಒಳಗ ಎರಡ ತಾಸ ಹಾಡ್ತೀನಿ, ನೀವೆಲ್ಲ ಬರಬೇಕು” ಎಂದು ಸಭೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರು. ಬಹುಶಃ ಆರನೇ ತಾರೀಖು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಕೊನೆಯದಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಅವರು ವೇದಿಕೆ ಮೇಲೆ ಹಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಋಣವನ್ನು ಬಾಳಪ್ಪ ತೀರಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಬಾಳಪ್ಪ ಅಪರೂಪದ ನಿಗರ್ವಿ. ಸಣ್ಣ ಔದಾರ್ಯವನ್ನೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವಂಥವರು. ಶುದ್ಧ ಹಳ್ಳಿಗ. ಜೀವನದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಕಾಣುವಂಥ ದೊಡ್ಡ ಜೀವ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಊಟ ರೀತಿ ಕೂಡ ಅವರ ರಸಿಕತೆಯನ್ನು, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವಂತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಾಳಪ್ಪ ಅಷ್ಟೇ ಅಪರೂಪದ ದೇಶಪ್ರೇಮಿ ಕೂಡ. ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಬಂದ ಗುಣ ಇದು. ಆತ ಇನ್ನೂ ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಹುಡುಗ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಳಪ್ಪನ ಬಳಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಇದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಅಸ್ತ್ರ ಆತನ ಕಂಠ ಸಿರಿ. ಎತ್ತರದ, ಕಂಚಿನ ಕಂಠದ ಈ ಬಾಲಕ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹೇಳತೊಡಗಿದರೆ ಎಂಥ ವಯಸ್ಸಾದವರ ರಕ್ತವೂ ಪರಕೀಯರ ವಿರುದ್ಧ ಕುದಿಯಬೇಕು. ಬಾಳಪ್ಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ‘ಈ ಘೋರ ಅಪರಾಧ’ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲು ತಡ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿದು ತಂದು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಹಿಂಡಲಗಾ ಜೈಲಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ತಳ್ಳಿದರು.

ಚೀನಿಯರು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ ಕಾಲ. ಬಾಳಪ್ಪನವರಿಗೆ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಲು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕಗಳನ್ನೇ ದಾನವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣಾ ನಿಧಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಇಂಥ ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ದೇಶಭಕ್ತ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಭಾಷೆ, ನೆಲ, ಜನ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಒಡಕಿನ ಧ್ವನಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆತಂಕಗೊಂಡಿದ್ದರು. ‘ಸಂಗೀತದ ಅರ್ಥವೇ ಕೂಡಿಸುವುದು. ನಾವು ಕಲಾವಿದರು, ಜನ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ’ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಲೇ ಬಾಳಪ್ಪ ಭಾವೈಕ್ಯದ ಹಾಡುಗಳ ದೊಡ್ಡ ಕಣಜ ಎನಿಸಿದ್ದರು.

ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಅವರು ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳ (!) ಮುಂದೆಯೂ ಬಾಳಪ್ಪ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹೇಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬಾಳಪ್ಪ ಆದರ್ಶಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಗಾಯಕ. ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಂಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಆದರ ಗಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದೂ ಅವರ ಹುಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಬಾಳಪ್ಪನವರ

ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಹೋಗಲಿ ಅವರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಮೋಡಿ ಕೂಡ ಸಮ್ಮೋಹನಗೊಳಿಸುವಂಥದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಜೀವನಾನುಭವ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಹಾಡು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಆ ಹಾಡಿನ ಭಾವವನ್ನು ಬಾಳಪ್ಪ ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದುದು. ಅದೊಂದು ಅದ್ದೂರಿ ರಂಗಕಲೆ, ಪಕ್ಕವಾದ್ಯದವರಿಗೆ ಹಾಡಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೂಚನೆಗಳು, ಹಾಡಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂಥ ಆಂಗಿಕ ಅಭಿನಯ ... ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಬಾಳಪ್ಪನವರಿಗೇ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥವು. 'ಯಾತಕ್ಕವ್ವ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ', 'ಎಂಥ ಚೆಂದ ಬೆಳದಿಂಗಳ' 'ಬಾರಿಸು ಕನ್ನಡ ಡಿಂಡಿಮವ...' ಅದು ಯಾವ ಹಾಡೇ ಇರಲಿ ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಕಂಠ ಹಾಗೂ ಅಭಿನಯದಿಂದ ಅದರ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಭಾವಗಳೆರಡೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಬಾಳಪ್ಪ ತನ್ನ ಸಾಥಿಗಳ ಜೊತೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮನೆಗೆ 'ನುಗ್ಗಿದರು'. ಪತ್ನಿ ಜೊತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು "ನಾ ಹಾಡ ಹೇಳಾಕ ಬಂದೀನಿ" ಎಂದ ಬಾಳಪ್ಪ ಕವಿಯ ಸಮ್ಮತಿಗೂ ಕಾಯದೆ 'ಬಾರಿಸು ಕನ್ನಡ ಡಿಂಡಿಮವ' ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಯೇಬಿಟ್ಟರು. ಹಾಡು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಕುವೆಂಪು ತೆಗೆದ ಉದ್ಗಾರ ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಭಾಷ್ಯದಂತೆ ಇತ್ತು. "ಬಾಳಪ್ಪ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾದೇವ ಹಾಡಿದಂತಾಯಿತು" ಎಂದರು ಕುವೆಂಪು. ಜನರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವುದೊಂದೇ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬಾಳಪ್ಪನಂಥ ಗಾಯಕನಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ?

ಬಾಳಪ್ಪ ಒಂಟಿ ಸಲಗ. ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಶಿಷ್ಯ ಬಳಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಬರೀ ತಾಳ, ತಂಬೂರಿ ನಡುವೆ ಒಲಿಯುವ ಕಲೆ ಅದು ಅಲ್ಲ. ಮನೆ ಮನೆಯ ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಸಿರಿ ಕಂಠದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಧಾಟಿ ಸಮೇತ ತಮ್ಮ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಬಾಳಪ್ಪ ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಜನರ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಬಾಳಿದ ಬಾಳಪ್ಪನವರಂತೆ ಕಷ್ಟಪಡುವ ಶಿಷ್ಯಂದಿರು ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ದೂರದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ತುಳಸಿ ಸಮ್ಮಾನ್, ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಕೊರಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದವು. ಈ ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಜನರು ಕಟ್ಟಿದ ಬಿರುದುಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರಗು ಇತ್ತು. ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ತಮಗೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ತುಳಸಿ ಸಮ್ಮಾನ್ ಬಂದಾಗ ಈ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಈ ಲೇಖಕನ ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಕಲೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಕೊಡುವಂಥ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಕೊರಳಿಗೆ ಭಾರವಾಗುವಂಥದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಬಾಳಪ್ಪ ಆನೆಯಂಥ ಆಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳು ಅವರ ಆಜಾನುಬಾಹು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಭಾರ ತಾಳದೆ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಮಣಿದಿದ್ದವು. ಈಗ ಬಾಳಪ್ಪ ಇಲ್ಲ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಆನೆಯ ನಡಿಗೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಆ 'ಸಾವಿರ'ದ ಹಾಡುಗಳ ಸರದಾರ ಯಾರೂ ತುಂಬಲಾಗದ ಖಾಲಿ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

(ಸುಧಾ, 13 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1992)

ಮಾನವೀಯ ವರದಿ

ಮಾಯದ ಗಾಯಕ್ಕೆ 'ಬಣ್ಣ'ದ ಮುಲಾಮು!

ಮೊನ್ನೆ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ದಿನ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಸಂಜೆ. ರಾಜ್ಯ 51 ಜನ ಗಣ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಐದು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನದ ಉಮೇದು ಇಡೀ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಲೂ ಆಗದೆ ಮೇಲೆ ಎದ್ದೇಳಲೂ ಆಗದೇ ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅನುಭವಿಸುವ ನೋವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ, ಆಯಾಸಗೊಂಡ ಮುಖದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವಿನ ಕಾರಣ, ಅವರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಾಚನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗಗೊಂಡಾಗ, ಇಡೀ ಸಭೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವಕ್ಕಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಮರೆತು ಕಿವಿ ಗಡಚಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಕೇಳಿ ಬಂದವು. ಆ ಮಹಿಳೆಯ ಹೆಸರು ಶಾರದಾ ಕೆ.ರಾಜು. ವಯಸ್ಸು 40 ರ ಆಸುಪಾಸು. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಸ್ತ್ರೀರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 60 ಬಾರಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. ಈಚಿನ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಎಳೆಂಟು ದಿನಗಳೂ ಕಳೆದಿಲ್ಲ.

ಈಗಲೂ ವೈದ್ಯರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ನೋವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಅಥವಾ ಮರೆಯಲು ಕಳೆದ 17 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಾವಿದ ಸುಮಾರು 600 ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪಿ ಮಾಡುವ ನೋವನ್ನು ನುಂಗಿ ಆ ರೀತಿ ಸಂಕಟಪಡುವ ಎಲ್ಲ ನತದೃಷ್ಟರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂಬಂತೆ ಶಾರದಾ ಅವರು ಕಲೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾವು-ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಣತಿಗೆ ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿನ್ನದ ಚಮಚ

ಶಾರದಾ ಚಿನ್ನದ ಚಮಚವನ್ನು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ತಂದೆ ಚಾಮರಾಜು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ. ಶಾರದಾಗೆ 17 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸೋದರತ್ತೆ ಮಗ ಕೋದಂಡರಾಜು ಜೊತೆ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಾಜಮಹಲವಿಲಾಸ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಅರಮನೆಯಂಥ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ. 'ಬದುಕು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರ!' ಎಂದು ಶಾರದಾ ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತಂದೆ ಸತ್ತರು. ತಂದೆಯನ್ನು ತುಂಬ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಕೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಗರ್ಭಿಣಿ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಂವೊಂದರ ವೈದ್ಯೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸದೆ ಶಾರದಾ ಬದುಕಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುವಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು.

'ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯ. ನನಗೆ ನೋವು ಶುರುವಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದಾಖಲಾದೆ. ನನ್ನವರು ಎಂಬುವರು ಆಗ ಯಾರೂ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯೆ ಕುಡಿದಿದ್ದರು. ಆಕೆಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವೈದ್ಯೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ನನ್ನ ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕಾಯಿತು. ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಸಹಜ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ತೆರೆ ಬಿತ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಅವರ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಳುಕುತ್ತದೆ.

ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ

ಆದರೆ ಶಾರದಾ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯದ ನಾಂದಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮಗು ಬೇಕು ಎಂದು ದಿನಗಟ್ಟಲೇ ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದ ಅವರು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ

ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕುಂಚದ ಜೊತೆಗೆ ಆಟವಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ಏಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬದುಕಿಗೆ ಆಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದುಕೊಂಡರು.

‘ನಾನು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ವೈದ್ಯ, ನೃತ್ಯಗಾತಿ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದೆ. ಬೇಗನೇ ಮದುವೆಯಾದ ಕಾರಣ ವೈದ್ಯ ಅಥವಾ ನೃತ್ಯಗಾತಿಯಾಗುವ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತು. ಈಗ ನನಗೆ ಉಳಿದ ಅವಕಾಶ ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದೆಯಾಗುವುದು. ಅದನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಶಾರದಾ. ಅವರ ನೆರವಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಎಂ ಕೃಷ್ಣಾನಂದರಾಜು ಬಂದರು. ಮೈಸೂರು ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾರದಾ ಅವರಿಗೆ ರಾಜು ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದರು. ಪತಿ ಕೋದಂಡರಾಜು ಸಹ ಪತ್ನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾದರು.

ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿ.... ಅಳು ನುಂಗಿ....

ಶಾರದಾ ಅವರು 35 ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆಯ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಇರುವ ಸಂಗತಿ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂತು. ಜೀವನ ಅವರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಹರಿದ ಹೊಟ್ಟೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬ್ಯಾಂಡೇಜ್, ಒಸರುವ ಗಾಯ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಲೂ ಬಿಡದ ನೋವಿನ ನಡುವೆ ತುಟಿಕಚ್ಚಿ, ಅಳುನುಂಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸ್ ರಟ್ಟು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಾನು ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿದ ದಿನಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ಎಂದು ಅವರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನಂಬಿದರೆ ನಂಬಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಿಡಿ. 1995 ರ ವೇಳೆಗೆ ಅವರ ಹೃದಯದ ಬಡಿತ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ 13 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು. ಸುಸ್ತು, ಬಳಲಿಕೆ. ಆದರೆ ಹೃದಯ ಕೈಕೊಡತೊಡಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವೈದ್ಯರು ಒಂದು ದಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಶಾರದಾ ಸಾವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಗತಿ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂತು. ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೃದ್ರೋಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಹೋದ ಶಾರದಾ ಅವರಿಗೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಹೃದಯ ಬಡಿತದ ವೇಗವರ್ಧಕವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಫಲ ನೀಡದ ಕಾರಣ ಅವರು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಆ ವೇಗವರ್ಧಕ ತಯಾರಿಸಿದ ಕಂಪನಿ ತಪ್ಪು ದಂಡ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯ ವೇಗವರ್ಧಕವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಶಾರದಾ ಅವರ ಹೃದಯ ಕುಟುಕು ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾದರು.

ಆದಾಗ್ಯೂ ಶಾರದಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ‘ನನಗೆ ದೇವರ ಬಗೆಗೆ ಬೇಸರವಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ನಿರಾಶೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬದುಕು ಜೀವಿಸಬಾರದಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ಎಂದು ನನಗೆ

ಅನಿಸಿಲ್ಲ. ಬದುಕು ಬಂದಂತೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕು, ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಛಲ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಒಂದು ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸೂತಿ ವೈದ್ಯ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಈಗ 600 ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ' ಎಂದು ಅವರು ವಿಷಾದ ಮಿಶ್ರಿತ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ

ಗಣೇಶ, ಶಿವ, ರಾಧಾ-ಕೃಷ್ಣ, ಹತ್ತು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿಸಿರುವ ಶಾರದಾ ಅವುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮೂರು ಸಾರಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 20 ಚಿತ್ರಗಳ ರಾಮಾಯಣ ಕಥಾವಳಿ, ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆಯ 13 ಚಿತ್ರಗಳು, ಗಣೇಶನ ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಯ 32 ಚಿತ್ರಗಳು, 1880 ನೇ ಇಸವಿ ಕಾಲದ ಬಾಂಡ್ ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ಮೊಘಲ್ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿರುವ ಶಾರದಾ ತಮ್ಮ ಕಲೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದೂ ಇಷ್ಟ. ಅವರು 'ಮಾದರಿ' ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಮಾರುಹೋದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರೂ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೇನೂ ಬರವಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಚಿಕ್ಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಶಾರದಾ ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತೀರಾ ಈಚಿನವರೆಗೆ ತೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಈ ಕಲಾವಿದೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾದ ವಿ.ಎಸ್.ರಮಾದೇವಿ ಕಳೆದ ಆಗಸ್ಟ್ 15 ರಂದು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನೇ ರಮಾದೇವಿ ಅಂದು ಸನ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣ ಅದೇ ದಿನ ಶಾರದಾ ಅವರನ್ನು ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು! ಶಾರದಾ ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲ ನೋವು ಉಣ್ಣುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಗಾಯ ಮಾಯಿಸುವ ಮುಲಾಮು ಸವರಿದೆ.

('ಪ್ರಜಾವಾಣಿ', 12 ನವೆಂಬರ್ 2000)

ನುಡಿಚಿತ್ರ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಂಚುವ ಕೆನಡಾ ಸಂಘ

ದೃಶ್ಯ ಒಂದು : ಮುಂಬೈ ಮಹಾನಗರದ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ. ಡಿಸೆಂಬರ್ ಚಳಿ. ಆರಂಟು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನೊಬ್ಬ ನಿಲ್ದಾಣದ ಬೆಂಚ್ ಮೇಲೆ ಚಳಿ ತಡೆಯದೆ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಳಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಹೊದಿಕೆ ಇಲ್ಲ.

ದೃಶ್ಯ ಎರಡು : ಅದೇ ಬಾಲಕ, ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಗಾಡಿ. ಅದರ ಮೇಲೊಂದು ಬೆಡ್‌ಷೀಟ್, ತಲೆಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ದಿಂಬು. ಹೊದೆಯಲು ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಚಾದರ್ ಇದ್ದರೆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆ....

ಮೊದಲನೆಯ ದೃಶ್ಯ ವಾಸ್ತವ. ಎರಡನೆಯದು ಕನಸು. ವಾಸ್ತವ ಜೀವನದ ಕಷ್ಟಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಕನಸು ಕಾಣುವವರು -ಒಟ್ಟು ಬದುಕನ್ನು ಸುಂದರ ಮಾಡುವಂಥವರು. ಇಂಥ ಒಬ್ಬ ಕನಸುಗಾರ ಕೆನಡಾ ದೇಶದ ಮರ್ರೆ ಡ್ರೈಡನ್.

ಅವರು 30 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಭಾರತದಂಥ ಒಂದು ಹಿಂದುಳಿದ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ!) ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮೊದಲನೆಯ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರು. ತಕ್ಷಣ ಅವರು ಎರಡನೆಯ ದೃಶ್ಯದ ಕನಸನ್ನೂ ಕಂಡರು.

ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ನಂತರ ಈ ಕನಸನ್ನು ನನಸುಗೊಳಿಸಲು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದರು. 'ನಾವೆಲ್ಲ ದೇಣಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಲಗಲು ಹಾಸಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡೋಣ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಈಗ 28 ವರ್ಷ. ಅದಕ್ಕೆ 'ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ ಅರೌಂಡ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್' ಎಂಬ ಅಭಿದಾನ.

ಸಂಸ್ಥೆ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಮೊದಲ ವರ್ಷವೇ (1970) ಡ್ರೈಡನ್ ಪುಣೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ 50 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಾದಿ, ದಿಂಬು, ಬೆಡ್‌ಷೀಟ್, ಚಾದರ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗಿನಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ 30 ದೇಶಗಳ 4.5 ಲಕ್ಷ ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 1.70 ಕೋಟಿ ಕೆನಡಾ ಡಾಲರ್ ಹಣವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಡಾಲರ್ ಹಣ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹನ್ನೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳ 500 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ 500 ಹಾಸಿಗೆ (ಸ್ಲಂಬರ್ ಕಿಟ್) ವಿತರಣೆ ಆಯಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ ಅರೌಂಡ್ ದಿ ವರ್ಲ್ಡ್' ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾನ್‌ವೈಟ್ ನಾಲ್ವರ ತಂಡದ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಬಾಲಕರಿಗಾಗಿ 4.5 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಹಣ ನೀಡಿತ್ತು.

ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕನಸು

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು, ಕುಂದಗೋಳ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಸಹ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಬೆಳಗಾವಿಯ ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್ ಕೆನಡಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕನಸನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ದಿಲೀಪ್ ಚಿಟ್ಟೀಸ್ ನೇತೃತ್ವದ ತಂಡವೊಂದು ಬೆಳಗಾವಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕಾಕತಿ, ತೀರ್ಥಕುಂಡೆ, ಕೌಲಾಪುರವಾಡೆ, ರಣಕುಂಡೆ, ಮಾಸ್ತಮರಡಿ, ಕಿಣಯೆ, ಬಾಮಣವಾಡಿ, ನಾವಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ 11 ಗ್ರಾಮಗಳ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ 500 ಬಡಮಕ್ಕಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿತು.

ಕೆನಡಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಬರೀ ಗಾದಿ, ದಿಂಬು, ಬೆಡ್‌ಷೀಟ್, ಚಾದರ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಎಂದಿದ್ದರೆ ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅವಿನಾಶ ಪೋತದಾರ ಮತ್ತು ಗೆಳೆಯರು ಹತ್ತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬೈಲಹೊಂಗಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಾದಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಸೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೆಡ್‌ಷೀಟ್- ಚಾದರ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಗಾದಿ-ದಿಂಬು, ಬೆಡ್‌ಷೀಟ್-ಚಾದರ್ ತಯಾರಿಸುವವರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಡಿಬೇಡಿ ಹಣ ಉಳಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಅಂಗಿ-ಚೆಡ್ಡಿ-ಬನಿಯನ್,

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗೆ ಫ್ರಾಕ್-ಪೆಟಿಕೋಟ್-ಸ್ವೆಟರ್, ಪಾಟಿಚೀಲ (ಶಾಲಾ ಬ್ಯಾಗ್), ಊಟದ ತಟ್ಟೆ, ಟಿಫಿನ್ ಡಬ್ಬಿ, ಗ್ಲಾಸ್, ಚಮಚ, ನೋಟ್‌ಪುಸ್ತಕ, ಕಂಪಾಸ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಒಂದು ಜೊತೆ ಹವಾಯಿ ಚಪ್ಪಲಿ, ಬಕೆಟ್-ಮಗ್ ಖರೀದಿಸಿ ಹಂಚಿದರು! ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಬಂದಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೂವರು ವೈದ್ಯರು ಉಚಿತವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೋಗುವಾಗ ಬಾಲಕರಿಗೆ, ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದ ಪಾಲಕರಿಗೆ ತಿಂಡಿ ಬೇರೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತು

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದುಡ್ಡನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಘಟನೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ. ದಾನಿಗಳಿಂದ ವಂತಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕೆನಡಾ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಪಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಸಿಗೆ ವಿತರಣೆಯ ದಿನ ರಾನ್ ವೈಟ್ ಅವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2 ಗಂಟೆವರೆಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಫೋಟೊ ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಜಾಕಿ, ನಕಾಸೊ, ಗ್ರೇಸ್ ನೆರವು ನೀಡಿದರು. ಪ್ರತಿ ಸ್ಲಂಬರ್ ಕಿಟ್ ಎದುರು ಫಲಾನುಭವಿ ಬಾಲಕ ಅಥವಾ ಬಾಲಕಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ತಲೆದೇಸೆಯಿಂದ ಆ ಕಿಟ್‌ನ ದಾನಿಯ ಹೆಸರಿನ ಫಲಕವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅವರು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದರು. ಕೆನಡಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, 'ನೀವು ಕೊಟ್ಟ ದೇಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಊರಿನ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಆ ದಾನಿಗೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರತಿ ಚಿತ್ರವೂ ಒಂದು ರಸೀತಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ.

ಇಂಥ ಅಪರೂಪದ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿद्रಿಸುವ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡಿದ ಮರೆ ಡ್ರೈಡನ್ ಅವರಿಗೆ ಈಗ 88 ವರ್ಷ. ಅವರು ನೂರ್ಕಾಲ ಬಾಳಲಿ. ಅವರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ.

(ಸುಧಾ, 29 ಮಾರ್ಚ್ 1998)

ಒಂದು ಯಶಸ್ಸಿನ ಕಥೆ

ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಯುರೋಪ್ ಪಯಣ

ಭೂರಮೆಗೆ ಹಸಿರುಡುಗೆಯಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸುವಂತೆ ಕಣ್ಣು ಚಾಚಿದಷ್ಟೂ ದೂರ ಕಾಣುವ ಆಲೆತ್ತರ ಹಸಿರು. ಕೆಳಗೆ ಗಜಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಕಲ್ಲಿನ ಕಮಾನು. ಕಮಾನುಗಳ ಮೇಲೆ, ಎಲೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಗೊಂಚಲು ಗೊಂಚಲು ತೂಗುವ ಹಸಿರು, ಕಪ್ಪು ಹಣ್ಣು, ಇದು ದ್ರಾಕ್ಷಿ : ಹುಳಿಯಿಲ್ಲ : ಸಿಹಿ ಸಿಹಿ ಮಧುರ.

ಎಟುಕದ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹುಳಿ ಎಂದು ಹಳಹಳಿಸುತ್ತ ಓಡಿದ ನರಿಯ ಕಥೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅದರ ತ್ರಾಸು ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ಓಡಿದವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟ ಎದುರಿಸಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಿದವರ ಕಥೆಯೂ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯಷ್ಟೇ 'ರೋಚಕ!'

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ಅತ್ತ ಪಟ್ಟಣವೂ ಅಲ್ಲದ ಇತ್ತ ಗ್ರಾಮವೂ ಅಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶ. ಕೃಷ್ಣಾ ಹೊಳೆಸಾಲಿನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ. ಬೆಳಗಾವಿ-ಮೀರಜ್ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಈ ಊರಿಗೆ ಎಂಟು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿ ಜುಗಳ ಬಳಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣೆಯ ನೀರನ್ನು ನೆಲದಡಿ ಕೊಳವೆ ಹಾಕಿ

ತರಲಾಗಿದೆ. ಅದೂ ಒಂದು ಭಗೀರಥ ಯತ್ನ. ಊರಿನ 5,800 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯ ಪೈಕಿ 5,600 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅಂತೆಯೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ತೋಟಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ಊರ ಜಮೀನಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳೂ ಹಸಿರ ಸಂಭ್ರಮ.

ಕಬ್ಬು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿದ್ದು ಕಬ್ಬಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಸಿಗುವುದು. ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವೇ ತಂಬಾಕು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗವೇ ಸೇರಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ನೆರೆಯ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಕೃಷಿ ಹೆಚ್ಚು. ಅಥಣಿ, ಒಂದು ಕಡೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ತಾಲ್ಲೂಕು. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಬೀಗರು ಬಿಜ್ಜರು, ಈ ನಂಟು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶಿರಗುಪ್ಪಿಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯೂ ಬಂದಿದೆ.

ಎಟುಕದ ಅವಗುಣ ಬಿಟ್ಟರೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗಳು ಒಂದೆರಡಲ್ಲ! ಒಂದು ಎಕರೆ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಾಗುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಎಕರೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಐದು ಎಕರೆ ಕಬ್ಬಿನ ಫಸಲಿಗೂ ಒಂದು ಎಕರೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಗೂ ಅಷ್ಟೇ ರೊಕ್ಕ! ಒಂದು ಎಕರೆ ಕಬ್ಬಿಗೆ ಸುಮಾರು 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಆದಾಯ ಬಂದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ಎನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ 1.5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಕಬ್ಬನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ದ್ರಾಕ್ಷಿ 15 ವರ್ಷ ಫಲ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ನಾಟಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಕರೆಗೆ 1.25 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಬರುತ್ತದೆ.

ವೃತ್ತಿಪರತೆ

ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ರೈತರು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆದುದೇ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲ. ಅದೊಂದೇ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಕೇಂದ್ರವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಮಾತ್ರ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ. ಕಳೆದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಂಸ್ಕರಣ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ನಿಗಮದ ಮೂಲಕ ಯುರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಕಳಿಸಲಿರುವ ಶಿರಗುಪ್ಪಿಯ ರೈತರು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆಗೆ 'ವೃತ್ತಿಪರತೆ' ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶೆಟಗೌಡ ಬಿ ಪಾಟೀಲರದು 35 ರ ಹರೆಯ. ಎಂಟನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆದರೆ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾದಲ್ಲಿ

ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆ ಕುರಿತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಏಕೈಕ ರೈತ ಅವರು.

ಶಿರಗುಪ್ಪಿಗೆ ಶೆಟಗೌಡರು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ತಂದುದೂ ಒಂದು ಕಥೆಯೇ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವರು ಟೊಮೆಟೊ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾರಲು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ರೇಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 1983 ರಲ್ಲಿ ಕೆ.ಜಿ.ಗೆ 50 ಪೈಸೆ ಎಂದರೂ ಟೊಮೆಟೊ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ರೋಸಿ ಹೋದ ಶೆಟಗೌಡರು. 'ಹೊಲಕ್ಕೇ ಬಂದು ಒಯ್ಯುವಂಥದ್ದನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು' ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ ಪರ್ಯಾಯ ಕಬ್ಬು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಅವರ ಷಡ್ಡಕ, ಶಿರಗುಪ್ಪಿಯಿಂದ 50 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದ ನಿಮನಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ನಾಟದ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಪೀಕು ಇದುವರೆಗೆ 11 ಫಸಲು ನೀಡಿದೆ.

ಯಶಸ್ಸಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಗಳೂ ಇವೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶೆಟಗೌಡರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ನಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ 70 ಜನ ರೈತರು ಆ ಬೆಳೆಗೆ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ರೈತರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ. 1984 ರಿಂದ ಏಳು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. 'ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಗಂಟನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಮರುವರ್ಷ ಬಂದಾಗ ಆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವರ್ಷದ ಕೊನೆ ಬಂದಾಗ ಮತ್ತೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಬಳಿ ನಮ್ಮ ಹಣ ಉಳಿದೇಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಸರಿ ಹೋಗದು ಎನಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತೆ ನಿಮನಿ ಬೀಗರೇ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗಲೇ ಅವರು ಮುಂಬೈ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯೊಬ್ಬರ ಮೂಲಕ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು' ಎಂದು ಶೆಟಗೌಡರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂಬೈನ ಶ್ರೀಚಂದ ಹರಿರಾಮ ರಫ್ತುದಾರರ ಮೂಲಕ ಕೊಲ್ಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ 1992 ರಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುವಾಗ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಮೊದಲ ವರ್ಷವೇ ಕೆ.ಜಿ.ಗೆ 7 ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ದರ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಂದ ಕೆ.ಜಿ.ಗೆ 8 ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಈ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀರು ಹರಿದಿದೆ. ಈಗ ಹಸಿರು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಕೆ.ಜಿ.ಗೆ 26 ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ 40 ರೂಪಾಯಿ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ

ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಈಗ 80 ರಿಂದ 85 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಸುತ್ತಿದೆ!

ಗ್ರಾಮದ 69 ಮಂದಿ ಈ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಸುಮಾರು 130 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಷೆಡ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಲಾ ನಾಲ್ಕು ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕದ ರಫ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಮುಂಬೈ ಮುಖವಾದ ಲಾರಿ ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ಸೊಸೈಟಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ತೋಟದ ಮಾಲೀಕರ ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು (ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಂತೆ) ತೆರೆದು 'ಸ್ಯಾಂಪಲ್' ನೋಡಿ ಮಾಲಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿ ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಂಘದ ನಿರ್ದೇಶಕ ಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ತಪಾಸಣೆ ನಡೆದು ಲೋಪವಿದ್ದರೆ ಮರುದಿನ 'ವರದಿ' ಬಂದೇಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ತಪಾಸಣೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ಮಾಲು ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬರೀ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಂಜಾನ್ ಹಬ್ಬದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಬೇಡಿಕೆಯಿದ್ದು ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿಗೇ ಅಗ್ರಮಣೆ ಎಂದು ಶೆಟಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅವರ ಮಾತು ನಿಜ ಎಂಬಂತೆ ಶಿರಗುಪ್ಪಿಯ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ತೋಟಗಳಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ವಿಜಾಪುರ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೀದರ, ಗೋಕಾಕ, ತಿಕೋಟಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಇಸ್ರೇಲ್‌ನಿಂದಲೂ ಆಸಕ್ತರು ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಮದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ರೈತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಫ್ತು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇತರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲಿನ ರೈತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹರಡಿದ ಕೀರ್ತಿ

ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಖ್ಯಾತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಂಸ್ಕರಣ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ನಿಗಮದ ಕಿವಿಗೂ ತಟ್ಟಿದ್ದು ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕ ಬಿ.ಎ. ಚನ್ನಪ್ಪಗೌಡರು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಹಲವು ಬಾರಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳೆಗಾವಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಸೌರಭ ಶೈಲ್ಯಾಗಾರದ ಮೂಲಕ ಯುರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಿಗಮ ಮತ್ತು ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ಸಂಘದ ಮಧ್ಯೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.

ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ (ಮನೂಕ) ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ರಫ್ತು ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭಕರ. ಆದರೆ ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿ ಮನೂಕ ತಯಾರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿರಗುಪ್ಪಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಒಣಹವೆ ಇರುವ ಪಂಥರಪುರ ಆಸುಪಾಸಿನ ಪ್ರದೇಶ ಮನೂಕ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸೂಕ್ತ. ಮನೂಕ ತಯಾರಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಕೆ.ಜಿಗೆ 130 ರೂಪಾಯಿ ಧಾರಣೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಶಿರಗುಪ್ಪಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಾರಿದ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕಿಲೋಕ್ಕೆ 50 ಪೈಸೆಯಂತೆ ರೈತರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಕ್ಕೆ 'ಶುಲ್ಕ' ಜಮಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಿ ಕೂಲಿಂಗ್ ಘಟಕ, ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಮತ್ತು ಉಗ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು 1.5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಐದು ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆದ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಗ್ರಾಮದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಾಗ ಖರೀದಿಸಿದ್ದು ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಪ್‌ಕಾಂಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನೆರವು ನೀಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಶೆಟಗೌಡ ಪಾಟೀಲರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

1.5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ 80 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ನೆರವು ನೀಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದವರು ತಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮೊದಲು ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಮೊತ್ತ ತೊಡಗಿಸಲು ಸಂಘದ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ರೈತರಲ್ಲಿ ಸಾಹಸ ಮನೋಭಾವ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತರಾಗಿಬಿಡುವ ಗುಣ ಕಾರಣ ಎಂದು ಶೆಟಗೌಡ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿರಗುಪ್ಪಿಯ ಪುಟ್ಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈಗು ಅದು ದೊಡ್ಡ ಜಿಗಿತಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದ ಹಾರು (ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್) ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರು ಅದಕ್ಕೆ ತುಂಬುತ್ತಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದೇ ಈಗ ಉಳಿದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಅಪರಾಧ

ಕ್ರೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲುಗಿದ ಬಾಲೆಯ ಬದುಕು : ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಶಾಸ್ತಿ

ಬೆಳಗಾವಿ, ಏ.14-ಆಕೆ ಕೇವಲ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಬಾಲಕಿ. ಇನ್ನೂ ಎರಡನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ. ತಂದೆಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ನೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೆಂಚಿನ ಹಣ 30 ರೂ. ಕೇಳಿದಳು. ಆರ್ಥ ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಆ ಹಸುಳೆಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಾರದ್ದು ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಜೀವನವೂ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. 28ರ ಹರಯದ ದುಷ್ಟನೊಬ್ಬನ ಕ್ರೌರ್ಯ ಹೂವಿನಂಥ ಬಾಲೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಿತು.

ಆಕೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು. ಮೂರನೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವನ್ನು ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆಕೆಯೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕಾಗ ಶಾಲೆಗೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಂದೆ ರಾಮಾ ಸಾಂಬ್ರೇಕರ್‌ನಿಗೆ ಆತನ ಬೀಗರು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಾ ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಮನೆಯ 30 ಹೆಂಚುಗಳನ್ನು ಅದೇ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಬಸವಣ್ಣಿ ಚೋಳಾಪಾಚಿ ಎಂಬಾತನಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 30 ರೂ.ಗಳನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಾವು ಹೊಲದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಈ ಹಸುಳೆ ಚೋಳಾಪಾಚಿಯ

ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಾದರೂ ವಾಪಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಲದಿಂದ ಬಂದ ನಂತರ ಪತ್ನಿ ಮಲ್ಲವ್ವನಿಗೆ ನೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋದ ಹುಡುಗಿ ಇನ್ನೂ ಬಾರದಿರುವ ಬಗೆಗೆ ರಾಮಾ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಗಾಬರಿಯಾದ ಮಲ್ಲವ್ವ ಬಸವಣ್ಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಬಾಗಿಲು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಅದನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, 'ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು' ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣಿ ಮಾರುತ್ತರ ನೀಡಿದ. ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾದ ಮಲ್ಲವ್ವ ಓಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಗಂಡನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಸವಣ್ಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಆತ ಜಾಗ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ.

ಕತ್ತಲು ಗವಿಯಂತೆ ಇರುವ ಬಸವಣ್ಣಿಯ ಎರಡು ಕೋಣೆಗಳ ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಜಂತಿಗೆ ನೇತು ಬಿದ್ದ ಮಗಳ ಬೆತ್ತಲೆ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಮಾ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲವ್ವ ಬವಳಿ ಬಂದು ಬೀಳುವುದೊಂದೆ ಬಾಕಿ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುತ್ತ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಆದ ಗತಿಯನ್ನು ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿಸಿದರು.

ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಊರು

ಊರು ಒಂದೇ ಸಲ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು ಬಸವಣ್ಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿತು. ಗೌಂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣಿ ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಇಡೀ ಊರಿಗೇ ಬೇಸರ ತರಿಸಿದ್ದ. ನೀರು ತರಲು ಹೋದ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೊತೆಗೆ ಅಸಭ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸದಾ ಕುಡಿದು ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೆಂಡತಿ ಜೊತೆಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಕೆ ಆತನನ್ನು ತೊರೆದು ತನ್ನ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಆತನ ದುರ್ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಬಸವಣ್ಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನಬಂದಂತೆ ಥಳಿಸುತ್ತ ಗ್ರಾಮದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಕೆರೆಯ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಆತನ ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಡೆದುಹಾಕಿದರು. ಟಿ.ವಿ., ಟೀಪ್ ರೆಕಾರ್ಡರ್ ಮತ್ತಿತರ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳು ಮೊದಲನೇ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಈ ವರದಿಗಾರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಕಂಡುಬಂತು.

ನಂತರ ಬಸವಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್, ಒಂದು ಸೈಕಲ್, ಕೌದಿ, ಆತನ ಪತ್ನಿಯ ಸೀರೆ, ಪಾತ್ರೆ ಪಡಗುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಬಸವಣ್ಣಿಯನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಏನೂ ನಡೆಯದಂತೆ ಮತ್ತೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರತುಹೋದರು.

ಬಡಿದ ಗರ

ಮಗಳ ಶವದ ಮರಣೋತ್ತರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಇಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ರಾಮಾ ಸಾಂಪ್ರೀಕರ್‌ಗೆ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಡೆದ ಘಟನೆಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಗರ ಬಡಿದಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಮಾಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಆತನಿಗೆ ಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣಿ ಏಕೆ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

‘ಬಸವಣ್ಣಿ ವಿಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಆತ ನೀಚ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದರು’ ಎಂದು ರಾಮಾ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆರೋಪಿ ಬಸವಣ್ಣಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಣಿವೆಯೊಂದನ್ನು ಸುಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣವಿದ್ದು ಆತ ಜೈಲಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದ. ಆತನಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ತವರು ಮನೆಯಾದ ಮುಚ್ಚಂಡಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆತ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಎಂದು ರಾಮಾನ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯ ಗಂಗಪ್ಪ ಶಿರೋಳಿ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಗಂಡ ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿ ಪೊಲೀಸರಿಂದ ತಿಳಿದು ರಾತ್ರಿ ಮುಚ್ಚಂಡಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣಿಯ ಪತ್ನಿ ಗಂಡನ ಶವವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಳು. ‘ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ದಕ್ಕಂತ ಹೀನವಾಗಿ ಆತ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ’ ಎಂದು ಆಕೆ ಬಾಲಕಿಯ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮರಣೋತ್ತರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಪತ್ನಿ ಸವಿತಾ ಅವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣಿಯ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ನಡೆಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣಿ-ಸವಿತಾ ದಂಪತಿಗಳಿಗೂ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಇದ್ದಾನೆ. ‘ನನ್ನ ಗಂಡ ಕುಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ದುಷ್ಟನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ’ ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ

ಕೇವಲ 21 ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜನರು ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಹೀಗೆ ಕಾನೂನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬಗೆಗೆ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ತೀವ್ರ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದ 27 ರಂದು ಬಸವನಕುಡಚಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ಇದೇ ರೀತಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಘಟನೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಈಗ ಇದೇ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುಚ್ಚಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಘಟನೆ ಮರುಕಳಿಸಿದೆ.

ಈ ಘಟನೆಗಳು ಜನರಿಗೆ ಪೊಲೀಸರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತದಂತಿವೆ. ವಿಶೇಷ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಘಟನೆಯೂ ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಾ ಸಾಂಪ್ರೇಕರ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು ಮಾತ್ರ ಬಾಲಕಿಯ ಶವ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳವಳದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

(‘ಪ್ರಜಾವಾಣಿ’, ಏಪ್ರಿಲ್ 2000)

ಚಿತ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯ : ಸಮರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ನೌಕರಶಾಹಿ ಕ್ರೌರ್ಯದಡಿ ಸಿಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ನಿವೃತ್ತ ನೌಕರನ ಪಾಡನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರ "ತರಬನ ಕಥೆ" ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟ ನೌಕರಶಾಹಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ನೋಡಲು ಕಲಿಯದೆ ಹೇಗೆ ಅವನ ಅವಮಾನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತಿ ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಬರೆದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಗಿರೀಶ್ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ ಈ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಡುಗೆರೆಯ ತಬರಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಕ್ಷತೆ, ಶಿಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿ, ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲವೇ ವಾಸಿ ಎನ್ನುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈತನಿಗೆ "ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಪ್ಲಾಂಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅವಿಧೇಯತೆ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೇ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ನಿವೃತ್ತನಾಗುವುದರೊಡನೆ ತಬರನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಶುರುವಾಗುತ್ತವೆ. ತೆರಿಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದ ಪ್ಲಾಂಟರ್‌ಗಳ ತೆರಿಗೆ ರಸೀತಿಗಳನ್ನು ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಬರೆದಿದ್ದ ತಬರ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳೆದೂ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಪಿಂಚಣಿ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಪ್ಲಾಂಟರ್‌ಗಳು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ನೀನೇ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ನೌಕರಶಾಹಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ತಬರ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಕ್ಷರಶಃ ಕಂಬದಿಂದ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಅವರ ಬಳಿ ಹೋಗು, ಇವರ ಬಳಿ ಹೋಗು ಎಂದು ನೌಕರಶಾಹಿ ಇವನನ್ನು ಓಡಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕಡತಗಳ ಮಧ್ಯೆ “ಮನುಷ್ಯ” ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ತಬರನ ಓಡಾಟದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಗಿರೀಶ್ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಅತ್ತ ಪಿಂಚಣಿ ಬರುವುದು ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತ ತಬರನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಭೀಕರ ಗ್ಯಾಂಗರಿನ್ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದು ಆಕೆ ಅದಕ್ಕೇ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಕೊನೆಗೆ ತಬರ ಅನಾಥನಾಗಿ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಿಂಚಣಿ ಮಂಜೂರಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬವೂ ಒದಗಿಬರುತ್ತದೆ. ಪಿಂಚಣಿ ಆದೇಶ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರಿ ತಬರನಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ದೇಣಿಗೆ ಕೊಡು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತಬರ ಎಲ್ಲ ಹಣವನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಧಿಕ್ಕಾರ ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ!

ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಉದಾಸೀನವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಮುಗ್ಧ ತಬರನಿಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯಾದರೂ ತಿಳಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವನನ್ನು ಹುಚ್ಚ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ತಬರನ ಆತ್ಮ ಎಲ್ಲ ಅವಮಾನಗಳಿಂದ ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿ, ಕುರುಚಲು ಗಡ್ಡ, ನಿಧಾನ ನಡಿಗೆ, ದೂರ ನೋಟದ ಕಣ್ಣು, ಉದಾಸಭಾವದ ಮೂಲಕ ನಟ ಚಾರುಹಾಸನ್ ತಬರನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಬದಲು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೇ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. (ಈ ಚಿತ್ರದ ಅಭಿನಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂತು)

ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಸಣ್ಣಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಈ ಚಿತ್ರ 3 ಗಂಟೆ ಅವಧಿಯಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿರೂಪಣೆ ಸಡಿಲವಾಗಿಲ್ಲ. ನಿರ್ದೇಶಕ ಗಿರೀಶ್ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ ಅವರ ಬಿಗಿಯಾದ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ ಅವರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಿತ್ರ ಇದು. ಮಧು ಅಂಬಟ್ ಅವರ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ಎಲ್. ವೈದ್ಯನಾಥನ್ ಅವರ ಸಂಗೀತ ಚಿತ್ರದ ಇನ್ನೆರಡು ಪ್ರಮುಖ ಗುಣಗಳು.

ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗಳಿಸಿದ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ ನಂತರ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೌಕರಶಾಹಿಯನ್ನು ಮಾನವೀಯಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಡತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಅದೇ ಚಿತ್ರದ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ.

(ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, 10 ಜೂನ್ 1998)

ನಾಟಕ ವಿಮರ್ಶೆ

ಅಂತರಂಗ ಕಲಕುವ 'ವಾಸಾಂಸಿ ಜೀರ್ಣಾನಿ'

ಮರಾಠಿ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ ಯಲಕುಂಚವಾರ ಅವರದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು. ಅವರ ಪಾರ್ಟಿ, ರುದ್ರವರ್ಷಾ, ವಾಸನಾಕಾಂಡ, ವಾಡಾಚಿರೇಬಂದಿ ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ರಂಗ ಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಹೆಸರು ಮಾಡಿವೆ. 'ವಾಡಾಚಿರೇಬಂದಿ' ನಾಟಕವನ್ನು ನೀನಾಸಂ ತಂಡದವರು ಈಗ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಹೇಶ ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕ 'ವಾಸಾಂಸಿ ಜೀರ್ಣಾನಿ'ಯನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿ 'ರಂಗ ಸಂಪದ' ತಂಡದವರು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಕಳೆದ ವಾರ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಜಯತೀರ್ಥ ಜೋಶಿ ಈ ನಾಟಕದ ನಿರ್ದೇಶನದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು.

'ವಾಸಾಂಸಿ ಜೀರ್ಣಾನಿ' ನಾಟಕ ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಕಳಚುವ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮವೂ ಜೀರ್ಣಗೊಂಡ ಶರೀರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೊಸ ದೇಹಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು. ಅಂದ ತಕ್ಷಣ

ಈ ನಾಟಕ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಜಲಿನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ಸಾಯಲಿರುವ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ನಾಟಕ ಹಲವಾರು ಮಗ್ಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ-ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಮತ್ತು ನಿರರ್ಥಕತೆಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಯಂಕೇಂದ್ರಿತ. ಸಾವಿನ ಮುಂದೆಯೂ ಇದನ್ನು ಆತ ಗೆಲ್ಲಲಾರ. ತನ್ನ ಹಿತ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ನಡತೆ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆತ ತನ್ನದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಇತರೆ ಸಂಬಂಧಗಳು ಆತನಿಗೆ ಗೌಣವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ನಾಟಕ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಕದಂತೆ ಇದ್ದು ಸುಮಾರು 70 ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸಾವಿನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಇಹಲೋಕದ ಪರಿವೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತಿರುವ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿ, ಹೆಂಡತಿಯ ಅಕ್ಕ, ಯಜಮಾನನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ಸುತ್ತ ನಾಟಕ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮಗ ಮುಕುಂದ ಉಡಾಳನಾದರೆ ಹಿರಿಯ ಮಗ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಜೊತೆ ಮಾನಸಿಕ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಸಾಧಿಸಲಾಗದವನು. ಮಗಳೂ ಮಿನಿಟಿಗೊಮ್ಮೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಲೌಕಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸೋತವಳು. 40 ವರ್ಷ ಗಂಡನ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಆತ ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಧವೆ ಅಕ್ಕನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಹೊಂದಿರಬಹುದೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಕಣ್ಣಾವಲು ಆದವಳು. ಆಕೆಯ ಶಂಕೆ ನಿಜ ಎಂಬಂತೆ ವಿಧವೆ ಅಕ್ಕ ಮತ್ತು ಯಜಮಾನ ಪರಸ್ಪರರ ಬಗೆಗೆ ಮೋಹಗೊಂಡರೂ ಸಂಬಂಧ ಫಲಿಸದವರು.

ಅಂತರಂಗ ಬಯಲಿಗೆ

ಸಂಬಂಧದ ಈ ಎಲ್ಲ ಗೋಜಲುಗಳು ನಾಟಕ ಬೆಳೆದಂತೆ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅತ್ತ ಯಜಮಾನನ 'ಮನಸ್ಸಿನ' ಪಾತ್ರವೂ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಇಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೂ ನಾವೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥಪರರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಂತ ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಡ್ಡೆ ತಾಳಿರುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಟಕ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಪಾತ್ರ, ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ನಡುವಣ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಂಡರಿಸುತ್ತದೆ. 40 ವರ್ಷ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡಿದರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವೋ

ಇಲ್ಲವೋ, ಸಂಬಂಧ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಉಳಿಯುವುದು ಒಟ್ಟು ಜೀವನದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಂಡತಿಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲಾ ಪ್ರಕಾಶ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪಳಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆ ಎಂಬಂತೆ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬಿದರು. ಯಜಮಾನ (ರಾಮಚಂದ್ರ ನೇತ್ರೇಕರ)ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪತಿ ಮಂಜನಬೈಲು ಸಹ ಮಿಂಚಿದರು. ಹಿರಿಯ ಮಗ ಬಾಳನಾಗಿ ರವಿಚಂದ್ರ ಆ ಪಾತ್ರದ ಎಲ್ಲ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಅಂತರಾಳಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿದರು. ಸಂಜೀವಿನಿ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಷ್ಮಾ ನರಗುಂದಕರ ಮುಕುಂದನಾಗಿ ಝಕೀರ ನದಾಫ್ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು.

ಮಂಜುಳಾ ಶಿರೀಷ ಜೋಶಿ ಮತ್ತು ತಂಡದವರ ಹಿಮ್ಮೇಳ, ದಿಲೀಪ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮತ್ತು ವಿನೋದ ಅಂಬೇಕರರ ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ ನಟಕದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದುವು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ವಾಸಾಂಸಿ ಜೀರ್ಣಾನಿ' ಹಲವು ದಿನ ಗುಂಗಾಗಿ ಕಾಡುವಂಥ ನಾಟಕ.

(ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, 19 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1998)

ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ

ಉಪಯುಕ್ತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ದೋಷಗಳ 'ಮಸಿ'

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕ ಎಸ್.ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಅವರ ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಹೊರತರಲಾದ ಈ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥ ಒಂದು ಅಪರೂಪದ, ಉಪಯುಕ್ತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥ, ಒಟ್ಟು ಐದು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಎಸ್.ಎನ್.ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಬಾಕಿ ವಿಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳು ದೇಶದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಬಗೆಗೇ ಇವೆ.

ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪಾದಕರು ಈ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹುವಾಗಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಮತ್ತು 'ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆ'ಯಂಥ ಬಹುಶ್ರುತ ಲೇಖನಗಳ ಜತೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜನಪರ ಚಳುವಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ 46 ಲೇಖನಗಳು ಅಡಕಗೊಂಡಿವೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ರಾಜ್ಯ ರಾಜಕಾರಣ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ' ಎಂಬ ಸಮೀಕ್ಷಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವೂ ಇದೆ.

ಆದರೆ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರೇ ಗುರುತಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಸಂಪುಟದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಭಾಗ ಎಂದರೆ 'ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು', ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ 24 ಲೇಖನಗಳು ಇದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇದುವರೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಏಳು-ಬೀಳುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಲೇಖನಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ತಜ್ಞರಿಂದ ಬರೆಸಿ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಅವುಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಿಸುವ ಸಂಪಾದಕರ ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ, ರಾಜಕೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ನಿರುತ್ಸಾಹವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಅವರು ಖೇದಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಇದೊಂದು ಅಯಾಚಿತ ಸುಲಭ ಸದವಕಾಶವೆಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿದು, ಗಬಕ್ಕನೆ ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನನಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ವಿದ್ವತ್ ಕೃಷಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತು' ಎಂದು ದೇಜಗೌ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ, ಎಂ.ಪಿ.ಪ್ರಕಾಶ್, ಬಿ.ಎಲ್.ಶಂಕರ್, ಎಂ.ಪಿ.ಈಶ್ವರಪ್ಪ ಅವರಂಥ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಲೇಖನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ 'ರಾಜಕೀಯ'ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಕಾಲೀನವಾದ ರಾಜಕಾರಣದ ಒಳಸುಳಿಗಳು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹೊಯ್ಯಾಟಗಳು, ಡಾವು-ಪೇಚುಗಳು, ಸರ್ಕಾರದ ಉನ್ನತಿ-ಅವನತಿಗಳೆಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಕಾಲದ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ, ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಗಳು ನೆನಪಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆಕರ ರೂಪದ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಲೇಖನಗಳು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತ, ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತ ಐ.ಕೆ. ಜಾಗೀರದಾರ್ ಅವರ 'ಅರಸು ಆಡಳಿತ ರಂಗ' ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗೆಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಂದುದು ಕಡಿಮೆ. ಅರಸು ಆಡಳಿತದ ಬಗೆಗೆ ಹಿರಿಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ರಾವಬಹಾದ್ದೂರ್ ಅವರೂ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳು ಆಯಾ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಚರಿತ್ರೆ, ಆ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತು ಜಯಿಸಿದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು, ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ, ಆದರೆ, ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಾರು ದೋಷಗಳು ನುಸುಳಿಕೊಂಡಿವೆ. ಲೇಖಕರೇ ಆ ರೀತಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರೋ ಅಥವಾ ಸಂಪಾದಕರ

ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿ ಆ ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡವೋ ತಿಳಿಯದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇಡೀ ಪುಸ್ತಕದ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಬಂದಿದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಆಕರ. ಆದರೆ, ಈ ಘಟನೆಗಳ ನಡುವೆ ಕೊಂಡಿ ಜೋಡಿಸಲು ಆಯಾ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತೆರೆ-ಮರೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಘಟನೆಗಳ ಒಳನೋಟವೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಸೂಕ್ತ ದಾಖಲೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ವರದಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, 'ಆಫ್ ದಿ ರೆಕಾರ್ಡ್' ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಕರ್ತರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ 'ಕಥೆ'ಗಳೇ ಜಾಗೀರದಾರರ ಪುಸ್ತಕದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದವು.

ಆದರೆ, ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಲೇಖನಗಳು ಬಹುತೇಕ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟ್ ಎನ್ನುವಂತೆ ಇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಜೀವಂತಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವರದಿಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ಆಯಾ ದಿನಾಂಕ ಇಂತಿಂಥ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಎನ್ನುವಂಥ ಮತ್ತೊಂದು 'ವರದಿ'ಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಎ.ಎಸ್.ಜಯಸಿಂಹ ಅವರ 'ಜನತಾ ಪಕ್ಷ' ಮತ್ತು ಎಂ.ಪಿ.ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರ 'ಜನತಾದಳ' ಲೇಖನಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಒಳಸುಳಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲ ಈ ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರು ದಳ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ, ವೈಷಮ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಲು ಕೆದರಿ ಜಗಳ ಮಾಡುವ ಗುಣದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೇ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ, ಬೊಮ್ಮಾಯಿ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ ಎಂಬ 'ಗೂಢ'ವನ್ನು ಈ ಇಬ್ಬರೂ 'ಒಳಗಿ'ನವರು ಚರ್ಚಿಸಿಲ್ಲ! ಈ ಮಾಹಿತಿ ಏಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂದರೆ 1985 ರಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಅಪೂರ್ವ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಕೇವಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಾರಕಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಕಚ್ಚಾಟ. ಹಗರಣಗಳಿಂದ ದಯನೀಯ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು. ಆಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಡಕಿನ ಬೀಜಗಳು ಈಗಲೂ 'ಫಲ' (ವಿಪರೀತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ) ಕೊಡುತ್ತಿವೆ! 1989 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಬೊಮ್ಮಾಯಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಬಹುಮತವನ್ನು ಸದನದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಸುಪ್ರಿಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತೀರ್ಪನ್ನೂ ಈ ಇಬ್ಬರು ಲೇಖಕರೂ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಜಯಸಿಂಹ ಅವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ '27-12-1989 ರಂದು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರೈತ ಸಂಘದ ಸಭೆ ಸೇರಿ ರಾಜ್ಯದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಗುಂಡೂರಾವ್) ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಮತ ನೀಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಇದೆ (ಪುಟ 565). ಆದರೆ, ಈ ವೇಳೆಗೆ ಗುಂಡೂರಾವ್ ಸರ್ಕಾರ ಹೋಗಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಬೊಮ್ಮಾಯಿ

ಸರ್ಕಾರವೂ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿತ್ತು! ಅದೇ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯ ಆಭಾಸವೂ ಇದೆ.

566 ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಅರಸು ಅವರು ನಿಧನವಾದ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ ನಂತರ ಅರಸು ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲು ನಡೆದ ಪ್ರಯತ್ನದ ವಿವರಗಳು ಇವೆ! ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚೆಸ್ಕೆ ಅವರಂಥ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಂಕಣಕಾರರು ಬರೆದ ಲೇಖನದಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪುಗಳು ನುಸುಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಗಾಂಧೀಜಿ ಹತ್ಯೆಯಂಥ ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೇಲಿಸಿ ಬರೆದಿರುವುದು ವಿಸ್ಮಯ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿ ಹತ್ಯೆ ಯಾರು ಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, '1948 ರ ಜನವರಿ 30 ರಂದು ಒಂದು ಮಹಾ ದುರಂತ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಭಾರತದ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಸರ್ಕಾರ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದ ನೀತಿಯನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ತಣಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕ ಸಂಘದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಬಂಧ ವಿಧಿಸಿತು....' ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಎಚ್ಚೆಸ್ಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ, 'ಹಿಂದಿನ ಜನಸಂಘಕ್ಕೆ, ಇಂದಿನ ಭಾಜಪಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ..... ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ ಗೋಡ್ಲೆ, ಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಸೇರಿದವ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ಮುಜುಗರ ಹುಟ್ಟಿಸಿತೇ ಎಂದು ಶಂಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಡಾ.ಶ್ಯಾಮಪ್ರಸಾದ ಮುಖರ್ಜಿ ಅವರ ಸಾವು ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಕೊಲೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಅವರು ಹತ್ಯೆಯಾದ 1984 ನೇ ವರ್ಷ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಉತ್ಕರ್ಷೆಯ ಕಾಲ ಎಂಬ ಮುದ್ರಣ ದೋಷವೂ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದೆ! (ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅದು 1989 ನೇ ಇಸವಿ).

ಜನತಾದಳ ಕುರಿತ ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಆನೇಕಲ್‌ನಿಂದ ಎ.ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇತಮಂಗಲದಿಂದ ಎಸ್.ಎಸ್.ಕೌಜಲಗಿ ಅವರು 1999 ರಲ್ಲಿ ಜನತಾದಳ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಗೆದ್ದರು ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಬಿಜೆಪಿಯಿಂದ ಗೆದ್ದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇತಮಂಗಲ ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೈಲಹೊಂಗಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಗೆದ್ದವರು ಎಂ.ಎಸ್.ಕೌಜಲಗಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು (ಸರಜೂ ಕಾಟ್ಕರ್) ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉಚಗಾಂವ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಸರನ್ನು ಉಪಗಾಂವ ಮತ್ತು ಉಳಗಾಂವ ಎಂದು ಒಂದೇ

ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ.... ಹೀಗಾಗಿ ಈ (ಎಂಇಎಸ್ ಧುರೀಣರು) ಜನರನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ 'ರಠಾತಾ' ಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಸರಿ ಪಟಗಾ (ರುಮಾಲು) ಇದು ಝಾತಾಗಳ ಗೌರವದ ಸಂಕೇತ' ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ರಠಾತಾ ಮತ್ತು ಝಾತಾಗಳು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂಇಎಸ್ ಧುರೀಣರನ್ನು 'ಝಾಪಾಗಳು' (ಝಾಲಾಚ ಪಾಹಿಜೆ) ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ!

'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರೈತ ಸಂಘ' ಕುರಿತು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಸುಮಾರು 25 ವರ್ಷಗಳ ರೈತ ಹೋರಾಟದ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸೋಲುಗಳ ಚರ್ಚೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಸೋಲಿಗೆ, ಸಂಘ ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗಿ ಒಡೆದು ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

'ರಾಜ್ಯ ರಾಜಕಾರಣ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ' ಎಂಬ (ಶ್ರೀವತ್ಸ ಅವರದು) ಸಮೀಕ್ಷಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವಾರು ಆಭಾಸಗಳು, ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. '.... ಅಶೋಕ ಬೌದ್ಧ ಮತಾವಲಂಬಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಶ್ವದ ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದಾನೆ' (ಪುಟ 752) ಎಂಬ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಅರ್ಥವೇನು? ಬೌದ್ಧ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಆಗಲಾರರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಭಾವನೆಯೇ? ಅದೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ತುಘಲಕ್‌ನ ಕಾಲವನ್ನು (1325-1251) ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ! ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿ ಅವರ ಬದಲು ಮೊರಾರ್ಜಿ ಅವರು (ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ) ಪ್ರಧಾನಿ ಆಗಿದ್ದರೆ .... ಶನಿಯಂತೆ ನೆಹರು ಗಾಂಧಿ ಕುಟುಂಬ ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ' (ಪುಟ -759) ಎಂಬ ತೀರಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀವತ್ಸ ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತುರುಕಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಂಥದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಇಂಥ ಹತ್ತು- ಹಲವು ದೋಷಗಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಮಡಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಮಾತಲ್ಲ.

(ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, 9 ನವೆಂಬರ್ 2003)

ಸಿನಿಮಾ ಲೇಖನ

'ಉತ್ತಮ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ನೆರವು ಬೇಕು' - ಶತ್ರುಘ್ನ ಸಿನ್ಹಾ

ಶತ್ರುಘ್ನ ಸಿನ್ಹಾ ನಿಜಕ್ಕೂ ವರ್ಣರಂಜಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಈತ ಚಿತ್ರರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕವಾದರೂ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದು ಖಳನಾಯಕನಾಗಿ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದಿ ಚಿತ್ರರಂಗ ಕಂಡ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಖಳನಟ ಎಂದರೆ ಶತ್ರುಘ್ನ. ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಖಳ ನಟನೊಬ್ಬನನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಹೀಗೆ ಶಿಳ್ಳು ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದು ವಿರಳ ಇತಿಹಾಸ. ಆದರೆ 'ಕಾಳಿಚರಣ್' ಮತ್ತು 'ವಿಶ್ವನಾಥ್' ಚಿತ್ರಗಳಂಥ ಹಿಟ್ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತಾರಾಪಟ್ಟಿ ಗಳಿಸಿದ ಶತ್ರುಘ್ನ ಸಿನ್ಹಾ ಮತ್ತೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. 1967-68 ರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಅವರು ನಟಿಸಿದ್ದು ಸುಮಾರು 225 ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ. ಈಗ ಶತ್ರುಘ್ನ ಸಿನ್ಹಾ ಒಬ್ಬ ಚಿತ್ರನಟ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾಪಕ್ಷದ 'ತಾರಾ ಪ್ರಚಾರಕ' ಎಂದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಲಾಲೂ ಪ್ರಸಾದ್ ಯಾದವ್ ಅವರ ಕಟು ಟೀಕಾಕಾರರಾಗಿರುವ ಶತ್ರುಘ್ನ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯವೂ ಇದೆ. ಅವರ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಹೆಸರುಗಳು : ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಭರತ! ಶತ್ರು ಅವರ ಮುಂಬೈ ಮನೆಯ ಹೆಸರು ರಾಮಾಯಣ!! ಅವರ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರು : ಲವ ಮತ್ತು ಕುಶ !!!

ಇಂಥ ವರ್ಚಸ್ವಿ ನಟ ಮೊನ್ನೆ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ರೋಟರಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ 'ಪಾಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್ ಫೆಲೊ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ಅವರನ್ನು ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್‌ನ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮರುದಿನ ಅವರು ಕೆಲವು ಪತ್ರಕರ್ತರೊಡನೆ ಹರಟುತ್ತ ಚಿತ್ರೋದ್ಯಮ, ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಗಿಲ್ ಸಮರ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರಾಗಿರುವ ಶತ್ರುಘ್ನ, ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಉದಾರವಾದಿ. 'ನಿಶಾನ್ ಎ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹಿರಿಯ ಚಿತ್ರನಟ ದಿಲೀಪ್‌ಕುಮಾರ್ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಅವರು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ದಿಲೀಪ್‌ಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರತೀಯರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. 'ದೇವಾನಂದ್, ಲಾಹೋರ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಪದವಿ ಪಡೆದವರು. ಅವರಿಗೂ ಪದವಿ ವಾಪಸ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನಾಳೆ ಹೇಳಿದರೆ ಏನು ಮಾಡೋಣ' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. 'ಇಂಥ ವಾದಗಳಿಗೆ, ಒತ್ತಾಯಗಳಿಗೆ ಕೊನೆ ಎಂಬುದು ಇರದು' ಎಂದ ಅವರು, 'ಉಗ್ರ ಹಿಂದೂವಾದಿಯಾದ ಶಿವಸೇನಾ ಮುಖಂಡ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ್ ಠಾಕ್ರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಮತವಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋದರು. 'ಈಗ ಭಾರತ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಸಂಬಂಧಗಳು ತೀರಾ ಕೆಟ್ಟವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಸಂಧಾನದ, ಸ್ನೇಹದ ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಬಾರದು. ಮೊನ್ನೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿನ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ವಿಮಾನಯಾನ ಕಚೇರಿ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆದುದು ತಪ್ಪು. ಲಾಹೋರ್, ಕರಾಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಿಮಾನಯಾನ ಕಚೇರಿಗಳು ಇವೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಈ ಕಚೇರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದರೆ ನುಸುತ್ ಫತೇ ಆಲಿ ಖಾನ್ ಅವರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು ಎಂದು ಭಾರತೀಯರು ಹೇಳಬಹುದು. ಗುಲಾಂ ಆಲಿ ಅವರ ಗಝಲ್ ಕೇಳಬಾರದು ಎಂದು ಪಾಕಿಗಳು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಕೊನೆ ಎಂಬುದು ಇರಲಾರದು. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳು ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಡುವುದನ್ನೂ ಬಿಡಬಾರದು' ಎಂದರು.

'ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಕಪ್ಪುಬಿಳುಪು ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಈಗ ನಾವು ಈಸ್ಪಮನ್ ಕಲರ್ ಚಿತ್ರಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ನೀಲಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರರಂಗ ಇಳಿಯಬಾರದು ಎಂದು ಅವರು ಹಿಂದಿ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸೆಕ್ಸ್, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಉತ್ತಮ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಬಲಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಾದವನ್ನೂ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಷೋಮ್ಯಾನ್ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ

ರಾಜ್ ಕಪೂರ್ ಅವರ 'ಆವಾರಾ', 'ಶ್ರೀ 420', 'ಮೇರಾ ನಾಮ್ ಜೋಕರ್' ಚಿತ್ರಗಳು ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಗುರುದತ್ ಅವರ 'ಕಾಗಜ್ ಕೆ ಫೂಲ್' ಚಿತ್ರ ಸೋತಿತು. ಶೈಲೇಂದ್ರ ಅವರ 'ತೀಸರಿ ಕಸಂ' ನಂಥ ಅದ್ಭುತ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಸಂದೇಶದ ಚಿತ್ರವೂ ಗೋತಾ ಹೊಡೆಯಿತು. ಈ ನಿರ್ಮಾಪಕರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಚಿಕ್ಕಾಸೂ ನೆರವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿ ದಾರಿ ತೋರುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಗಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಯೋಧರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ತೆರಳಿ ರಂಜಿಸಲು ಚಿತ್ರರಂಗದವರು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭವೇನೂ ಉದಿಸಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಗಿಲ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬೆರೆಸಬಾರದು ಎಂದು ಅವರು ಆ ಕುರಿತ ರಾಜಕೀಯ ವಾದ-ವಿವಾದವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ.

ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಗೊಂದಲ

ಶತ್ರುಘ್ನ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದುದು ಜುಲೈ 14 ರಂದು. ಅಂದೇ ಸಂಜೆ ಅವರು ರೋಟರಿ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಯೋಡೇಟವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ ಸಂಘಟಕರು 'ನಾಳೆ ಶತ್ರು ಅವರ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ' ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಮರುದಿನ ಸಿಹಿ ಪೊಟ್ಟಣ, ಹೂಗುಚ್ಚಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಘ್ನ ಅವರ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದರು.

ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಘ್ನ ಅವರ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನ ಡಿಸೆಂಬರ್ 9. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶತ್ರುಘ್ನ ಅವರೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಕಾರಣ. ಶಾಲೆಗೆ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚುವಾಗ ಅವರು ಜುಲೈ 15 ಎಂದು ಬರೆದರು. ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಪಾಟ್ನಾ ಹಾಗೂ ಮುಂಬೈನ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಶುಭ ಸಂದೇಶಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ದಿನವಾದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 9 ರಂದು ಯಾರೂ ಸಂದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ನಿಜ ತಿಳಿದಿರುವ ಬೆಳಗಾವಿ ಜನರಾದರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇಂದು ಶುಭ ಹೇಳಿದವರು ಡಿಸೆಂಬರ್ 9 ರಂದೂ ಶುಭ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಶತ್ರುಘ್ನ ನಗುತ್ತ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

(ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, 9 ನವೆಂಬರ್ 2003)

ರಾಜಕೀಯ ವರದಿ / ಸುದ್ದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

'ಜನಸ್ಪಂದನ' ಯಾತ್ರೆ ಹಿಂದೆ ಚುನಾವಣೆ 'ಗುಮ್ಮ'

ಬೆಂಗಳೂರು, ಅ.13 - ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಅವಧಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಚುನಾವಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಉತ್ತರ ನೀಡಲಿದೆ. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮಾತ್ರ ಈಗಲೇ ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಭಾನುವಾರ ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ 'ಜನಸ್ಪಂದನ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿದರ್ಶನ.

ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನದಂಥ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ದೆಹಲಿಯಂಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಾಜ್ಯವೂ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಬರುವ ನವೆಂಬರ್ - ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಆಡಳಿತ ಇರುವ ಈ ರಾಜ್ಯಗಳ (ಮಿಜೋರಾಂ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಅವಧಿಗಿಂತ ಮುನ್ನವೇ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೂ ಇವೆ. ಆಗ ಮುಂದಿನ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವಧಿ ಪೂರೈಸಲಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಿಗೂ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ

ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದು. ಅಂಥ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ ನೇತೃತ್ವದ ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದೆ.

ಅ. 8 ರಿಂದ 12 ರವರೆಗೆ (10ನೇ ದಿನಾಂಕ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ನಡೆದ 'ಜನಸ್ಪಂದನ' ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಅವಧಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಸಂಪುಟದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು, ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಿ-ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ! ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯ ಮಾತು ಈಗಲೇ ಏಕೆ?

ಬೆಂಬಲದ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ 'ಜನಸ್ಪಂದನ ಯಾತ್ರೆ, ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸುಮಾರು 700 ಕಿ.ಮೀ. ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುವಾಗ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಯ್ದು ಹೋಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಅವರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅಹವಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಲೇ ತಮಗಿರುವ ಬೆಂಬಲದ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಮಾಡಿದರು.

ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರಿಶಿನಕುಂಟೆಯಲ್ಲಿ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅದ್ದೂರಿ ಸಮಾರಂಭವನ್ನೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇಳಕಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನರು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 'ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತ'ರಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದರು. ಇಳಕಲ್‌ನದು ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆ. ಆದರೆ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗೊಳಸಂಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಜಾಪುರ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಸೂರ್ಯ ನಡು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಉರಿಗಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೂ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಜನ ಸದ್ದುಗದ್ದಲ ಮಾಡದೆ ಕುಳಿತು ಮುಖಂಡರ ಮಾತು ಕೇಳಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯೆಯರಂತೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆಯ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ 'ಜನಸ್ಪಂದನ' ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 6,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಹವಾಲುಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳ ಜತೆಗೆ ಏತ ನೀರಾವರಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯಂಥ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬಯಸುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹಗಳೂ ಸೇರಿದವು. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು

ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿ ನೀರು ಒದಗಿಸುವುದು, ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಮುಳವಾಡ ಏತ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ತೀರಾ ಹಳೆಯವು.

ಈ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾದ ಅಹವಾಲುಗಳನ್ನು 'ಇತ್ಯರ್ಥ' ಗೊಳಿಸಲು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು 30 ದಿನಗಳ ಗಡುವು ವಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, 1994ರಲ್ಲಿ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡರು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ 'ಜನತಾ ದರ್ಶನ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾದ ಅನೇಕ ಅಹವಾಲುಗಳಿಗೆ ಅವರೇ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಗಡುವಿನ ಒಳಗಾಗಿಯೂ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸಲು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಒಂದು ಕಸರತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದರೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಶೀಘ್ರ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಣಕಾಸು ವೆಚ್ಚದ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ತೊಡಕು ಇರುವಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮದ ಕಡೆಗೆ

ಆದರೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣ ಅವರ 'ಜನಸ್ಪಂದನ'ದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಏನು ಎಂದರೆ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ 'ಸಂದೇಶ'ವನ್ನು ಜನರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಮೊದಲ ದಿನ ನಡೆದ 'ಜನಸ್ಪಂದನ' ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಸಚಿವರಲ್ಲದೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಬಿ.ಎಸ್.ಪಾಟೀಲ ಅವರೂ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯ ದಿನದವರೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಆಯುಕ್ತ ಬಿ.ಕೆ.ದಾಸ್, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಯುಕ್ತ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಗೋರೆ ಹಾಗೂ ಕಂದಾಯ ಆಯುಕ್ತ ವಿನಯಕುಮಾರ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಜತೆಗೇ ಇದ್ದರು.

ಹಾರ ತುರಾಯಿ, ಬಾಜಾ ಬಜಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ವಾಹನಗಳ ಬೆಂಗಾವಲಿನ ಜತೆಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಸ್ಸೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಾವು ಗ್ರಾಮ ಬದುಕಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸಂಕೇತವನ್ನೂ ನೀಡಿದರು. ಕಾಕತಾಳೀಯ ಎಂಬಂತೆ ಕುಷ್ಟಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದೋತಿಹಾಳ್ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಂಬ 'ದಾಖಲೆ'ಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಮಾಡಿದರು.

ತಾವು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಪರ ಎಂಬ 'ಸಂದೇಶ'ವನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೆಣಗಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಭುವನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಷಾಚರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಯಾವುದೇ ಅದ್ವಾರಿತನ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತದ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪೊಲೀಸರ 'ದರ್ಬಾರು' ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ ಜಮಖಾನೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಈ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯಿತು.

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಅವರ ಸಂಪುಟದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ, ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ವಿಮಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ 'ಯಶಸ್ವಿನಿ', ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉಳಿತಾಯದ ಬಲ ನೀಡುವ 'ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ' ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಅನುದಾನ ಕುರಿತು ಒತ್ತಿ-ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಸಂಪುಟ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭಿನ್ನಮತವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಬಹುತೇಕ ಸಚಿವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಜತೆಗೆ ವೇದಿಕೆ ಮೇಲೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಾಧನೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನತಾದಳ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿನ ಒಡಕಿಗೆ ಈ 'ಒಗ್ಗಟ್ಟು' ಉತ್ತರದಂತೆ ಇತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿನ ಸವಾಲು

ಆದರೆ, ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಬರ ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಲಾಟರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಎದುರು ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ಸವಾಲುಗಳು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಈ 'ಜನಸ್ಪಂದನ' ಯಾತ್ರೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತು. ಲಾಟರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಆಗಿರುವ ತೊಂದರೆ ಬಗೆಗೆ ಅರಿಶಿನಕುಂಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಭಿಕರೊಬ್ಬರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆದು 'ಚುರುಕು' ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಇದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತಾರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರೈತರು ಅನೇಕ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಲಾಟರಿ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದರು.

ಬರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೆರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಾವು ಹೋದ ಎಲ್ಲ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಷ್ಟ ಅವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಇದೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇವಲ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ. 'ನಾವು ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಹಣ ಕೊಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇನು ನನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವ ಅಲ್ಲ'

ಎಂದಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಮುಂದೆ ಕಾದಿರುವ 'ರಾಜಕೀಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ'ಯೇ ಅವರ 'ಭಾಷೆ'ಯನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಿದಂತಿದೆ.

ಅರಿಶಿನಕುಂಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಹಜ ಶೈಲಿಗೆ ಹೊರತಾದ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಧಾಟಿಯ ಭಾಷಣ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದು 'ವಿಜಾಪುರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾರಕ ತಲುಪಿತು. ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ಅವರು ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಅವರೇ 'ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು' ಎಂದರು.

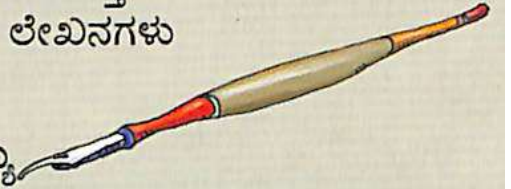
ಜತೆಗೆ ಬಿಜೆಪಿ ಮತ್ತು ವಿಹೆಚ್‌ಪಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಪ್ರವೀಣ್ ಭಾಯಿ ತೋಗಾಡಿಯಾ ಅವರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ್ದು 'ಕಟುಕ ಹೃದಯ' ಎಂದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂಬರುವ 'ಚುನಾವಣಾ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಎದುರಾಳಿಗಳು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಖಚಿತವಾದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯ ನಾಯಕತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಒಳಗುದಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಅದರ ಮೊಳಕೆಗಳು ಈಗಲೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ.

(ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, 13 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2003)

ಡಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ ಅವರ 'ಪತ್ರಿಕಾ ಭಾಷೆ'
 ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದಿದ್ದೇನೆ.
 (ಅವರು) ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ
 ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು, ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು
 ಅರಿತಿರುವವರು. ಅಂಥವರು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದ
 ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ
 ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ
 ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಅತಿ
 ಉಚಿತವಾದ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ
 ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅಂಥ ಶಬ್ದಗಳ
 ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬಿಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಭಾಷೆ
 ಓದುಗರಿಗೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಬೇಕು
 ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ರಿಕಾ ವಲಯದ
 ಯುವಕರಿಗೆ ಇದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ
 ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು
 ಶ್ರೀ ದಂಡಾವತಿಯವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.
 ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳು
 ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ.

-ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

